

1.9 เส้นทางเดินทางเข้าชมสะดวก แต่ถนนยังลาดชัน

1.10 มีร้านขายของที่ระลึกไว้บริการนักท่องเที่ยว

1.11 มีห้องน้ำจัดไว้เป็นอย่างดี

2. จุดด้อย

2.1 ยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว

1.18 วัดพระบาท

ภาพที่ 17 องค์พระเจดีย์
วัดพระบาท

ที่ตั้ง ต.เวียง อําเภอเชียงแสน

ลักษณะทั่วไป มีองค์เจดีย์ที่ตั้งอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัสทรงสูง ถัดจากฐานสี่เหลี่ยมขึ้นไปเป็นฐานย่อมุม และองค์ระฆังกลม ลักษณะของเจดีย์เข้าใจว่าเป็นศิลปะแบบแรกที่สร้างขึ้นในระบะที่พระพุทธศาสนาเถรวาทลัทธิลังกาวงศ์ เริ่มแพร่หลายจากอาณาจักรสุโขทัย เข้ามาสู่ดินแดนในภาคเหนือตอนบน และแสดงอิทธิพลของเจดีย์ทรงกลมแบบพุกาม และอาจเป็นต้นแบบให้กับเจดีย์ทรงกลมในระบะต่อมา

ลักษณะเด่น องค์พระเจดีย์ฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส องค์ระฆังกลมที่มีคุณค่าทางโบราณสถาน

การประเมินศักยภาพของวัดพระบาท

1. จุดเด่น

1.1 องค์เจดีย์มีความเก่าแก่ ได้มีการบูรณะ แต่ยังคงสภาพดั้งเดิม

1.2 มีคุณค่าเชิงโบราณสถาน

1.3 มีแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง เช่น วัดมุงเมือง วัดเจดีย์หลวง

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงแสน

1.4 เส้นทางเดินทางสะดวก

- 1.5 มีป้ายความรู้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 1.6 สภาพโดยรวมมีการดูแลรักษา และยังคงสภาพความเก่าแก่

2. จุดด้อย

- 2.1 ที่ทิ้งขยะในบริเวณนั้น จัดได้ไม่กลมกลืน ไม่เหมาะสมกับภูมิทัศน์
- 2.2 ไม่มีเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ดูแลรักษาบริเวณ
- 2.3 ยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว

1.19 วัดมุงเมือง

ภาพที่ 18 องค์เจดีย์ วัดมุงเมือง

ที่ตั้ง ตรงข้ามวัดพระบวร ต.เวียง อ.เชียงแสน

ลักษณะทั่วไป ภายในวัดมืองค์เจดีย์ตั้งอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัสย่อมุมซ้อนกันสี่ชั้น รองรับฐานปัทมย่อมุม ถัดขึ้นไปเป็นเรือนธาตุ มีซุ้มประดิษฐานพระพุทธรูปยืนปางเปิดโลกทั้งสี่ด้าน ส่วนยอดเป็นองค์ระฆังกลม มีเจดีย์เล็ก ๆ ประดับอยู่ที่มุมคล้ายเจดีย์ที่วัดป่าสัก วัดนี้ไม่ปรากฏหลักฐานการสร้าง จากรูปทรงทางสถาปัตยกรรม และพระพุทธรูปยืนปูนปั้นที่ประดิษฐานอยู่ในซุ้มทิศพอจะสันนิษฐานได้ว่าน่าจะสร้างขึ้นภายหลังวัดป่าสัก เพราะมีวิวัฒนาการทางรูปแบบเพิ่มมากยิ่งขึ้น และน่าจะมีอายุอยู่ประมาณพุทธศตวรรษที่ 20

ลักษณะเด่น องค์พระเจดีย์ฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัสที่มีคุณค่าทางโบราณสถาน

การประเมินศักยภาพของวัดมุงเมือง

1. จุดเด่น

- 1.1 องค์เจดีย์มีความเก่าแก่ ได้รับการบูรณะ แต่ยังคงสภาพดั้งเดิม
- 1.2 มีคุณค่าเชิงโบราณสถาน
- 1.3 ภูมิทัศน์โดยรวมจัดได้ดี สวยงามเหมาะสม

1.4 มีแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง เช่น วัดพระบวร วัดเจดีย์หลวง
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเชียงใหม่

1.5 เส้นทางเข้าชมสะดวก

1.6 มีป้ายความรู้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2. จุดด้อย

2.1 ไม่ค่อยมีชื่อเสียง

2.2 ที่ตั้งขยะในบริเวณนั้น จัดได้ไม่กลมกลืน ไม่เหมาะสมกับภูมิทัศน์

2.3 ไม่มีเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ดูแลรักษาบริเวณ

1.20 พระพุทธรูป 4 แผ่นดิน

ภาพที่ 19 พระพุทธรูป 4 แผ่นดิน

ประวัติ ข้าราชการและประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ร่วมกันสร้างขึ้น เนื่องในวโรกาสที่ สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 1 ทรงเจริญพระชนมายุ 72 พรรษา ในวันที่ 12 สิงหาคม 2547 เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระองค์ท่าน พระพุทธรูป 4 แผ่นดิน สร้างด้วยโลหะสำริด ขนาดหน้าตัก 9 เมตร สูง 15 เมตร จำนวน 1 องค์ ประดิษฐาน บริเวณสามเหลี่ยมทองคำ เพื่อให้พุทธศาสนิกชนทั้งคนไทยและต่างชาติได้สักการะ นอกจากนั้นยังได้สร้าง พระพุทธรูปอีก 3 องค์ ขนาดหน้าตัก 72 นิ้ว มอบให้ 3 ประเทศ ได้แก่ประเทศ จีน ประดิษฐาน ณ วัดเซตวัน(วัดป่าเจ) เมืองสิบสองปันนา และประเทศสหภาพพม่า ประดิษฐานบริเวณพระธาตุชเวดากอง จังหวัดท่าขี้เหล็ก และประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประดิษฐาน ณ วัดดอยแดง เมืองตันผิง เพื่อให้ประชาชนที่ นับถือศาสนาพุทธในประเทศนั้นๆ ได้สักการะ และเพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงต่อไป

ลักษณะเด่น พระพุทธรูปโลหะสำริดที่แสดงถึงความเชื่อมโยงสายสัมพันธ์ของกลุ่ม อนุภาคกลุ่มน้ำโขง 4 ประเทศ

การประเมินศักยภาพของพระพุทธรูป 4 แผ่นดิน

1. จุดเด่น

- 1.1 มีความสวยงามของพระพุทธรูป ยิ่งใหญ่ และโดดเด่น ริมฝั่งแม่น้ำโขง
- 1.2 มีชื่อเสียง มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมตลอด
- 1.3 มีแหล่งท่องเที่ยวอยู่บริเวณใกล้เคียง เช่น สามเหลี่ยมทองคำ วัดพระธาตุภูเข้า
- 1.4 มีแผนพับและป้ายสื่อความรู้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 1.5 มีร้านขายของที่ระลึก
- 1.6 มีห้องสุขาในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว

2. จุดด้อย

- 2.1 ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในบริเวณสถานที่
- 2.2 ไม่ได้รับการดูแลในเรื่องของความสะอาด
- 2.3 การจัดภูมิทัศน์โดยรอบไม่มีความสวยงาม และโดดเด่น

1.21 วัดพระธาตุดอยเวา

ภาพที่ 20 พระธาตุดอยเวา

ที่ตั้ง ตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย จ.เชียงราย

ประวัติ พระองค์เวาหรือเว้า ผู้ครองนครนาคพันธียนก เป็นผู้สร้างเพื่อบรรจุพระเกศาธาตุองค์หนึ่ง เมื่อ พ.ศ. 364 นับเป็นพระบรมธาตุที่เก่าแก่องค์หนึ่งรองมาจากพระบรมธาตุดอยตุง นอกจากนี้ยังมีหอชมทิวทัศน์ ซึ่งสามารถชมทิวทัศน์ในตัวเมืองแม่สาย และจังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศสหภาพพม่าอย่างชัดเจน และยังเป็นທີ່ประดิษฐานพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระเอกาทศรถ และพระสุพรรณกัลยา

ลักษณะเด่น พระบรมธาตุที่มีคุณค่า ความเก่าแก่ และหอชมทิวทัศน์ที่สามารถชมทิวทัศน์ของแม่สายและท่าขี้เหล็ก ประเทศสหภาพพม่า

การประเมินศักยภาพของพระธาตุดอยเวา

1. จุดเด่น

- 1.1 มีความเก่าแก่ของพระธาตุ
- 1.2 มีแหล่งท่องเที่ยวศักยภาพสูงตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียง เช่น ด้านชายแดนแม่สาย
- 1.3 มีความร่มรื่นของสถานที่
- 1.4 เป็นจุดชมวิวที่สามารถมองเห็นทัศนียภาพทั้งฝั่งแม่สายและท่าขี้เหล็ก

2. จุดด้อย

- 2.1 ไม่มีป้ายสื่อความรู้
- 2.2 ห้องน้ำไม่สะอาด จัดไม่เป็นสัดส่วน

1.22 พระบรมธาตุเจดีย์ศรีนครินทราสถิตมหาสันติคีรี

ภาพที่ 21 พระบรมธาตุเจดีย์ศรีนครินทรา
สถิตมหาสันติคีรี

ที่ตั้ง บนยอดสูงสุดของดอยแม่สลอง อ. แม่ฟ้าหลวง จ. เชียงราย

ลักษณะทั่วไป ตั้งอยู่บนยอดสูงสุดที่ระดับความสูงเหนือหมู่บ้านสันติคีรี ห่างจากหมู่บ้าน 4 กม. มีถนนลาดยางตัดขึ้นไปยังพระบรมธาตุฯ แต่ถนนสูงชัน คดเคี้ยวมาก พระบรมธาตุฯ สร้างแล้วเสร็จเมื่อราวปี พ.ศ. 2539 เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระย่า ลักษณะเป็นเจดีย์แบบล้านนาประยุกต์บนฐานสี่เหลี่ยมลดชั้นสูง 30 เมตร ฐานกว้างด้านละ 15 เมตร โดยประมาณ

ลักษณะเด่น ความโดดเด่นขององค์พระธาตุ ซึ่งที่ตั้งเป็นจุดสูงสุดของเทือกดอยแม่สลอง และเมื่อมองชมทิวทัศน์ จะมองเห็นได้กว้างไกลงดงาม โดยเฉพาะในยามเย็น

การประเมินศักยภาพของพระบรมธาตุเจดีย์ศรีนครินทราสถิตมหาสันติคีรี

1. จุดเด่น

- 1.1 มีความโดดเด่นที่ตั้งอยู่บนจุดสูงสุดของดอยแม่สลอง

- 1.2 มีแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียง เช่น ดอยแม่สลอง
- 1.3 เป็นจุดชมทิวทัศน์ที่สวยงามในช่วงเช้าหรือช่วงเย็น โดยเฉพาะในช่วงฤดูหนาว สามารถมองเห็นทะเลหมอกในตอนเช้า

2. จุดด้อย

- 2.1 เส้นทางเดินทางสูงชัน
- 2.2 ความปลอดภัยในการเดินทาง
- 2.3 ต้องใช้เวลาเดินทาง
- 2.4 ไม่ค่อยมีชื่อเสียง

1.23 วัดหมื่นพุทธ เมตตาคุณาราม

ภาพที่ 22 พระศรีอารยเมตไตรย์
โพธิสัตว์

ที่ตั้ง 80 ม. 9 บ้านป่าไร่ ตำบลท่าข้าวเปลือก (ถนนสายกั้วพร้าว-บ้านปงน้อย อ.แม่จัน จ. เชียงราย)

ลักษณะทั่วไป พระศรีอารยเมตไตรย์โพธิสัตว์ (พระสังฆายสัมฤทธิ์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก) ขนาดหน้าตักกว้าง 15 เมตร สูง 19 เมตร เป็นพระพุทธรูปในแบบพุทธศาสนิกาย มหายานทั้งดงาม พื้นที่วัดหมื่นพุทธมีเนื้อที่ถึง 500 ไร่ เศษนั้น ได้จัดพื้นที่อย่างงดงามลง ตัว ภายในบริเวณวัดยังมี พระอวโลกิเตศวรมหาโพธิสัตว์ (พันมือพันตา) พระรูปจักรพรรดิ องค์ใหญ่ สูง 6.50 เมตร กว้าง 3.1 เมตร

ลักษณะเด่น พระศรีอารยเมตไตรย์โพธิสัตว์ (พระสังฆายสัมฤทธิ์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก)

การประเมินศักยภาพของวัดหมื่นพุทธ เมตตาคุณาราม

1. จุดเด่น

- 1.1 มีพระสังฆายสัมฤทธิ์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก

2. จุดด้อย

- 2.1 ยังไม่มีชื่อเสียงของในด้านสถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย
- 2.2 ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียง

2. กลุ่มของโบราณสถาน

2.1 เมืองโบราณเชียงแสน

ที่ตั้ง ต. เวียง อ. เชียงแสน จ. เชียงราย

ลักษณะทั่วไป เมืองเชียงแสนมีประวัติการสร้างเมืองมีมาก่อนเชียงราย หรือเชียงใหม่ ร่องรอยของเขตเมืองโบราณเชียงแสนที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่หลงเหลืออยู่ ได้แก่ โบราณสถาน ต่าง ๆ เช่น องค์เจดีย์ หรือวัด เช่น เจดีย์วัดป่าสัก แนวกำแพงเมือง วัดเจดีย์หลวง วัดพระเจ้าล้านตื้อ วัดร้อยซ้อ วัดมหาธาตุ วัดเสาคีโยน วัดสังฆาแก้ว เป็นต้น และมีโบราณวัตถุเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงแสน ได้แก่ พระพุทธรูป สิ่งหนึ่ง ที่งดงามหรือ ชิ้นส่วนของปูนปั้นขององค์พระธาตุต่าง ๆ เป็นต้น

ภาพที่ 23 เขตเมืองโบราณเชียงแสน

ลักษณะเด่น เป็นแหล่งการศึกษาประวัติศาสตร์ของเมืองเชียงแสน

การประเมินศักยภาพของเมืองโบราณเชียงแสน

1. จุดเด่น

- 1.1 มีคุณค่าเชิงโบราณสถานและประวัติศาสตร์ของเชียงแสน
- 1.2 เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัด
- 1.3 มีการดูแลรักษา โดยยังคงสภาพความเก่าแก่และสมบูรณ์

2. จุดด้อย

- 2.1 การขาดไกด์พื้นที่ที่เป็นผู้ให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวในเขตเมืองโบราณ

3. กลุ่มพิพิธภัณฑ์

3.1 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเชียงใหม่

ภาพที่ 24 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
เชียงใหม่

ที่ตั้ง 702 ถนนพหลโยธิน ตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ทางด้านขวาของวัดพระธาตุเจดีย์หลวง

ประวัติ เป็นสถานที่เก็บรักษาและรวบรวมศิลปะโบราณ ที่ได้จากการขุดค้น ขุดแต่งและบูรณะในเมืองเชียงใหม่และพื้นที่ใกล้เคียง เช่น ลวดลายปูนปั้นศิลปะล้านนา พระพุทธรูป พระพิมพ์ ศิลาจารึก และเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าเครื่องถ้วยล้านนา ตลอดจนเป็นศูนย์รวมเครื่องเงินแบบพม่า รวมทั้งจัดแสดงศิลปะพื้นบ้าน ของชาวไทยใหญ่ ไทยลื้อ และชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงราย

ลักษณะเด่น การเก็บรวบรวมโบราณวัตถุที่ได้จากเมืองโบราณและบริเวณใกล้เคียง

การประเมินศักยภาพของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเชียงใหม่

1. จุดเด่น

- 1.1 มีคุณค่าการศึกษาโบราณวัตถุ
- 1.2 มีคุณค่าเชิงศิลปะ
- 1.3 มีชื่อเสียง นักท่องเที่ยวเข้าชมตลอด
- 1.4 มีแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่บริเวณใกล้เคียง เช่น วัดป่าสัก วัดเจดีย์หลวง
- 1.5 มีผู้นำชม
- 1.6 มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
- 1.7 มีเอกสารแผ่นพับ/ป้ายความรู้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 1.8 มีลานจอดรถจัดได้อย่างเหมาะสม

1.9 การเดินทางไปมาสะดวก

1.10 มีร้านขายของที่ระลึก

3.2 พิพิธภัณฑ์อุบคำ

ภาพที่ 25 พิพิธภัณฑ์อุบคำ

ที่ตั้ง เลขที่ 81/1 ถนนหน้าค่าย ตำบลรอบเวียง อำเภอเมืองเชียงราย

ลักษณะทั่วไป เป็นพิพิธภัณฑ์เอกชนของอาจารย์จุลศักดิ์ สุริยะไชย มีเนื้อที่ 1 ไร่ จัดแสดงของมีค่าและเก่าแก่ของศิลปวัฒนธรรมล้านนา โดยมีคຸ້ມจัดแสดง 3 คຸ້ມ โดยประกอบด้วย (1) คຸ້ມเจ้าฟ้า จัดแสดงโบราณวัตถุที่มีคุณค่าโดยเฉพาะพระราชบัลลังก์ของเจ้าโตเหนือ (2) คຸ້ມอุบคำ จัดแสดงเครื่องประดับตกแต่งของเจ้านาง เจ้าฟ้าล้านนา และพระพุทธรูปสมัยเชียงแสน (3) คຸ້ມบัวเลื่อน จัดแสดงผ้าและเครื่องแต่งกายของคนล้านนา จนถึงเจ้าฟ้ารวมถึงชาวไทยภูเขาเผ่าต่างๆ

ลักษณะเด่น เป็นพิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดงศิลปวัฒนธรรมล้านนาที่มีคุณค่า และหาชมได้ยาก

การประเมินศักยภาพของพิพิธภัณฑ์อุบคำ

1. จุดเด่น

- 1.1 มีคุณค่าด้านการศึกษาโบราณวัตถุ
- 1.2 มีคุณค่าด้านการศึกษางานศิลปะ
- 1.3 สถานที่ร่มรื่น
- 1.4 มีผู้นำชม
- 1.5 มีเอกสารแผ่นพับทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 1.6 มีป้ายสื่อความรู้ภาษาไทย

1.7 ห้องน้ำจัดได้เป็นสัดส่วนและสะอาด

1.8 เส้นทางการเดินทางสะดวก

2. จุดด้อย

2.1 ไม่มีป้ายสื่อความรู้ภาษาอังกฤษ

2.2 ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง

2.3 ตั้งอยู่ใกล้กับตลาดสด ทำให้ภูมิทัศน์รอบ ๆ พิพิธภัณฑ์ไม่โดดเด่น

2.4 เป็นพิพิธภัณฑ์เอกชน ทำให้ไม่มีงบประมาณสนับสนุนในการปรับปรุงพัฒนา

2.5 ไม่มีที่จอดรถเป็นของพิพิธภัณฑ์ ต้องอาศัยการจอดรถบนถนนหน้าพิพิธภัณฑ์

3.3 หอผีเสื้อ (อุทยานสามเหลี่ยมทองคำ)

ภาพที่ 26 พิพิธภัณฑ์บ้านผีเสื้อ

ที่ตั้ง บ้านสบรวก ตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัด เชียงราย

ประวัติ เกิดจากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงมีพระราชดำริให้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงดำเนินการเพื่อแสดงความตั้งใจของประเทศไทยในอันที่จะแก้ปัญหาหายาเสพติด และแก้ไขภาพพจน์ของประเทศ โดยพิพิธภัณฑ์ได้จัดแสดงเครื่องมือและเครื่องใช้ในการสูบฝิ่นของผู้คนในอดีต มีทั้งประวัติของสามเหลี่ยมทองคำ สถานที่ปลูกฝิ่น

ลักษณะเด่น การจัดแสดงเครื่องมือ เครื่องใช้ในการสูบฝิ่นของผู้คนในอดีต

การประเมินศักยภาพของพิพิธภัณฑ์บ้านผีเสื้อ

1. จุดเด่น

1.1 มีคุณค่าเชิงการศึกษาประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น

1.2 มีชื่อเสียง นักท่องเที่ยวเข้าชมสม่ำเสมอ

1.3 ภูมิทัศน์โดยรอบจัดได้ดีและสวยงาม

1.4 มีผู้นำชม

1.5 มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

- 1.6 มีเอกสารแผ่นพับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 1.7 มีป้ายสื่อความรู้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 1.8 มีลานจอดรถที่จัดได้อย่างเหมาะสม
- 1.9 มีห้องน้ำที่สะอาดบริการนักท่องเที่ยว
- 1.10 มีการดูแลบำรุงรักษา
- 1.11 เส้นทางเดินทางสะดวก
- 1.12 มีแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง เช่น วัดพระธาตุภูเข้า พระพุทธรูปสี่แผ่นดิน สามเหลี่ยมทองคำ
- 1.13 มีร้านขายของที่ระลึก

2. จุดด้อย

- 2.1 การเสียค่าบริการเข้าชมในอัตราที่สูงคือ นักท่องเที่ยวชาวไทย 200 บาท นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 300 บาท ต่อ คน ทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ต่ำ ไม่มีโอกาสเข้าชม

4. กลุ่มศิลปะ

4.1 พิพิธภัณฑ์ผ้าทอล้านนาเชียงแสน

ภาพที่ 27 พิพิธภัณฑ์ผ้าทอล้านนาเชียงแสน

ที่ตั้ง บริเวณวัดพระธาตุผาเงา เชียงแสน

ประวัติ ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2539 เพื่ออนุรักษ์ผ้าทอโบราณส่งเสริมการทอผ้าแบบโบราณ ส่งเสริมและการสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน พิพิธภัณฑ์เป็นเรือนไม้สองชั้น ใต้ถุนโล่ง ชั้นบนจัดแสดงผ้าทอลวดลายแบบต่าง ๆ เช่น ผ้าลายน้ำไหล ผ้าลายดอก

ผักแว่น ผ้าลายขวางดำแดง ผ้าลวดลายเชียงแสนดั้งเดิม ได้แก่ ลายน้ำไหล ลายกึ่งตะกอลายตาราง และได้ตั้งกลุ่มทอผ้าพื้นเมือง เชียงแสน โดยใช้ที่ได้ทุนอาคารพิพิธภัณฑ์ เป็นสถานที่ในการสร้างงานผลิตภัณฑ์ ผ้าขึ้น และผ้าตัดเสื้อทอมือลายเชียงแสน ได้แก่ ลายขอ พันเส้า ลายเสื่อย้อย ลายกาแล ลายไขปลา ลายเชียงแสนดอกมะลิ และลายน้ำไหล

ลักษณะเด่น ผ้าทอมือที่เป็นเอกลักษณ์ของผ้าทอล้านนาเชียงแสน

การประเมินศักยภาพของพิพิธภัณฑ์ผ้าทอล้านนาเชียงแสน

1. จุดเด่น

- 1.1 มีคุณค่าเชิงศิลปหัตถกรรม
- 1.2 มีนักท่องเที่ยวเข้าชมสม่ำเสมอ
- 1.3 สถานที่ร่มรื่น
- 1.4 มีเอกสารแผ่นพับและป้ายสื่อความรู้ภาษาไทย
- 1.5 มีลานจอดรถจัดได้เป็นอย่างดี
- 1.6 มีห้องน้ำจัดได้เป็นอย่างดีและสะอาด
- 1.7 เส้นทางเดินทางสะดวก
- 1.8 มีร้านจำหน่ายของที่ระลึก

2. จุดด้อย

- 2.1 ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง (ยกเว้นวัดพระธาตุผาเงา)

4.2 พระตำหนักดอยตุง

ภาพที่ 28 พระตำหนักดอยตุง

ที่ตั้ง อยู่บริเวณกิโลเมตร 12 ทางหลวงหมายเลข 1149 อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ห่างจากตัวจังหวัด 75 กิโลเมตร

ประวัติ พระตำหนักดอยตุงสร้างขึ้นตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เพื่อทรงงานในโครงการพัฒนาดอยตุง และในวันที่ 23 ธันวาคม 2530 ตรงกับปีเถาะ เป็นปีเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ ใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเป็นปี

ที่ 42 แห่งรัชกาล สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น เป็นประธานในพิธี “ปกเสาเหือน” (ซึ่งทางภาคกลางเรียกว่า พิธียกเสาเอก) พระตำหนักใหม่ และเมื่อก่อสร้างไปได้เสร็จสมบูรณ์ประมาณ 80 % ทางรัฐบาลได้จัดถวายเป็นที่ประทับเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2531 เพื่อให้สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีได้ประทับทรงงานตามที่ท่านได้ตั้งพระราชประสงค์ไว้

ลักษณะเด่น พระตำหนักเป็นรูปแบบสถาปัตยกรรมล้านนากับชาเลต์ของชาวสวิส ด้านหน้าพระตำหนักจัดสวนดอกไม้ นานาพันธุ์ได้อย่างสวยงาม สามารถชมทัศนียภาพของเทือกเขานางนอนอย่างงดงาม

การประเมินศักยภาพของพระตำหนักดอยตุง

1. จุดเด่น

- 1.1 มีความสวยงามของสวนแม่ฟ้าหลวง
- 1.2 มีคุณค่าด้านสถาปัตยกรรมของพระตำหนัก
- 1.3 ภูมิทัศน์โดยรอบสวยงาม
- 1.4 สถานที่ร่มรื่น
- 1.5 มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และผู้นำเที่ยว
- 1.6 มีชื่อเสียง นักท่องเที่ยวเข้าชมสม่ำเสมอ
- 1.7 มีเอกสาร/ป้ายสื่อความรู้แนะนำการเที่ยวชม
- 1.8 มีห้องน้ำที่สะอาดไว้บริการนักท่องเที่ยว
- 1.9 มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษา
- 1.10 มีร้านจำหน่ายของที่ระลึก

2. จุดด้อย

- 2.1 การเดินทางขึ้นเขาที่ลาดชันและโค้ง

4.3 อนุสาวรีย์พ่อขุนเม็งรายมหาราช

ภาพที่ 29 อนุสาวรีย์พ่อขุนเม็งรายมหาราช

ที่ตั้ง ถนนห้าแยกพ่อขุน ต. เวียง อ. เมือง จ. เชียงราย

ลักษณะทั่วไป เป็นองค์พ่อขุนเม็งรายทรงเครื่องพระมหากษัตริย์โบราณหล่อด้วยทองสำริดขนาดเท่าครึ่งของคนธรรมดา บริเวณรอบๆ จัดตกแต่งด้วยดอกไม้อย่างสวยงาม ข้างหลังอนุสาวรีย์ มีตุงหลวงขนาดใหญ่สวยงาม ออกแบบโดยศิลปินชาวเชียงราย อาจารย์กนก วิศวกุล เป็นตุงหลวงที่ชาวเชียงรายร่วมกันสร้างเพื่อเฉลิมพระเกียรติ ในวาระมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ที่ทรงเจริญพระชนมพรรษา ครบ 6 รอบ 72 พรรษา ในวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2542

ลักษณะเด่น องค์พระรูปของพ่อขุนเม็งราย และตุงหลวงเฉลิมพระเกียรติ

การประเมินศักยภาพของอนุสาวรีย์พ่อขุนเม็งรายมหาราช

1. จุดเด่น

- 1.1 มีคุณค่าด้านศิลปะของตุงหลวง
- 1.2 ภูมิทัศน์จัดได้สวยงาม มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษา
- 1.3 มีชื่อเสียง นักท่องเที่ยวแวะสักการะสม่ำเสมอ
- 1.4 สถานที่ตั้งโดดเด่น
- 1.5 เป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดเชียงราย

2. จุดด้อย

- 2.1 สถานที่จอดรถไม่สะดวก เนื่องจากบริเวณนั้นเป็นเส้นทางจราจรหนาแน่น
- 2.2 ร้านจำหน่ายของที่ตั้งอยู่ด้านหลังอนุสาวรีย์มีสภาพเสื่อมโทรม
- 2.3 มีห้องน้ำบริการนักท่องเที่ยว แต่ไม่สะอาด

4.4 พิพิธภัณฑสถานบ้านดำ

ภาพที่ 30 พิพิธภัณฑสถานบ้านดำ

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ บ้านของอาจารย์ถวัลย์ ดัชนี ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัด เชียงราย

ลักษณะทั่วไป เป็นพิพิธภัณฑสถานศิลปะพื้นบ้านในเนื้อที่กว่า 100 ไร่ประกอบด้วย อาคารแบบสถาปัตยกรรมท้องถิ่น ภาคเหนือกว่า 25 หลัง เป็นผลงานสร้างสรรค์ของช่างพื้นบ้าน โดยพิพิธภัณฑสถานจะจัดแสดงผลงานของท่านอาจารย์ถวัลย์ ดัชนี

ลักษณะเด่น สถาปัตยกรรมของอาคารจัดแสดง และผลงานของอาจารย์ถวัลย์ ดัชนี

การประเมินศักยภาพของพิพิธภัณฑสถานบ้านดำ

1. จุดเด่น

- 1.1 มีคุณค่าเชิงการท่องเที่ยวทั้งด้านศิลปะและสถาปัตยกรรมในแนวคิดของอาจารย์ถวัลย์ ดัชนี
- 1.2 ภูมิทัศน์โดยรอบจัดได้สวยงามและร่มรื่น
- 1.3 มีผู้นำชม
- 1.4 มีห้องน้ำไว้บริการนักท่องเที่ยว

2. จุดด้อย

- 2.1 ยังไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย
- 2.2 ยังเป็นที่ຍອມรับและเข้าชมเฉพาะกลุ่มที่รักงานศิลปะ
- 2.3 ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง
- 2.4 ยังไม่มีการเปิดให้เข้าชมเป็นทางการ
- 2.5 ไม่มีรถโดยสารสาธารณะเข้าถึงโดยพิพิธภัณฑสถานโดยตรง

4.5 ไร่แม่ฟ้าหลวง

ภาพที่ 31 หอคำ

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่บ้านปางิ้ว ต. เวียง อ.เมือง จ. เชียงราย

ลักษณะทั่วไป เป็นอุทยานที่จัดแสดงศิลปวัฒนธรรมของล้านนา บนเนื้อที่กว่า 150 ไร่ แวดล้อมด้วยดอกไม้ล้านนาพันธุ์ทั้งดงาม

ลักษณะเด่น หอคำที่สร้างแบบสถาปัตยกรรมล้านนา ภายในมีองค์พระพุทธรูปที่เรียกว่า พระเจ้าพร้าได้ทั้งดงาม

การประเมินศักยภาพของไร่แม่ฟ้าหลวง

1. จุดเด่น

- 1.1 มีคุณค่าเชิงการท่องเที่ยวด้านศิลปะ และสถาปัตยกรรม
- 1.2 สถานที่ร่มรื่น จัดภูมิทัศน์ได้สวยงาม มีร้านจำหน่ายของที่ระลึก
- 1.3 มีห้องน้ำที่สะอาดในการบริการนักท่องเที่ยว

2. จุดด้อย

- 2.1 ตั้งอยู่นอกเมือง ไม่มีรถโดยสารสาธารณะเข้าถึงไร่แม่ฟ้าหลวงโดยตรง

5. งานประเพณี

5.1 ประเพณีนมัสการและสงฆ์พระธาตุดอยตุง

ภาพที่ 32 การสงฆ์พระธาตุดอยตุง

สถานที่จัดงาน วัดพระธาตุดอยตุง

ลักษณะกิจกรรม จัดงานในช่วง ขึ้น 14 ค่ำ – 15 ค่ำ เดือน 4 โดยขึ้น 14 ค่ำ แห่เครื่อง

สักการะพระธาตุดอยตุง ขึ้น 15 ค่ำ ทำบุญและสรงน้ำพระธาตุ

ลักษณะเด่น ขบวนแห่เครื่องสักการะพระธาตุดอยตุง

5.2 ประเพณีสงกรานต์ จังหวัดเชียงราย

ภาพที่ 33 งานสงกรานต์เชียงราย

สถานที่ สวนตุงและโคม อ.เมือง , อำเภอแม่สาย, อำเภอเชียงแสน ,อำเภอเชียงของ

ลักษณะทั่วไป จัดขึ้นช่วง 13-15 เมษายน ของทุกปี ทางเทศบาลนครเชียงรายได้จัด

ขบวนสงกรานต์ประดับประดาด้วยพวงพุ่มอย่างสวยงามพร้อมกับนางสงกรานต์และ

ร่วมพิธีอาราธนาพระพุทธรูปขึ้นประดิษฐานบนรถบุษบก เพื่อให้ประชาชนได้สรงน้ำ

พระ แห่ไปตามถนน เริ่มจากถนน สิงห์โคก-บรรพปราการ-หน้าวัด และสิ้นสุดที่สวนตุงและ

โคม มีการประกวดเทพีสงกรานต์และกิจกรรมอีกมากมาย นอกจากนี้สำนักงาน

วัฒนธรรม ร่วมกับจังหวัดเชียงราย ร่วมจัดงาน พิธีถวายน้ำสงกรานต์พระเถระชั้นผู้ใหญ่

และพิธีสรงน้ำสงกรานต์อนุสาวรีย์พ่อขุนเม็งรายมหาราช เพื่อปลูกฝังวัฒนธรรมล้านนา

ให้แก่บุคคลรุ่นหลังให้สืบทอดต่อไป งานสงกรานต์แม่สาย โดยเทศบาลตำบลแม่สาย ใน

วันที่ 13 เมษายน ณ หน้าว่าการอำเภอแม่สาย งานป๋าเวณีปีใหม่เมืองเชียงแสน โดย

อำเภอเชียงแสน ระหว่างวันที่ 16-18 เมษายน ณ บริเวณริมฝั่งแม่น้ำโขง หน้าว่าการ

อำเภอเชียงแสน มีกิจกรรมการแข่งขันเรือ 4 ชาติ, ขบวนแห่และสรงน้ำพระ และงานล้านนา

ปลาบึกเชียงของ โดยอำเภอเชียงของ ระหว่างวันที่ 17 - 18 เมษายน บริเวณริมฝั่งแม่น้ำ

โขง หน้าว่าการอำเภอเชียงของ

5.3 ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา

ภาพที่ 34 ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา

สถานที่ สวนตุงและโคมเชียงราย

ลักษณะของกิจกรรม จัดโชว์ขบวนเทียนพรรษาในคืนวันก่อนที่จะแห่เทียนพรรษาในวันเข้าพรรษา และในวันเข้าพรรษาจะแห่เทียนพรรษาจากสวนตุงและโคม ไป สิ้นสุดที่ลานศาลากลางหลังเก่าตามถนนในตัวเวียงเชียงราย

ลักษณะเด่น ความสวยงามของต้นเทียนพรรษาในยามค่ำคืนที่สวนตุงและโคม

5.4 งานไหว้สาแม่ฟ้าหลวง

ภาพที่ 35 ขบวนแห่เครื่อง
สักการะ

สถานที่ ไว้แม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ลักษณะของกิจกรรม การจัดขบวนแห่เครื่องสักการะที่งดงาม ในวันที่ 18 กรกฎาคมของทุกปี

ลักษณะเด่น ขบวนแห่ศิลปวัฒนธรรมแบบล้านนา

5.6 งานยี่เป็ง (ประเพณีลอยกระทง)

ภาพที่ 36 ขบวนแห่กระทงใหญ่

สถานที่ เริ่มขบวนแห่ที่สวนตุ่งและโคมเชียงราย

ลักษณะของกิจกรรม การประกวดนางนพมาศและขบวนแห่กระทงทั้งดงาม

ลักษณะเด่น รูปขบวนแห่ของกระทงต่าง ๆ ทั้งดงาม

5.7 แห่พระเวดเวียงเชียงราย (วันขึ้นต้นปีใหม่ ส่งท้ายปีเก่า)

ภาพที่ 37 รถบุษบกในขบวนแห่พระเวดเวียง

สถานที่ สวนตุ่งและโคมเชียงราย

ลักษณะกิจกรรม กิจกรรมทางศาสนาพุทธ มีการอัญเชิญองค์พระพุทธรูปจากวัดต่างๆ ในเขตเวียงเชียงราย และจัดขบวนแห่ไปตามถนนสายหลักในตัวเมืองเชียงราย

ลักษณะเด่น ขบวนแห่ของศรัทธาวัดต่างๆที่ตกแต่งอย่างงดงาม และร่วมกันทำบุญกุศล ในวันส่งท้ายปีเก่า ขึ้นต้นปีใหม่

การประเมินศักยภาพภาพของการท่องเที่ยวชมประเพณีต่าง ๆ ของจังหวัดเชียงราย

1. จุดเด่น

1.1 มีคุณค่าเชิงการท่องเที่ยวด้านการศึกษาประเพณีล้านนา

1.2 การจัดรูปขบวนแห่ของชาวล้านนาที่สวยงาม

2. จุดด้อย

2.1 เป็นประเพณีท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ไม่ได้รับการส่งเสริมให้เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวระดับภาค หรือระดับชาติ

2.2 ประเพณีลอยกระทง แห่เทียนเข้าพรรษา หรือเทศกาลสงกรานต์ ไม่ได้รับการส่งเสริมให้เป็นกิจกรรมระดับชาติหรือระดับภูมิภาค

2.3 กิจกรรมประเพณียังไม่โดดเด่น หรือมีชื่อเสียงในระดับภาคหรือในระดับชาติ

6. การเที่ยวชมด้านวัฒนธรรม

6.1 เชียงรายไนท์บาซาร์

ภาพที่ 38 เชียงรายไนท์บาซาร์

สถานที่ตั้ง บริเวณสถานีขนส่งโดยสารจังหวัดเชียงราย

ลักษณะเด่น การแสดงวัฒนธรรมของชาวล้านนา และการเดินเลือกซื้อสินค้าของที่ระลึก
การประเมินศักยภาพของเชียงรายไนท์บาซาร์

1. จุดเด่น

1.1 มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว

1.2 มีสิ่งดึงดูดใจหลากหลาย เช่น การชมดนตรีพื้นเมือง และการแสดงของล้านนา

1.3 สินค้าของที่ระลึกมีหลากหลายให้เลือกซื้อ

2. จุดด้อย

2.1 สถานที่จอดรถคับแคบ โดยใช้พื้นที่ของสถานีขนส่งโดยสารเป็นที่จอดรถ

6.2 ตลาดสดเทศบาล 1

ภาพที่ 39 ตลาดสดเทศบาล 1

สถานที่ ใกล้วัดพระแก้ว เมือง จ. เชียงราย

ลักษณะทั่วไป เป็นตลาดค้าขายสินค้าของชาวบ้าน ซึ่งมีกิจกรรมการค้าขายตลอดทั้งวัน โดยมีพืช ผัก ผลไม้ รวมทั้งอาหารทั้งอาหารไทย อาหารพื้นเมือง

ลักษณะเด่น การเที่ยวชมวิถีชีวิตชาวเมืองเชียงรายและ อาหารพื้นเมือง

การประเมินศักยภาพของตลาดสดเทศบาล 1

1. จุดเด่น

- 1.1 มีคุณค่าเชิงการท่องเที่ยวในการชมและศึกษาวิถีชีวิตของชาวเชียงราย
- 1.2 สถานที่ตั้งอยู่ในตัวเมือง เดินทางเข้าเยี่ยมชมสะดวก
- 1.3 มีอาหารพื้นเมือง ผัก ผลไม้ ให้นักท่องเที่ยวได้เลือกชมและซื้อมากมาย

2. จุดด้อย

- 2.1 การจัดแผงขายสินค้าไม่เป็นระเบียบ
- 2.2 ไม่ได้รับการดูแลในเรื่องของความสะอาด
- 2.3 แม่ค้า พ่อค้า ไม่มีจิตสำนึกในการดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่

6.3 พิพิธภัณฑ์ชาวเขา

ภาพที่ 40 ห้องจัดแสดงพิพิธภัณฑ์ชาวเขา

ที่ตั้ง พิพิธภัณฑ์ชาวเขา ถนนธนาลัย อ.เมือง จ.เชียงราย

ลักษณะทั่วไป จัดแสดงและฉายภาพสไลด์ เกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณี รวมถึงชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยภูเขา 6 เผ่า คือ อาข่า ลีซอ เย้า กะเหรี่ยง มูเซอ ม้ง

ลักษณะเด่น การจัดแสดงวิถีชีวิตของชาวไทยภูเขาเผ่าต่างๆของจังหวัดเชียงราย

การประเมินศักยภาพของพิพิธภัณฑ์ชาวเขา

1. จุดเด่น

- 1.1 มีคุณค่าเชิงการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมและประเพณีของชาวไทยภูเขา
- 1.2 มีเอกสารแผ่นพับทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 1.3 จัดแสดงมัลติวิชั่นให้กับนักท่องเที่ยวทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 1.4 มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
- 1.5 มีห้องน้ำที่สะอาด
- 1.6 การเดินทางสะดวก
- 1.7 เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ
- 1.8 มีบริการการนำเที่ยวชมวัฒนธรรมชาวไทยภูเขา

2. จุดด้อย

- 2.1 บริเวณคับแคบ
- 2.2 ยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวชาวไทย

6.4 งานวัฒนธรรมสัมพันธ์ลุ่มน้ำโขง

สถานที่ ช่วงจัดงานเดือน ม.ค. - ก.พ. ของทุกปี สนามฝึกนักศึกษาวิชาทหาร
เชิงสะพานแม่ฟ้าหลวง

ลักษณะกิจกรรม การแสดงทางวัฒนธรรมของไทย ลาว จีน พม่า

ลักษณะเด่น การแสดงศิลปวัฒนธรรมของศิลปวัฒนธรรม 4 ชาติ

การประเมินศักยภาพของงานวัฒนธรรมสัมพันธ์ลุ่มน้ำโขง

1. จุดเด่น

- 1.1 มีคุณค่าเชิงการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมของ 4 ชาติ
- 1.2 สถานที่จัดงานกว้างขวาง มีที่จอดรถที่เป็นสัดส่วน

2. จุดด้อย

- 2.1 ไม่มีความโดดเด่นของกิจกรรมของงานศิลปวัฒนธรรม 4 ชาติ
- 2.2 เป็นงานระดับท้องถิ่น ไม่ได้รับการส่งเสริมให้เป็นงานระดับภาคหรือระดับชาติ

6.5 การท่องเที่ยวศึกษาวัฒนธรรมชาวไทยภูเขา

ภาพที่ 41 หมู่บ้านชาวเขา

ลักษณะทั่วไป การท่องเที่ยวได้สัมผัสวิถีชีวิตของชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ เช่น เผ่าอาข่า ลาหู่ เย้า เป็นต้น ซึ่งดำเนินการนำเที่ยวโดยกลุ่มขององค์กรเอกชน เช่น มูลนิธิกระจกเงา สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน เป็นต้น ซึ่งอาจจัดในรูปของการท่องเที่ยววันเดียว หรือการพักค้างแบบ Home Stay

ลักษณะเด่น นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมของชาวไทยภูเขาจากประสบการณ์ตรง

การประเมินศักยภาพของการท่องเที่ยวศึกษาวัฒนธรรมชาวไทยภูเขา

1. จุดเด่น

1.1 มีคุณค่าเชิงการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมของชาวไทยภูเขา

2. จุดด้อย

2.1 ปัญหาด้านการจัดการขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านชาวไทยภูเขา

2.2 ปัญหาการจัดการด้านบริการพื้นฐาน เช่น ที่พัก ห้องน้ำ ในหมู่บ้านชาวไทยภูเขา

2.3 ปัญหาด้านการจัดการความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว

6.6 การท่องเที่ยวหมู่บ้านกระเหรี่ยงรวมมิตร

ภาพที่ 42 หมู่บ้านกระเหรี่ยงรวมมิตร

ข้อมูลทั่วไป ตั้งอยู่บริเวณหมู่ที่ 2 บ้านรวมมิตร บ้านรวมมิตร มีหมู่บ้านบริวาร 1 หมู่บ้าน คือ บ้านดอยบ่อ 2 (ชนเผ่าอาข่า) บ้านรวมมิตรมีประชากรทั้งหมด 2,840 คน จำนวนครัวเรือน 1,549 ครัวเรือน ประกอบไปด้วย ชนเผ่า กระเหรี่ยง, อาข่า, ลาหู่, ลีซอ, ม้ง, ไทลื้อ

ลักษณะเด่น เป็นกิจกรรมการนั่งช้างเที่ยวชมบริเวณหมู่บ้าน ชมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของชนเผ่าต่าง ๆ เช่น กระเหรี่ยง ลาหู่ อาข่า นอกจากนี้ยังสามารถนั่งช้างทิวป่าไปเที่ยวน้ำตกห้วยแม่ซ้าย ระหว่างทางชมความงดงามของธรรมชาติ ผ่านหมู่บ้านของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ เช่น อาข่า ลาหู่ เย้า กระเหรี่ยง และจะได้เห็นขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าๆ

การประเมินศักยภาพของการท่องเที่ยว

1. จุดเด่น

- 1.1 มีคุณค่าเชิงการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมชาวไทยภูเขา
- 1.2 มีชื่อเสียง นักท่องเที่ยวเข้าชมสม่ำเสมอ
- 1.3 สามารถนั่งเรือไปตามแม่น้ำกกได้อีกเส้นทางหนึ่ง นอกเหนือจากทางบกที่มีเส้นทางสะดวก

2. จุดด้อย

- 2.1 การจัดการในเรื่องของห้องน้ำที่ไม่มีมาตรฐานสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ
- 2.2 การดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในเส้นทางเดินเรือตามแม่น้ำกก
- 2.3 การบริหารจัดการในเรื่องของการรักษาความสะอาด
- 2.4 เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชนเผ่าดั้งเดิม จากการรับเอาวัฒนธรรมของสังคมในเมืองเข้าไปในชุมชน

4. 2 บทบาทสำคัญของวัดต่อการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย

จังหวัดเชียงรายมีวัดที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม โดยมีชื่อเสียงทั้งในความเก่าแก่ของสถานที่ ความงดงามของสถาปัตยกรรมและจิตรกรรม ความเป็นข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ที่เชื่อมโยงกันกับพระพุทธรูปคัมภีร์ของชาติ เป็นต้น

ในการศึกษาเรื่องบทบาทสำคัญของวัดต่อการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล จากการรวบรวมเอกสารข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ซึ่งผลการศึกษา มีดังนี้

1. บทบาทการท่องเที่ยวในด้านความเชื่อและความศรัทธา

1.1 กรณีศึกษา : กิจกรรมสักการะพระธาตุ 9 จอม

เป็นมิติใหม่ที่จังหวัดเชียงราย โดยความร่วมมือของคณะสงฆ์ สมาคมท่องเที่ยวเชียงราย สมาคมสื่อมวลชนและนักประชาสัมพันธ์จังหวัดเชียงราย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ เขต 2 เชียงราย ศูนย์ท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการจังหวัดเชียงราย และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย ได้มีโครงการ “อิมบิอุสสักการะพระธาตุ 9 จอม” ซึ่งได้จัดกิจกรรมเส้นทางโดยเริ่มต้นจากพระธาตุจอมทอง อ.เมือง พระธาตุจอมหมอกแก้ว อ.แม่ลาว พระธาตุจอมฝ่อ อ.เวียงป่าเป้า พระธาตุจอมแจ้ง อ.แม่สรวย พระธาตุจอมแว่ อ.พาน พระธาตุจอมจ้อ อ.เทิง พระธาตุจอมกิตติ อ.เชียงแสน พระธาตุจอมจันทร์ อ.แม่จัน และสิ้นสุดพระธาตุจอมสัก อ.เมือง จากเอกสารรายงานการประชุมของจังหวัดเชียงราย ณ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2548 ท่านพระครูปฏิภาณธรรมทิน เจ้าอาวาสวัดพระธาตุจอมฝ่อ ได้กล่าวถึงความสำคัญของพระธาตุ 9 จอม ของจังหวัดเชียงรายไว้ว่า พระธาตุทั้ง 9 องค์ เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นสถานที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เปรียบเสมือนเป็นองค์แทนพระองค์ไว้ให้พุทธศาสนิกชนได้กราบไหว้บูชา ตามคติความเชื่อของชาวล้านนา เชื่อว่าการได้ทำบุญ รวมถึงการไปนมัสการสักการะพระธาตุ 9 จอม จะทำให้เกิดความเป็นสิริมงคล อยู่เย็นเป็นสุข ถือว่าได้น้อมรับมงคลอันยิ่งใหญ่และสิ่งงดงามสู่ชีวิต กิจกรรมการท่องเที่ยวดังกล่าว สมาคมท่องเที่ยวเชียงราย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ เขต 2 เชียงราย ได้เสนอเป็นรายการนำเที่ยวและสินค้าทางการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

1.2 กรณีศึกษา : กิจกรรมไหว้พระมงคลนาม 9 วัด

กิจกรรมนี้ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย ได้ดำเนินโครงการธรรมทัศนาศร ไหว้พระวัดมงคลนาม 9 วัด เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูกิจกรรมที่สำคัญทางพุทธศาสนา เป็นการสนับสนุนกิจกรรมครอบครัวเข้มแข็ง โดยมีเป้าหมายให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวัฒนธรรมของครอบครัวในวันหยุดพักผ่อน โดยวัดมงคลนาม 9 วัด ในเขตกำแพงเมืองเชียงราย ได้แก่ วัดพระธาตุดอยจอมทอง วัดดอยงำเมือง วัดพระแก้ว วัดพระสิงห์ วัดกลางเวียง วัดมิ่งเมือง วัดมุงเมือง วัดศรีเกิด และวัดศรีบุญเรือง จากการประเมินผลพบว่าผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความเห็นว่าการกิจกรรมนี้ควรจัดต่อเนื่องเป็นประจำทุก ๆ ปี เนื่องจากเห็นว่าส่งเสริมให้ครอบครัวได้ทำกิจกรรมร่วมกัน มีความใกล้ชิดผูกพัน เอื้ออาทรต่อกัน โดยใช้มิติทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรม บูรณาการเข้ากับกิจกรรมที่ให้ความสุข ได้รับกุศลผลบุญ รวมทั้งหลักธรรมในการดำเนินชีวิต

2. บทบาทการท่องเที่ยวในด้านความเป็นข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ที่เชื่อมโยงกันกับพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ของชาติ

2.1 กรณีศึกษา : วัดพระแก้ว จ. เชียงราย

จากประวัติความเป็นมาของพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต) องค์พระแก้วมรกต ได้มีการอัญเชิญไปประดิษฐานตามเมืองสำคัญต่าง ๆ ดังนี้ เกาะลังกา เมื่อประมาณปี พ.ศ. 800 นครธมในอาณาจักรขอมโบราณ เมื่อประมาณปี พ.ศ. 1000 เมืองอโยธยาโบราณ ในสมัยพระเจ้าอภัยราชา เมืองกำแพงเพชร ในสมัยพระยาวิเชียรปราการ เมืองเชียงราย ในสมัยเจ้ามหาพรหม ประมาณปี พ.ศ. 1979 เมืองลำปาง ระหว่างปี 1979 – 2011 เมืองเชียงใหม่ ระหว่างปี พ.ศ. 2011 – 2096 ในสมัยพระเจ้าติโลกราช เมืองหลวงพระบาง ในปี พ.ศ. 2096 เมืองเวียงจันทน์ ระหว่างปี พ.ศ. 2096 – 2322 กรุงธนบุรี ระหว่างปี พ.ศ. 2322 – 2327 และกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2327 จนถึงปัจจุบัน

ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เห็นว่าการที่ได้มีโอกาสไปนมัสการและเยี่ยมชมโบราณสถานหรือวัดที่เชื่อมโยงประวัติศาสตร์กับพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร นับเป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณค่า ได้รับทั้งความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตของตนเองและบริวาร รวมถึงการได้ศึกษาเส้นทางอัญเชิญพระแก้วมรกต จึงได้นำเสนอรายการนำเที่ยวที่เรียกว่า **เยือนเมืองเหนือ... กราบรอยพระแก้วมรกต** โดยเส้นทางเริ่มจากการกราบรอยพระแก้วมรกตที่วัดพระแก้ว ในอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร จากนั้นการกราบรอยพระแก้วมรกตที่วัดพระแก้วดอนเต้า

สุซาดา จังหวัดลำปาง เข้ากราบรอยพระแก้วมรกตที่วัดเจดีย์หลวง จังหวัดเชียงใหม่ และ
สุดท้ายกราบพระแก้วมรกตที่วัดพระแก้ว จังหวัดเชียงราย

แผนภาพที่ 2 เยือนเมืองเหนือ...กราบรอยพระแก้วมรกต

3. บทบาทการท่องเที่ยวในด้านสถาปัตยกรรมสมัยใหม่และจิตรกรรมฝาผนัง

3.1 กรณีศึกษา : วัดร่องขุ่น บ้านร่องขุ่น อ. แม่ลาว จ. เชียงราย

จากสมาคมท่องเที่ยวเชียงราย ร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ เขต 2 ได้จัดกิจกรรม “สิงหา พาแม่เที่ยว” ในวันที่ 12 สิงหาคม 2548 โดยมี วัดอุปถัมภ์ เพื่อส่งเสริมให้เป็นการท่องเที่ยวแบบครอบครัว สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครอบครัว โดยเฉพาะแม่กับลูก เป็นการท่องเที่ยว 1 วัน แบบเข้าไปเย็นกลับ ด้วยรถตู้ปรับอากาศ ในเส้นทางวัดร่องขุ่น นมัสการวัดพระธาตุจอมกิตติ ชมหอฝิ่น และชมบ้านอาจารย์ถวัลย์ ดัชนี

ในการเยี่ยมชมวัดร่องขุ่น อาจารย์เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ จะเป็นผู้นำชมและให้ความรู้ด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรม การท่องเที่ยวในลักษณะนี้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนอกจากจะได้สัมผัสและเยี่ยมชมความงดงามขององค์พระพุทธรูป องค์เจดีย์ หรืออุโบสถ แล้ว ยังได้ความรู้ในเรื่องของสถาปัตยกรรมของอุโบสถ ภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง อีกด้วย

4. บทบาทการท่องเที่ยวศึกษาในด้านสถาปัตยกรรมล้านนา

4.1 กรณีศึกษา : วัดพระแก้ว

สถาปัตยกรรมที่น่าสนใจ ได้แก่ การศึกษาเยี่ยมชมอุโบสถ ซึ่งสร้างแบบศิลปะล้านนา โดยส่วนล่างของอุโบสถจะก่ออิฐฉาบปูน ส่วนบนทำเป็นไม้ฝาปะกนและบันไดทางขึ้นทำเป็นนาค 2 ตัว หอพิพิธภัณฑของวัดพระแก้ว จัดเป็นอาคารสถาปัตยกรรมล้านนา ประกอบด้วยไม้ทั้งหลังมีความสวยงามมาก

5. บทบาทการท่องเที่ยวศึกษาในด้านศิลปะงานหัตถกรรมผ้าทอ

5.1 กรณีศึกษา : วัดพระธาตุผาเงา

พื้นที่ส่วนหนึ่งของวัดพระธาตุผาเงา ท่านพระครูไพศาลพัฒนาวชิรุต เจ้าอาวาสวัดพระธาตุผาเงา ได้จัดตั้งพิพิธภัณฑผ้าทอเชียงแสน โดยเป็นเรือนไม้ 2 ชั้น ใต้ถุนโล่ง โดยชั้นบนได้จัดแสดงผ้าทอ ซึ่งมีลายต่าง ๆ เช่น ผ้าลายน้ำไหล ผ้าลายดอกผักแว่น ผ้าลายขวางดำแดง ผ้าลวดลายเชียงแสนดั้งเดิมได้แก่ ลายน้ำไหล ลายกิตตะกอบ ลายตาราง เป็นต้น

ส่วนในชั้นล่างที่เป็นใต้ถุน ได้จัดเป็นศูนย์การทอผ้าเชียงแสน โดยเป็นศูนย์สาธิตและผลิตผ้าทอเพื่อการจำหน่าย ในแต่ละวันจะมีนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบในเรื่องของผ้าทอมือ เข้าไปเยี่ยมชมและซื้อสินค้าหัตถกรรมของเชียงแสน

6. บทบาทการท่องเที่ยวในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและศาสนา

6.1 กรณีศึกษา : วัดพระแก้ว, วัดพระสิงห์

การเดินทางท่องเที่ยวนอกจากการมีเป้าหมายหลักในการมาทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งแล้ว ผู้มาเยือนย่อมมีเป้าหมายรองในการเยี่ยมชม สถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ ตามแผนการเดินทางที่ได้กำหนดไว้ การนำภิกษุพระราชาทานมาถวายของหน่วยงานราชการต่างๆ จุดประสงค์หลักก็คือ การถวายผ้าพระภิกษุพระราชาทาน ซึ่งเป็นกิจกรรมทุก ๆ ปี หลังจากวันออกพรรษา วัดพระแก้วและวัดพระสิงห์ เป็นวัดพระอารามหลวงชั้นตรี ทุก ๆ ปี หน่วยงานราชการต่าง ๆ จะนำภิกษุพระราชาทาน มาทอดอยู่เสมอ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวผู้ที่มาร่วมกิจกรรมเป็นผู้ที่มีศรัทธาอย่างแรงกล้าในการมาร่วม เป็นการสืบทอดประเพณีและทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา นอกจากการเดินทางเพื่อมาถวายพระภิกษุพระราชาทานแล้ว ผู้มาร่วมกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวยังได้กำหนดโปรแกรมในการเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ของจังหวัดเชียงรายอีกด้วย

7. บทบาทการท่องเที่ยวในด้านการศึกษาประวัติศาสตร์

7.1 กรณีศึกษา เมืองโบราณเชียงแสน

เมืองโบราณเชียงแสนนั้นเป็นเมืองเก่าแก่ที่สร้างขึ้นมาก่อนเมืองเชียงใหม่และเชียงราย สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญๆ ก็จะเป็นวัดเก่าแก่ทั้งหลายในเขตเมืองโบราณ อย่างเช่น วัดป่าสัก วัดเจดีย์หลวง วัดพระธาตุมหาเจดีย์ วัดพระธาตุนามกิติ วัดมุงเมือง วัดพระบาท วัดพระเจ้าล้านทอง ส่วนบรรดาศิลปวัตถุเก่าแก่ของแท้ในยุคเชียงแสนนั้น ได้เก็บรวบรวมไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียง-แสน ที่ตั้งอยู่ข้าง ๆ วัดเจดีย์หลวง

8. บทบาทการท่องเที่ยวในด้านประเพณี

8.1 กรณีศึกษา: ประเพณีสงกรานต์ จังหวัดเชียงราย

ในวันที่ 15 เมษายนของทุกปี ชาวเหนือถือว่าเป็นวันพญาวัน เป็นวันเถลิงศก เริ่มต้นจุลศักราชใหม่ วันนี้เป็นวันที่มีการทำบุญทางศาสนา ตั้งแต่เวลาเช้าตรู่ผู้คนจะนำเอาสำหรับอาหารหวานคาวต่าง ๆ ไปทำบุญถวายพระตามวัด ทานขันเข้า (อ่าน"ตานขันเข้า") เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษหรือญาติมิตรที่ล่วงลับไปแล้วด้วย บางคนอาจนำสำหรับอาหารไปมอบให้แก่ บิดามารดา ปู่ย่า ตายาย ผู้เฒ่าผู้แก่หรือผู้ที่ตนเคารพนับถือ เรียกว่า ทานขันเข้าคนแก่คนแก่ จากนั้นจะนำตุ้มหรือธงซึ่งได้เตรียมไว้ไปปักบนเจดีย์ทราย ทั้งนี้ มีคติว่าการทานตุ้มนั้นมีอันสืบส่งสามารถช่วยให้ผู้ตายที่มีบาปหนักถึงตกนรกนั้นสามารถพ้นจากขุมนรกได้ จากนั้นก็มีการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ในวันพญาวัน บางท่านอาจจะเตรียมไม้้งามไปถวายสำหรับค้ำยันโพธิ์ ถือคติว่าเพื่อเป็นสัญลักษณ์ในการจะช่วยกันค้ำจุนพระพุทธศาสนาให้ยืนยาวต่อไป และเป็นประจำทุก ๆ ปี ที่นักท่องเที่ยวทั้งที่มีเป้าประสงค์ที่กลับมาเยี่ยมครอบครัว หรือกลุ่มที่มาท่องเที่ยวสงกรานต์โดยเฉพาะ ส่วนใหญ่ในวันพญาวัน ตอนเช้าจะพาครอบครัวไปวัดเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ครอบครัว และอุทิศส่วนกุศลให้กับญาติมิตรที่ได้ล่วงลับไปแล้ว ในส่วนของกิจกรรมที่ทางจังหวัดเชียงรายและเทศบาลนครเชียงราย ได้จัดร่วมกันนั้น การสงฆ์น้ำพระเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ได้จัดขึ้นเป็นประจำทุก ๆ ปี โดยทางเทศบาลนครเชียงรายได้จัดขบวนสงกรานต์ประดับประดาด้วยพวงพญาอย่างสวยงามพร้อมกับนางสงกรานต์ และร่วมพิธีอาราธนาพระพุทธรูปขึ้นประดิษฐานบนรถบุษบกเพื่อให้ประชาชนได้สงฆ์น้ำพระ ภายในบริเวณสวนตุ้มและโคมเชียงราย

4.3 ความสนใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และ วัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2548

การศึกษาความสนใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และ วัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย โดยมีประเด็นปัญหาที่จะศึกษา คือ (1) เหตุผลหลักในการมาท่องเที่ยว (2) ความสนใจในการมาท่องเที่ยว (3) ความสนใจในประเภทของการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม (4) ความสนใจในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม (5) ความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ คณะนักวิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยแยกเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 400 ตัวอย่าง นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 400 ตัวอย่าง ผลการศึกษามีดังนี้

4.3.1 ความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2548

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ถิ่นที่อยู่ ลักษณะการเดินทาง พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง ระยะเวลาในการเยือนจังหวัดเชียงราย จุดมุ่งหมายในการเยือนจังหวัดเชียงราย สามารถสรุปลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไป ของนักท่องเที่ยวชาวไทย

เพศ (N = 400)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชาย	186	46.5
หญิง	214	53.5
อายุ (N= 400)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 25 ปี	138	34.5
25-34 ปี	121	30.3
35- 44 ปี	93	23.3
45-54 ปี	39	9.8

55ปี และมากกว่า	9	2.3
อาชีพ (N= 400)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ข้าราชการ	46	11.5
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	41	10.3
ผู้บริหารและผู้จัดการ	25	6.3
ผู้ปฏิบัติงานธุรกิจและนักธุรกิจการค้า	81	20.3
ผู้ใช้แรงงานและปฏิบัติงานบริการ	77	19.3
อื่น ๆ เช่น แม่บ้าน นักศึกษา	130	32.5
ถิ่นที่อยู่ (N= 400)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ภาคเหนือ	206	51.6
ภาคกลาง	123	30.8
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	34	8.5
ภาคใต้	37	9.3
ลักษณะการเดินทาง(N= 400)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
คนเดียว	61	15.3
กลุ่มเพื่อน	135	33.8
ครอบครัว	168	42.0
บริษัททัวร์ในจังหวัดเชียงราย	16	4.0
บริษัททัวร์ในถิ่นที่อยู่	7	1.8
อื่นๆ	13	3.3
พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง (N= 400)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
รถบัสทัศนาวจร	21	5.3
รถโดยสารประจำทางท้องถิ่น	34	8.5
รถรับจ้าง	14	3.5
รถส่วนตัว/รถเช่า	331	82.9
ระยะเวลาในการมาเยือน (N= 400)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1-2 วัน	110	27.6
3-4 วัน	159	39.8
5-10 วัน	42	10.5

เกินกว่า 10 วัน	89	22.3
จุดมุ่งหมายในการมาเยือน (N= 400)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพื่อพักผ่อน	208	52.0
เพื่อเยี่ยมญาติ เพื่อน	84	21.0
เพื่อชื่นชมวัฒนธรรม	24	6.0
เพื่อจับจ่ายซื้อของ	7	1.8
ประชุม สัมมนา	25	6.3
เพื่อท่องเที่ยวสถานบันเทิง	14	3.5
เพื่อแสวงบุญ	5	1.3
จุดมุ่งหมายอื่นๆ	33	8.3

เพศ เพศชาย ร้อยละ 46.5 เพศหญิง ร้อยละ 53.5

อายุ มีอายุน้อยกว่า 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.5 รองลงมา มีอายุ 25-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.3 มีอายุ 35-44 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.3 มีอายุ 45-54 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.8 และมีอายุ 55 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 2.3

อาชีพ กลุ่มนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 32.5 รองลงมาเป็นกลุ่มผู้ปฏิบัติงานธุรกิจและนักธุรกิจการค้า คิดเป็นร้อยละ 20.3 เป็นผู้ใช้แรงงานและปฏิบัติงานบริการ คิดเป็นร้อยละ 19.3 กลุ่มข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 11.5 กลุ่มพนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 10.3 กลุ่มผู้บริหารและผู้จัดการ คิดเป็นร้อยละ 6.3

ถิ่นที่อยู่ ชาวภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 51.6 เป็นชาวภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 30.8 เป็นชาวภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 9.3 และเป็นชาวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 8.5

ลักษณะการเดินทาง เดินทางมากับครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 42.0 เดินทางมากับกลุ่มเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 33.8 เดินทางมาด้วยตนเองคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 15.3 เดินทางมากับบริษัททัวร์ในจังหวัดเชียงราย คิดเป็นร้อยละ 4.0 เดินทางมากับบริษัททัวร์ในจังหวัดของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 1.8 และเดินทางมาโดยลักษณะการเดินทางแบบอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 3.3

พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง เดินทางมาโดยรถส่วนตัวหรือรถเช่า คิดเป็นร้อยละ 82.9 รองลงมา เป็นรถโดยสารประจำทางท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 8.5 รถบัสทัศนอาจร คิดเป็นร้อยละ 5.3 และรถรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 3.5

ระยะเวลาในการมาเยือน มีระยะเวลาอยู่ในจังหวัดเชียงราย 3-4 วัน คิดเป็นร้อยละ 39.8 ระยะเวลา 1-2 วัน คิดเป็นร้อยละ 27.6 ระยะเวลาเกินกว่า 10 วัน คิดเป็นร้อยละ 22.3 และระยะเวลา 5-10 วัน คิดเป็นร้อยละ 10.5

จุดมุ่งหมายในการมาเยือน เพื่อการท่องเที่ยวพักผ่อน คิดเป็นร้อยละ 52.0 เพื่อเยี่ยมญาติ หรือเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 21.0 เพื่อประชุมหรือสัมมนา คิดเป็นร้อยละ 6.3 เพื่อท่องเที่ยวสถานบันเทิง คิดเป็นร้อยละ 3.5 เพื่อจับจ่ายซื้อของ คิดเป็นร้อยละ 1.8 เพื่อการแสวงบุญ คิดเป็นร้อยละ 1.3 และจุดมุ่งหมายอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 8.3

2.เหตุผลหลักในการมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเหตุผลหลักในการมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายของนักท่องเที่ยวชาวไทย

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.ความคุ้มค่าเงิน	3.50	1.11	มาก*
2.ค่าใช้จ่ายไม่สูง	3.18	1.21	ปานกลาง
3.ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม	3.44	1.26	ปานกลาง
4.แหล่งซื้อของ	3.14	1.25	ปานกลาง
5.สถานที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก	3.38	1.17	ปานกลาง
6.รวมอยู่ในรายการนำเที่ยว	3.23	1.22	ปานกลาง
7.อาหารพื้นเมือง	3.20	1.32	ปานกลาง
8.มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.14	1.29	ปานกลาง
9.ธรรมชาติและภูเขา	3.39	1.46	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.28	1.25	ปานกลาง

ผลการศึกษาพบว่าเหตุผลหลักในการมาเที่ยวจังหวัดเชียงรายของนักท่องเที่ยวชาวไทย คือ มีความคุ้มค่าเงินที่ใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ซึ่งให้เห็นในระดับมาก รองลงมาคือ เรื่องของประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม ธรรมชาติ สถานที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าจังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลาย มีอากาศที่ดี และมีค่าครองชีพที่ไม่สูงมากนัก ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยมองเห็นถึงความคุ้มค่าของเงินที่ได้ใช้จ่ายไป

3. ความสนใจในการมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสนใจในการมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายของนักท่องเที่ยวชาวไทย

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสนใจ
1.ชมวัฒนธรรมที่แตกต่าง	3.46	1.23	ปานกลาง
2.แสงบุญ	3.06	1.32	ปานกลาง
3.จับจ่าย-ซื้อของ	3.23	1.15	ปานกลาง
4.ชมทัศนียภาพที่สวยงาม	3.44	1.35	ปานกลาง
5.อากาศดี	3.65	1.33	มาก*
6.จุดเหนือจุดในสยาม	3.55	1.37	มาก
7.ชมศิลปกรรม	3.21	1.32	ปานกลาง
8.สามเหลี่ยมทองคำ	3.30	1.30	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.38	1.30	ปานกลาง

ผลการศึกษาพบว่า รายการที่นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความสนใจมากในการมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย ก็คือสภาพของภูมิอากาศที่ดี และเป็นจุดเหนือสุดของประเทศ รองลงมาคือ ความสนใจในเรื่องของวัฒนธรรม การเที่ยวชมทัศนียภาพ ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนว่าในช่วงฤดูหนาว หรือในช่วงเทศกาลที่มีวันหยุดติดต่อกัน จะมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าในช่วงฤดูดังกล่าว จะมีอากาศที่หนาวเย็นในตอนเช้า เป็นช่วงบรรยากาศที่งดงาม จึงเป็นจุดดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวในการมาเยือนจังหวัดเชียงราย

4. ความสนใจในประเภทของการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมใน จังหวัดเชียงรายของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความสนใจในประเภทของการ
ท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมในจังหวัดเชียงรายของ
นักท่องเที่ยวชาวไทย

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสนใจ
1.สถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม	3.62	1.14	มาก*
2. วิถีชีวิตของคนพื้นเมือง	3.37	1.19	ปานกลาง
3.วิถีชีวิตของชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ	3.24	1.19	ปานกลาง
4. สถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์	3.22	1.26	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.29	1.19	ปานกลาง

จากการศึกษาประเภทของการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสนใจมากกับประเภทสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม รองลงมา ก็คือประเภทสถานที่ท่องเที่ยวที่แสดงถึงวิถีชีวิตของคนพื้นเมือง ชาวไทยภูเขา และสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ซึ่งทั้งนี้อาจเป็นเพราะจังหวัดเชียงรายมีสถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ที่น่าสนใจหลายแห่ง เช่น วัดพระธาตุดอยตุง วัดพระแก้ว วัดร่องขุน เป็นต้น ในส่วนของประเภทสถานที่ท่องเที่ยวที่แสดงวิถีชีวิตของคนพื้นเมือง ชาวไทยภูเขา หรือสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ นักท่องเที่ยวให้ความสนใจปานกลาง ซึ่งอาจจะเป็นเพราะวิถีชีวิตของคนพื้นเมืองเชียงราย หรือชาวไทยภูเขาในปัจจุบัน ก็ได้แตกต่างจากชาวไทยภาคอื่นๆ มากนัก ในส่วนของประเภทสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดเชียงราย ไม่มีความเด่นชัด ดังเช่นของจังหวัดสุโขทัย หรืออยุธยา

5. ความสนใจในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมในจังหวัด
เชียงรายของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสนใจในสถานที่ท่องเที่ยวเชิง
ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมในจังหวัดเชียงรายของนักท่องเที่ยวชาวไทย

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสนใจ
1. วัดต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงราย	3.79	1.09	มาก*
2. ศิลปะต่าง ๆ	3.76	1.12	มาก
3. พิพิธภัณฑ์ต่าง ๆ	3.60	1.13	มาก
4. ประเพณีและกิจกรรมต่าง ๆ	3.47	1.27	ปานกลาง
5. วิถีชีวิตของคนพื้นเมือง	3.41	1.22	ปานกลาง
6. วิถีชีวิตของชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ	3.34	1.23	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.59	1.07	มาก

ความสนใจในสถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสนใจมากกับการชมวัดต่าง ๆ เช่น วัดพระแก้ว วัดร่องขุน เป็นต้น ศิลปะต่าง ๆ และพิพิธภัณฑ์ต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จึงมักจะนิยมเข้าสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามวัดต่างๆ เมื่อโอกาสได้มาเยือน ในเรื่องของสถานที่ท่องเที่ยวที่แสดงถึงประเพณี วิถีชีวิตของคนพื้นเมือง และชาวไทยภูเขา พบว่านักท่องเที่ยวให้ความสนใจปานกลาง ซึ่งอาจเป็นเพราะประเพณีหรือกิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นไม่มีความโดดเด่นเทียบขั้นขึ้นมาในระดับภาค หรือระดับชาติ

6. ความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมในจังหวัดเชียงรายของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมในจังหวัดเชียงรายของนักท่องเที่ยวชาวไทย

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความประทับใจ
1. ความเก่าแก่/คุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม	3.66	1.16	มาก*
2. วัฒนธรรมที่หลากหลาย	3.55	1.15	มาก
3. ทัศนียภาพที่สวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว	3.55	1.21	มาก
4. การมีเอกลักษณ์ของตนเอง	3.51	1.20	มาก
5. ความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว	3.36	1.49	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.52	1.24	มาก

การศึกษาความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายมีความประทับใจมากกับความเก่าแก่/คุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความมีทัศนียภาพที่สวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว และการมีเอกลักษณ์ของตนเองของจังหวัดเชียงราย

4.3.2 ความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย ใน ปี พ.ศ. 2548

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ที่อยู่อาศัย ลักษณะการเดินทาง พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง ระยะเวลาในการเยือนจังหวัดเชียงราย จุดมุ่งหมายในการเยือนจังหวัดเชียงราย สามารถสรุปลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้ ดังนี้

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

เพศ (N = 400)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชาย	241	60.3
หญิง	159	39.8
อายุ (N= 400)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 25 ปี	84	21.0
25-34 ปี	108	27.0
35- 44 ปี	78	19.5
45-54 ปี	59	14.8
55ปี และมากกว่า	71	17.8
อาชีพ (N= 400)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
นักวิชาชีพ	97	24.3
ผู้บริหารและผู้จัดการ	40	10.0
ผู้ปฏิบัติงานธุรกิจและนักธุรกิจการค้า	59	14.8
นักเรียน/นักศึกษา	61	15.3
อื่นๆ	83	20.8
ถิ่นที่อยู่ (N= 400)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เอเชีย	62	15.5
ยุโรป	187	46.8
อเมริกา	91	22.8
โอเชียเนีย	45	11.3
ตะวันออกกลางและแอฟริกา	10	2.5
อื่นๆ	5	1.3
ลักษณะการเดินทาง (N= 400)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
คนเดียว	158	39.5
กลุ่มเพื่อน	127	31.8
ครอบครัว	76	19.0

ลักษณะการเดินทาง (N= 400)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
บริษัททัวร์	28	7.0
บริษัททัวร์ในถิ่นที่อยู่	4	1.0
อื่นๆ	6	1.5
พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง (N= 400)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
รถ巴士ทัศนอาจร	84	21.0
รถโดยสารประจำทางท้องถิ่น	137	34.3
รถรับจ้าง	10	2.5
รถส่วนตัว/รถเช่า	84	21.0
อื่นๆ	85	21.3
ระยะเวลาในการมาเยือน (N= 400)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1-2 วัน	118	29.5
3-4 วัน	138	34.5
5-10 วัน	58	14.5
เกินกว่า 10 วัน	86	21.5
จุดมุ่งหมายในการมาเยือน (N= 400)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพื่อพักผ่อน	119	29.8
เพื่อเยี่ยมญาติ เพื่อน	62	15.5
เพื่อชื่นชมวัฒนธรรม	152	38.0
เพื่อจับจ่ายซื้อของ	4	1.0
ประชุม สัมมนา	5	1.3
เพื่อท่องเที่ยวสถานบันเทิง	6	1.5
เพื่อแสวงบุญ	10	2.5
อื่นๆ	39	9.8

เพศ เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 60.3 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 39.7

อายุ มีอายุต่ำกว่า 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.0 รองลงมา มีอายุ 25-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.0 มีอายุ 35-44 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.5 มีอายุ 45-54 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.8 และมีอายุ 55 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 17.8

อาชีพ เป็นนักวิชาชีพ คิดเป็นร้อยละ 24.3 รองลงมาเป็นกลุ่มอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 20.8 นักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 15.3 ผู้ปฏิบัติงานธุรกิจและนักธุรกิจการค้า คิดเป็นร้อยละ 14.8 และผู้บริหารและผู้จัดการ คิดเป็นร้อยละ 10.0

ถิ่นที่อยู่ เป็นชาวยุโรป คิดเป็นร้อยละ 46.8 เป็นชาวอเมริกา คิดเป็นร้อยละ 22.8 เป็นชาวเอเชีย คิดเป็นร้อยละ 15.5 เป็นชาวโอเชียเนีย คิดเป็นร้อยละ 11.3 เป็นชาวตะวันออกกลางและแอฟริกา คิดเป็นร้อยละ 2.5 และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 1.3

ลักษณะการเดินทาง เดินทางมาคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 39.5 เดินทางมากับกลุ่มเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 31.8 เดินทางมากับครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 19.0 เดินทางมากับบริษัททัวร์ คิดเป็นร้อยละ 8.0 และเดินทางมาโดยลักษณะการเดินทางแบบอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 1.5

พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง เดินทางมากับรถโดยสารประจำทางท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 34.3 เดินทางโดยวิธีอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 21.3 เป็นรถยนต์ส่วนตัว/รถเช่า คิดเป็นร้อยละ 21.0 รถบัสทัศนอาจร คิดเป็นร้อยละ 21.0 และรถรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 2.5

ระยะเวลาในการมาเยือน มีระยะเวลาอยู่ในจังหวัดเชียงราย 3-4 วัน คิดเป็นร้อยละ 34.5 ระยะเวลา 1-2 วัน คิดเป็นร้อยละ 29.5 ระยะเวลาเกินกว่า 10 วัน คิดเป็นร้อยละ 21.5 และระยะเวลา 5-10 วัน คิดเป็นร้อยละ 14.5

จุดมุ่งหมายในการมาเยือน มีจุดมุ่งหมายมาเยือนเพื่อเยี่ยมชมนมวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 38.0 เพื่อพักผ่อน คิดเป็นร้อยละ 29.8 เพื่อเยี่ยมญาติ หรือเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 15.5 จุดประสงค์อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 9.8 เพื่อแสวงบุญ คิดเป็นร้อยละ 2.5 เพื่อท่องเที่ยวสถานบันเทิง คิดเป็นร้อยละ 1.5 ประชุม สัมมนา คิดเป็นร้อยละ 1.3 และเพื่อจับจ่ายซื้อของ คิดเป็นร้อยละ 1.0

2. เหตุผลหลักในการมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเหตุผลหลักในการมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ความคุ้มค่าเงิน	3.07	1.38	ปานกลาง
2. ค่าใช้จ่ายไม่สูง	2.90	1.38	ปานกลาง
3. ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม	3.43	1.43	ปานกลาง
4. แหล่งซื้อของ	2.51	1.56	น้อย
5. สถานที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก	2.64	1.58	ปานกลาง
6. รวมอยู่ในรายการนำเที่ยว	1.98	1.76	น้อย
7. อาหารไทย	3.27	1.55	ปานกลาง
8. มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	2.99	1.68	ปานกลาง
9. ธรรมชาติ ภูเขา	3.58	1.58	มาก*
10. กีฬา	1.63	1.61	น้อย
ค่าเฉลี่ย	2.80	1.55	ปานกลาง

ผลการศึกษาพบว่าเหตุผลหลักของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย คือ ธรรมชาติของจังหวัดเชียงราย รองลงมาเป็นเรื่องของประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม ซึ่งจะเห็นได้ว่าธรรมชาติ และสภาพอากาศที่ดีของเชียงราย เป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้มาเยือน

3. ความสนใจในการมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสนใจในการมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสนใจ
1. ชมวัฒนธรรมที่แตกต่าง	3.59	1.52	มาก
2. แสวงบุญ	1.90	1.61	น้อย
3. จัปจ่าย ชื้อของ	2.40	1.60	น้อย
4. ชมทัศนียภาพที่สวยงาม	3.51	1.51	มาก
5. อากาศดี	3.39	1.61	ปานกลาง
6. จุดเหนือสุดยอดในสยาม	2.93	1.70	ปานกลาง
7. ชมศิลปกรรม	2.76	1.59	ปานกลาง
8. สามเหลี่ยมทองคำ	4.81	0.70	มากที่สุด*
ค่าเฉลี่ย	3.16	1.48	ปานกลาง

ผลการศึกษาความสนใจในการมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้ความสนใจมากที่สุดกับการชมสามเหลี่ยมทองคำ รองลงมาคือความสนใจในวัฒนธรรม และการเยี่ยมชมทัศนียภาพของจังหวัดเชียงราย จากการที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้ความสนใจพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ อาจเป็นเพราะว่าเป็นพื้นที่ที่มีชื่อเสียงในระดับสากลซึ่งเกี่ยวข้องกับแหล่งผลิตยาเสพติดดองในอดีตร และเป็นจุดพรมแดนของทั้ง 3 ประเทศ

4. ความสนใจในประเภทของการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมใน
จังหวัดเชียงรายของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสนใจในประเภทของการ
ท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมในจังหวัดเชียงรายของ
นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสนใจ
1. สถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม	3.03	1.55	ปานกลาง
2. วิถีชีวิตของคนพื้นเมือง	3.58	1.50	มาก*
3. วิถีชีวิตของชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ	3.40	1.45	ปานกลาง
4. สถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์	3.17	1.53	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.29	1.50	ปานกลาง

จากการศึกษาประเภทของการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม พบว่า
นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้ความสนใจมากกับประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวที่แสดงถึงวิถีชีวิต
ของคนพื้นเมือง รองลงมา คือ ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวที่แสดงถึงวิถีชีวิตของชาวไทยภูเขา
เผ่าต่าง ๆ สถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ซึ่งแสดง
ให้เห็นว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้วัฒนธรรมของคนพื้นเมือง
นั้นๆ มากกว่าการชมอย่างเดียว

5. ความสนใจในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมในจังหวัด เชียงรายของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสนใจในสถานที่ท่องเที่ยว
เชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมในจังหวัดเชียงรายของนักท่องเที่ยวชาว
ต่างประเทศ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสนใจ
1. วัดต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงราย	3.03	1.67	ปานกลาง
2. ศิลปะต่าง ๆ	2.70	1.58	ปานกลาง
3. พิพิธภัณฑ์ต่าง ๆ	2.82	1.65	ปานกลาง
4. ประเพณีและกิจกรรมต่าง ๆ	1.84	1.90	น้อย
5. วิถีชีวิตของคนพื้นเมือง	3.27	1.55	ปานกลาง*
6. วิถีชีวิตของชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ	3.25	1.55	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	2.81	1.65	ปานกลาง

จากการศึกษาความสนใจในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมของ
นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศพบว่าให้ความสนใจปานกลางกับวิถีชีวิตของคนพื้นเมือง รองลงมา
คือ ความสนใจในสถานที่แสดงวิถีชีวิตของชาวไทยภูเขา วัดต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงราย พิพิธภัณฑ์
และศิลปะต่าง ๆ ให้ความสนใจน้อยกับประเพณีและกิจกรรมต่าง ๆ

จากการที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้ความสนใจน้อยในประเพณีหรือกิจกรรมที่
จังหวัดจัดขึ้น อาจเป็นเพราะว่าประเพณีและกิจกรรมที่จัดขึ้นมานั้นไม่ได้มีความโดดเด่นเทียบชั้น
ได้กับจังหวัดอื่นๆ เช่น ลอยกระทง หรือประเพณีสงกรานต์ของจังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

6. ความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมใน
จังหวัดเชียงรายของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยว
เชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมในจังหวัดเชียงรายของนักท่องเที่ยวชาว
ต่างประเทศ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ความเก่าแก่ คุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม	3.28	1.51	ปานกลาง
2. วัฒนธรรมที่หลากหลาย	3.32	1.46	ปานกลาง
3. อรรถาธิบายไมตรีของคนในท้องถิ่น	3.65	1.54	มาก*
4. การมีเอกลักษณ์ของตนเอง	3.20	1.57	ปานกลาง
5. ความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว	2.74	1.70	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.23	1.55	ปานกลาง

จากการศึกษาความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมของ
นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ พบว่านักท่องเที่ยวประทับใจในอรรถาธิบายไมตรีของคนจังหวัด
เชียงรายมาก รองลงมาคือวัฒนธรรมที่หลากหลายของจังหวัดเชียงราย ความเก่าแก่/คุณค่าของ
ศิลปะ วัฒนธรรมของจังหวัดเชียงราย ซึ่งอาจเป็นเพราะคนจังหวัดเชียงรายมีอรรถาธิบายไมตรีที่ดี ให้
ความเป็นมิตรกับผู้มาเยือน ดังนั้นสิ่งดีๆสิ่งนี้ควรเป็นสิ่งที่จังหวัดเชียงรายต้องมีการอนุรักษ์และ
รักษาไว้

4.4 ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

การศึกษาศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย โดยศึกษาดังนี้ (1) ด้านความตั้งใจและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว (2) ด้านความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว (3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (4) ด้านการจัดการของบุคลากรและการจัดการในพื้นที่ (5) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ โดยการใช้แบบสอบถาม จำนวน 200 ตัวอย่าง โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศักยภาพการท่องเที่ยวสูง จำนวน 80 ตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลาง จำนวน 70 ตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างพื้นที่ศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำ จำนวน 50 ตัวอย่าง

4.4.1 ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงจังหวัดเชียงราย

คณะผู้วิจัยได้ศึกษาโดยการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ โดยเก็บข้อมูลจำนวน 80 ตัวอย่าง ในพื้นที่อำเภอเมือง แม่สาย เชียงแสน และเชียงของ ซึ่งจัดให้เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูง ผลการศึกษามีดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และอาชีพ มีดังนี้

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

เพศ (N = 80)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชาย	45	56.25
หญิง	35	43.75
อายุ (N = 80)	จำนวน(คน)	ร้อยละ

ต่ำกว่า 25 ปี	1	1.20
25-34 ปี	15	18.80
35- 44 ปี	24	30.00
45-54 ปี	24	30.00
55ปี และสูงกว่า	16	20.00
วุฒิการศึกษา (N = 80)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าประถมศึกษา	3	3.80
ประถมศึกษา	20	25.00
มัธยมศึกษา	24	30.00
อาชีวศึกษา	4	5.00
ปริญญาตรี	29	36.20
อาชีพ (N = 80)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เกษตรกรรวม	5	6.30
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	18	22.50
ข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น	22	27.40
ค้าขาย	16	20.00
รับจ้าง	12	15.00
อาชีพอื่น ๆ	7	8.80

เพศ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 56.25 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 43.75

อายุ อายุ 35-44 ปี คิดเป็นร้อยละ 24 รองลงมา มีอายุ 45 – 54 ปี คิดเป็นร้อยละ 24 มีอายุ 55 ปีและสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 20 มีอายุ 25 – 34 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.80 และมีอายุต่ำกว่า 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.20 ตามลำดับ

วุฒิการศึกษา วุฒิปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 36.20 รองลงมา วุฒิมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 30.00 วุฒิประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 25.00 วุฒิอาชีวศึกษา คิดเป็นร้อยละ 5.00 และวุฒิต่ำกว่าประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 3.80 ตามลำดับ

อาชีพ ข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 27.40 รองลงมา เป็นพ่อบ้าน/แม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 22.50 ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 20.00 รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 15.00 อาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 8.80 และมีอาชีพเกษตรกรรวม คิดเป็นร้อยละ 6.30 ตามลำดับ

2. ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงจังหวัดเชียงรายตามองค์ประกอบที่ 6 ด้านความดึงดูดใจและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ 15 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 6 ด้านความดึงดูดใจและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพร้อม
1. ความสวยงามโดยรอบและสภาพภูมิทัศน์เหมาะสม (เช่น การเลือกพันธุ์ไม้ประดับ การสร้างทางเดิน)	4.05	0.69	มาก
2. ความเหมาะสมของการใช้ที่ดินในบริเวณวัด (เช่น มีการแบ่งเขตพื้นที่ใช้สอยระหว่างเขตพุทธาวาส สังฆาวาส และเขตบริการอย่างชัดเจน)	4.06	0.68	มาก
3. สิ่งดึงดูดใจด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม (เช่น การมองเห็นเจดีย์หรือวิหารอย่างชัดเจน)	4.18	0.59	มาก
4. มีคุณค่าหรือเอกลักษณ์พิเศษเชิงการท่องเที่ยว	4.18	0.61	มาก
5. ความกลมกลืนกับวัฒนธรรมหรือสิ่งแวดล้อม	3.90	0.73	มาก
6. เป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่น	4.22	0.63	มาก*
7. สิ่งก่อสร้างของวัดเหมาะสม กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม	3.97	0.77	มาก
ระดับความพร้อมโดยรวมตามองค์ประกอบที่ 6	4.08	0.67	มาก

จากการศึกษาความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงตามองค์ประกอบที่ 6 โดยภาพรวมมีระดับความพร้อมมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า มีระดับความพร้อมมากในทุกรายการ คือ การเป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่น รองลงมา คือ การมีสิ่งดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม มีคุณค่าหรือเอกลักษณ์พิเศษเชิง

การท่องเที่ยว สิ่งดึงดูดใจด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สิ่งก่อสร้างของวัดเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม ความกลมกลืนกับวัฒนธรรมหรือสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ

3. ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงจังหวัดเชียงรายตามองค์ประกอบที่ 7 ด้านความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ 16 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 7 ด้านความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพร้อม
1. เหมาะสมทุกฤดูกาล	4.42	0.88	มาก*
2. ทางเข้าตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม	4.33	0.71	มาก
3. สภาพของถนนที่เข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยว	4.28	0.82	มาก
4. ความปลอดภัยในการเดินทาง	4.36	0.69	มาก
5. ความชัดเจนของป้ายบอกทาง	3.90	0.90	มาก
6. บริการของรถโดยสารไปยังแหล่งท่องเที่ยว	3.68	1.01	มาก
ระดับความพร้อมโดยรวมตามองค์ประกอบ 7	4.16	0.83	มาก

จากการศึกษาความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงตามองค์ประกอบที่ 7 โดยรวมมีระดับความพร้อมมาก เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า มีระดับความพร้อมมากทุกรายการ ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวมีความเหมาะสมกับการท่องเที่ยวทุกฤดูกาล รองลงมาคือ มีความปลอดภัยของเส้นทางในการเดินทาง ทางเข้าสถานที่ท่องเที่ยวตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม มีสภาพของถนนที่เข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน ความชัดเจนของป้ายบอกเส้นทางทาง และบริการของรถโดยสารสาธารณะไปยังสถานที่ท่องเที่ยว ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการลงสำรวจพื้นที่ที่พบว่าเส้นทางในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกสามารถเดินทางได้ทุกฤดูกาล แต่บางเส้นทางต้องเพิ่มความระมัดระวังในการเดินทาง เช่น

เส้นทางขึ้นพระธาตุดอยตุง ที่ถนนคับแคบ และอาจจะมีดินหรือหินหล่นลงมาจากการถูกน้ำกัดเซาะในช่วงฤดูฝน

4. ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 8 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ 17 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 8 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพร้อม
1. การจัดสร้าง/เตรียมป้ายสื่อความหมาย	3.77	0.88	มาก
2. สาธารณูปโภค (ไฟฟ้า โทรศัพท์)	3.76	0.94	มาก
3. สาธารณูปการ (ถนน ทางเดิน ลานจอดรถ)	3.80	0.82	มาก *
ระดับความพร้อมโดยรวมตามองค์ประกอบที่ 8	3.77	0.88	มาก

ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงตามองค์ประกอบที่ 8 โดยรวมมีระดับความพร้อมมาก และพบว่าทุกรายการมีระดับความพร้อมมาก ได้แก่ สาธารณูปการในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ถนนทางเข้า ทางเดิน ลานจอดรถ เป็นต้น รองลงมาคือ มีการจัดสร้าง/เตรียมป้ายสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว และสาธารณูปโภค เช่น มีไฟฟ้า โทรศัพท์สาธารณะ/ สัญญาณโทรศัพท์มือถือชัดเจนทุกระบบ เป็นต้น ตามลำดับ

5. ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงจังหวัดเชียงรายตามองค์ประกอบที่ 9 ด้านบุคลากรและการจัดการในพื้นที่

ตารางที่ 18 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 9 ด้านบุคลากรและการจัดการในพื้นที่

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความพร้อม
1. มีกลุ่มองค์กรอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.05	0.87	ปานกลาง
2. มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลการท่องเที่ยว	2.68	0.98	ปานกลาง
3. จัดตั้งและประสานเครือข่ายวัฒนธรรม	2.75	0.87	ปานกลาง
4. การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมให้แก่เยาวชน	2.81	1.00	ปานกลาง
5. มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวก่อนเที่ยวชม	2.46	1.06	ต่ำ*
6. การจัดเตรียมเอกสารเผยแพร่	2.53	1.00	ปานกลาง
7. มีมาตรการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว	2.51	1.09	ปานกลาง
8. มีเจ้าหน้าที่ ดูแลรักษา	2.61	1.03	ปานกลาง
9. มีการตรวจสอบ ซ่อมบำรุงและปรับปรุงส่วนที่เสียหาย	2.93	1.01	ปานกลาง
ระดับความพร้อมโดยรวมตามองค์ประกอบที่ 9	2.70	0.99	ปานกลาง

ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงตามองค์ประกอบที่ 9 โดยรวมมีระดับความพร้อมปานกลาง และแต่ละรายการพบว่า มีระดับความพร้อมปานกลางด้านการจัดตั้งกลุ่มองค์กรอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น รองลงมาคือ การบำรุงดูแลรักษาและปรับปรุงพื้นที่ การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมให้แก่เยาวชน การจัดตั้งและประสานเครือข่ายวัฒนธรรม การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลการท่องเที่ยว มี

มาตรการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว ตามลำดับ และมีระดับความพร้อมต่ำด้านศูนย์บริการนักท่องเที่ยวก่อนเที่ยวชม

6. ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 10 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

ตารางที่ 19 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 10 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพร้อม
1. โอกาสทำงานของประชาชนในท้องถิ่น	2.52	1.15	ปานกลาง
2. โอกาสในการหารายได้จากการท่องเที่ยว	2.52	1.15	ปานกลาง
3. การได้ประโยชน์จากสาธารณูปโภคที่เกิดขึ้น	2.51	1.11	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ	2.28	1.04	ต่ำ*
5. การเปิดโอกาสให้องค์กรภายนอกเข้ามามีบทบาทสนับสนุน	2.57	1.11	ปานกลาง
ระดับความพร้อมโดยรวมตามองค์ประกอบที่ 10	2.48	1.11	ต่ำ

ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงตามองค์ประกอบที่ 10 โดยรวมมีระดับความพร้อมต่ำ เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า ด้านที่มีระดับความพร้อมปานกลาง ได้แก่ การเปิดโอกาสให้องค์กรภายนอกเข้ามามีบทบาทสนับสนุน รองลงมาคือ โอกาสการสร้างของประชาชนในท้องถิ่น โอกาสในการหารายได้จากการท่องเที่ยว การได้ประโยชน์จากสาธารณูปโภคที่เกิดขึ้น และด้านที่มีระดับความพร้อมต่ำ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

7. ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว
เชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 20 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศักยภาพและความพร้อมของ
ภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่
มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงในจังหวัดเชียงราย

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ พร้อม
1.ด้านความดึงดูดใจและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว	4.08	0.67	มาก*
2. ด้านความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว	4.16	0.85	มาก
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว	3.77	0.88	มาก
4. ด้านบุคลากรและการจัดการในพื้นที่	2.70	0.98	ปานกลาง
5. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน	2.48	1.11	ต่ำ
ระดับความพร้อมโดยรวมของทั้ง 5 องค์ประกอบ	3.43	0.89	ปานกลาง

จากตารางที่ 20 พบว่าศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงจังหวัดเชียงราย
ทั้งหมด 5 องค์ประกอบ โดยรวมมีระดับความพร้อมปานกลาง เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ
พบว่า องค์ประกอบที่มีระดับความพร้อมมาก ได้แก่ ความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่ง
ท่องเที่ยว ความดึงดูดใจและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกใน
แหล่งท่องเที่ยว มีระดับความพร้อมปานกลาง ได้แก่ บุคลากรและการจัดการในพื้นที่ และมี
ระดับความพร้อมต่ำได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากการวิเคราะห์ความพร้อมของภาคีเครือข่าย สรุปได้ว่าในพื้นที่ที่มีศักยภาพการ
ท่องเที่ยวสูง (อำเภอเมือง แม่สาย เชียงแสน เชียงของ) มีศักยภาพและความพร้อมของภาคี
เครือข่ายชุมชนในระดับปานกลาง และค้นพบว่าในการพัฒนาที่ผ่านมาจะเน้นหนักในเรื่องของ
การพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว หรือเส้นทางการเดินทาง หรือระบบสาธารณูปโภค แต่ขาดการ
พัฒนาด้านบุคลากรด้านการท่องเที่ยว หรือสนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในเรื่องของ
การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งดูแลแหล่งท่องเที่ยว
ต่างๆในเขตพื้นที่ ได้มีความรู้และความเข้าใจในการบริหารจัดการ การพัฒนาบุคลากรด้านการ

ท่องเที่ยว และสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการ จะเป็นการเพิ่มศักยภาพของภาคีเครือข่ายชุมชนให้มีบทบาทในการทำงาน และร่วมบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อสร้างความดึงดูดใจและสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยือน

4.4.2 ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลางในจังหวัดเชียงราย

พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลาง ซึ่งคณะนักวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 70 ตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอแม่สรวย แม่จัน เวียงป่าเป้า พาน และแม่ฟ้าหลวง ผลการศึกษา มีดังนี้

1) ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และอาชีพ มีดังนี้

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

เพศ(N = 70)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชาย	36	51.40
หญิง	34	48.60
อายุ (N = 70)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 25 ปี	2	2.90
25-34 ปี	10	14.30
35- 44 ปี	28	40.00
45-54 ปี	22	31.40
55ปี และสูงกว่า	8	11.40
วุฒิการศึกษา (N = 70)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าประถมศึกษา	1	1.40
ประถมศึกษา	19	27.10

มัธยมศึกษา	35	50.00
อาชีวศึกษา	4	5.70
ปริญญาตรี	11	15.70
อาชีพ (N = 70)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เกษตรกรรม	4	5.70
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	13	18.60
ข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น	28	40.00
ค้าขาย	15	21.40
รับจ้าง	2	2.90
อาชีพอื่น ๆ	8	11.40

เพศ เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 51.40 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 48.60

อายุ มีอายุ 35-44 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมา มีอายุ 45 – 54 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.40 มีอายุ 25 – 34 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.30 อายุ 55 ปีและสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 11.40 และมีอายุต่ำกว่า 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.90 ตามลำดับ

วุฒิการศึกษา วุฒิมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา วุฒิประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 27.10 วุฒิปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 15.70 วุฒิอาชีวศึกษา คิดเป็นร้อยละ 5.70 และวุฒิต่ำกว่าประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 1.40 ตามลำดับ

อาชีพ ข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมา อาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 21.40 พ่อบ้าน/แม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 18.60 อาชีพ อาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 11.40 อาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 5.70 อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 2.90 ตามลำดับ

2. ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลางในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 6 ด้านความดึงดูดใจและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ 22 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลาง ในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 6 ด้านความดึงดูดใจและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพร้อม
1. ความสวยงามโดยรอบและสภาพภูมิทัศน์เหมาะสม (เช่น การเลือกพันธุ์ไม้ประดับ การสร้างทางเดิน)	3.00	0.93	ปานกลาง
2. ความเหมาะสมของการใช้ที่ดินในบริเวณวัด (เช่น มีการแบ่งเขตพื้นที่ใช้สอยระหว่างเขตพุทธาวาส สังฆาวาส และเขตบริการอย่างชัดเจน)	3.02	1.16	ปานกลาง
3. สิ่งดึงดูดใจด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม (เช่น การมองเห็นเจดีย์หรือวิหารอย่างชัดเจน)	3.15	1.00	ปานกลาง*
4. มีคุณค่าหรือเอกลักษณ์พิเศษเชิงการท่องเที่ยว	3.11	1.21	ปานกลาง
5. ความกลมกลืนกับวัฒนธรรมหรือสิ่งแวดล้อม	2.98	1.25	ปานกลาง
6. เป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่น	2.95	1.30	ปานกลาง
7. สิ่งก่อสร้างของวัดเหมาะสม กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม	2.90	1.27	ปานกลาง
ระดับความพร้อมโดยรวมตามองค์ประกอบที่ 6	3.01	1.16	ปานกลาง

จากการศึกษาพบว่า ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลาง ตามองค์ประกอบที่ 6 โดยรวมมีระดับความพร้อมปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า ทุกรายการมีระดับความพร้อมปานกลาง ซึ่งได้แก่ สิ่งดึงดูดใจด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม รองลงมาคือ มีคุณค่าหรือเอกลักษณ์พิเศษเชิงการท่องเที่ยว มีความเหมาะสมของการใช้ที่ดินในบริเวณวัด ความ

สวยงามโดยรอบและสภาพภูมิทัศน์เหมาะสม ความกลมกลืนกับวัฒนธรรมหรือสิ่งแวดล้อม เป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่น และ สิ่งก่อสร้างของวัดเหมาะสม กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมตามลำดับ

3. ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลางในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 7 ด้านความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ 23 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลาง ในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 7 ด้านความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพร้อม
1. เหมาะสมทุกฤดูกาล	3.00	0.93	ปานกลาง
2. ทางเข้าตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม	3.02	1.16	ปานกลาง
3. สภาพของถนนที่เข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยว	3.15	1.00	ปานกลาง*
4. ความปลอดภัยในการเดินทาง	3.11	1.21	ปานกลาง
5. ความชัดเจนของป้ายบอกทาง	2.98	1.25	ปานกลาง
6. บริการของรถโดยสารไปยังแหล่งท่องเที่ยว	2.90	1.27	ปานกลาง
ระดับความพร้อมโดยรวมตามองค์ประกอบที่ 7	3.02	1.13	ปานกลาง

ผลการศึกษาพบว่าความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลางในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 7 โดยรวมมีระดับความพร้อมปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่าทุกรายการ มีระดับความพร้อมปานกลาง ซึ่งได้แก่ สภาพของถนนที่เข้าไปยังแหล่งเที่ยว รองลงมาก็คือ ด้านความปลอดภัยในการเดินทาง ทางเข้าตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม มีความเหมาะสมในทุกฤดูกาล ความชัดเจนของป้ายบอกทาง และบริการของรถโดยสารไปยังแหล่งท่องเที่ยว ตามลำดับ

4) ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลาง ในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 8 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ 24 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศักยภาพและความพร้อมของภาคี เครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลาง ในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 8 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพร้อม
1. การจัดสร้าง/เตรียมป้ายสื่อความหมาย	3.04	0.66	ปานกลาง*
2. สาธารณูปโภค (ไฟฟ้า โทรศัพท์)	2.88	0.57	ปานกลาง
3. สาธารณูปการ (ถนน ทางเดิน ลานจอดรถ)	2.84	0.52	ปานกลาง
ระดับความพร้อมโดยรวมตามองค์ประกอบที่ 8	2.92	0.88	ปานกลาง

ผลการศึกษาศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลางในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 8 พบว่า โดยรวมมีระดับความพร้อมปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่าทุกรายการมีระดับความพร้อมปานกลาง ได้แก่ มีการจัดสร้าง/เตรียมป้ายสื่อความหมาย รองลงมา คือ สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ตามลำดับ

5) ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลางในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 9 ด้านการจัดการของบุคลากรและการจัดการในพื้นที่

ตารางที่ 25 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลางในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 9 ด้านการจัดการของบุคลากรและการจัดการในพื้นที่

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพร้อม
1. มีกลุ่มองค์กรอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	2.48	0.71	ต่ำ
2. มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลการท่องเที่ยว	2.22	0.74	ต่ำ
3. มีการจัดตั้งและประสานเครือข่ายวัฒนธรรม	2.24	0.80	ต่ำ
4. การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมให้แก่เยาวชน	2.14	0.64	ต่ำ
5. มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวก่อนเที่ยวชม	1.95	0.52	ต่ำ
6. การจัดเตรียมเอกสารเผยแพร่	1.98	0.52	ต่ำ
7. มีมาตรการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว	2.00	0.58	ต่ำ
8. มีเจ้าหน้าที่ ดูแลรักษา	1.80	0.77	ต่ำ*
9. มีการตรวจสอบ ซ่อมบำรุงและปรับปรุงส่วนที่เสียหายอย่างต่อเนื่อง	2.07	0.76	ต่ำ
ระดับความพร้อมโดยรวมตามองค์ประกอบที่ 9	2.09	0.61	ต่ำ

จากการศึกษาพบว่าศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลางในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 9 โดยรวมมีระดับความพร้อมต่ำ เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า มีระดับความพร้อมต่ำทุกรายการ ได้แก่ กลุ่มองค์กรอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดตั้งและประสานเครือข่ายวัฒนธรรม มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลการท่องเที่ยว การถ่ายทอด

มรดกทางวัฒนธรรมให้แก่เยาวชน การตรวจสอบ ซ่อมบำรุงและปรับปรุงส่วนที่เสียหายอย่างต่อเนื่อง มาตรการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวการจัดเตรียมเอกสารเผยแพร่ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวก่อนเที่ยวชม และมีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษา ตามลำดับ

6) ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลางในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 10 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

ตารางที่ 26 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการดำเนินงานพร้อมและศักยภาพของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลางในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 10 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพร้อม
1. โอกาสทำงานของประชาชนในท้องถิ่น	1.64	0.79	ต่ำ
2. โอกาสในการหารายได้จากการท่องเที่ยว	1.50	0.84	ต่ำ
3. การได้ประโยชน์จากสาธารณูปโภคที่เกิดขึ้น	1.31	0.67	ต่ำที่สุด
4. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ	1.24	0.64	ต่ำที่สุด*
5. การเปิดโอกาสให้องค์กรภายนอกเข้ามามีบทบาทสนับสนุน	1.32	0.58	ต่ำที่สุด
ระดับความพร้อมโดยรวมตามองค์ประกอบที่ 10	1.40	0.70	ต่ำที่สุด

ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลางในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 10 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยรวมมีระดับความพร้อมต่ำที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับความพร้อมต่ำ ได้แก่ โอกาสทำงานของประชาชนในท้องถิ่น รองลงมา คือ โอกาสในการหารายได้จากการท่องเที่ยว มีระดับความพร้อมต่ำที่สุด ได้แก่ การเปิดโอกาส

ให้องค์กรภายนอกเข้ามามีบทบาทสนับสนุน รองลงมา คือ การได้ประโยชน์จากสาธารณูปโภคที่เกิดขึ้น และการมีส่วนร่วมในการบริหาร

7) ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว เชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ของพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลางในจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 27 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลาง ในจังหวัดเชียงราย

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพร้อม
1.ด้านความดึงดูดใจและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว	3.01	1.16	ปานกลาง
2. ด้านความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว	3.41	0.70	ปานกลาง
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว	2.92	0.58	ปานกลาง
4.ด้านบุคลากรและการจัดการในพื้นที่	2.09	0.58	ต่ำ
5. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน	1.40	0.70	ต่ำที่สุด*
ระดับความพร้อมโดยรวมของทั้ง 5 องค์ประกอบ	2.56	0.74	ปานกลาง

ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลางในจังหวัดเชียงราย ทั้งหมด 5 องค์ประกอบ โดยรวมมีระดับความพร้อมปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า มีระดับความพร้อมปานกลางในด้านความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว รองลงมาคือ ด้านความดึงดูดใจและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว มีระดับความพร้อมต่ำในด้านบุคลากรและการจัดการในพื้นที่ และมีระดับความพร้อมต่ำที่สุดในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามลำดับ

ดังนั้นความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลาง (อำเภอแม่สรวย แม่จัน เวียงป่าเป้า พาน และแม่ฟ้าหลวง) มีระดับความพร้อมปานกลางค่อนข้างต่ำ ในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ซึ่งจะต้องได้รับการพัฒนา

อย่างจริงจังในทุกๆองค์ประกอบ โดยเฉพาะองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นต้องให้ความสนใจในเรื่องของการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง เพื่อให้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่เขตการดูแล สามารถเป็นแหล่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมเยือน และถ้ามีระบบการจัดการบริหารที่ดี จะช่วยสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ได้อีกทางหนึ่ง

4.4.3 ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะและ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำในจังหวัดเชียงราย

พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำ ซึ่งคณะนักวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 50 ตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอแม่ลาว พญาเม็งราย ป่าแดด เทิง กิ่งอำเภอเวียงเชียงรุ้ง และกิ่งอำเภอดอยหลวง ผลการศึกษามีดังนี้

1) ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และอาชีพ มีดังนี้

ตารางที่ 28 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

เพศ (N = 50)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชาย	25	50.00
หญิง	25	50.00
อายุ (N = 50)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 25 ปี	4	8.00
25-34 ปี	10	20.00
35- 44 ปี	23	46.00
45-54 ปี	10	20.00
55ปี และสูงกว่า	3	6.00
วุฒิการศึกษา (N = 50)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าประถมศึกษา	0	0.00

ประถมศึกษา	10	20.00
มัธยมศึกษา	21	42.00
วุฒิการศึกษา (N = 50)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
อาชีวศึกษา	3	6.00
ปริญญาตรี	14	28.00
อื่น ๆ	2	4.00
อาชีพ (N = 50)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เกษตรกรรวม	10	20.00
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	9	18.00
ข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น	18	36.00
ค้าขาย	5	10.00
รับจ้าง	3	6.00
อื่น ๆ	5	10.00

เพศ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 50.00 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 50.00

อายุ อายุ 35-44 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.00 รองลงมา มีอายุ 45 – 54 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.00 อายุ 25 – 34 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.00 อายุต่ำกว่า 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.00 และอายุ 55 ปีและสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 6.00 ตามลำดับ

วุฒิการศึกษา มัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 42.00 รองลงมา วุฒิมัธยมศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 28.00 ประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 20.00 วุฒิอาชีวศึกษา คิดเป็นร้อยละ 6.00 และวุฒิการศึกษอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 4.00 ตามลำดับ

อาชีพ ข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 36.00 รองลงมา อาชีพเกษตรกรรวม คิดเป็นร้อยละ 20.00 พ่อบ้าน/แม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 18.00 ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 10.00 อาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 10.00 อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 6.00 ตามลำดับ

2) ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 6 ด้านความดึงดูดใจและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ 29 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 6 ด้านความดึงดูดใจและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพร้อม
1.ความสวยงามโดยรอบและสภาพภูมิทัศน์เหมาะสม (เช่น การเลือกพันธุ์ไม้ประดับ การสร้างทางเดิน)	3.06	1.07	ปานกลาง
2. ความเหมาะสมของการใช้ที่ดินในบริเวณวัด (เช่น มีการแบ่งเขตพื้นที่ใช้สอยระหว่างเขตพุทธาวาส สังฆาวาส และเขตบริการอย่างชัดเจน)	2.92	1.15	ปานกลาง
3. สิ่งดึงดูดใจด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม (เช่น การมองเห็นเจดีย์หรือวิหารอย่างชัดเจน)	3.06	1.05	ปานกลาง
4. มีคุณค่าหรือเอกลักษณ์พิเศษเชิงการท่องเที่ยว	2.84	1.23	ปานกลาง
5. ความกลมกลืนกับวัฒนธรรมหรือสิ่งแวดล้อม	2.86	1.29	ปานกลาง
6.เป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่น	2.82	1.40	ปานกลาง
7. สิ่งก่อสร้างของวัดเหมาะสม กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม	2.62	1.33	ปานกลาง
ระดับความพร้อมโดยรวม ตามองค์ประกอบที่ 6	2.88	1.21	ปานกลาง

จากการศึกษาศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำ ตามองค์ประกอบที่ 6 โดยรวมมีระดับความพร้อมปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า ทุกรายการมีระดับความพร้อมปานกลาง ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม รองลงมาคือ ความสวยงามโดยรอบและสภาพภูมิทัศน์เหมาะสม ความเหมาะสมของการใช้ที่ดินในบริเวณวัด ความ

กลมกลืนกับวัฒนธรรมหรือสิ่งแวดล้อม มีคุณค่าหรือเอกลักษณ์พิเศษเชิงการท่องเที่ยว เป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่น และ สิ่งก่อสร้างของวัดเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมตามลำดับ

3) ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 7 ด้านความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ 30 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 7 ด้านความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพร้อม
1. เหมาะสมทุกฤดูกาล	2.72	1.35	ปานกลาง
2. ทางเข้าตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม	3.44	0.67	ปานกลาง
3. สภาพของถนนที่เข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยว	3.45	0.57	ปานกลาง
4. ความปลอดภัยในการเดินทาง	3.70	0.54	มาก*
5. ความชัดเจนของป้ายบอกทาง	3.52	0.61	มาก
6. บริการของรถโดยสารไปยังแหล่งท่องเที่ยว	2.86	0.98	ปานกลาง
ระดับความพร้อมโดยรวม ตามองค์ประกอบที่ 7	3.28	0.78	ปานกลาง

จากการศึกษาพบว่าศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำ ตามองค์ประกอบที่ 7 โดยรวมมีระดับความพร้อมปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นแต่ละรายการ พบว่ามีระดับความพร้อมมากในด้าน ความปลอดภัยในเส้นทางการเดินทาง รองลงมาคือ ความชัดเจนของป้ายบอกทาง มีระดับความพร้อมปานกลางในด้านสภาพของถนนที่เข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยว มีทางเข้าตั้งอยู่ใน

ตำแหน่งที่เหมาะสม บริการของรถโดยสารไปยังแหล่งท่องเที่ยว และมีความเหมาะสมในการท่องเที่ยวทุกฤดูกาล ตามลำดับ

4) ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 8 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ 31 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศักยภาพและความพร้อมของภาคี เครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 8 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพร้อม
1. การจัดสร้าง/เตรียมป้ายสื่อความหมาย	3.08	0.72	ปานกลาง*
2. สาธารณูปโภค (ไฟฟ้า โทรศัพท์)	3.02	0.74	ปานกลาง
3. สาธารณูปการ (ถนน ทางเดิน ลานจอดรถ)	2.98	0.72	ปานกลาง
ระดับความพร้อมโดยรวม ตามองค์ประกอบที่ 8	3.02	0.72	ปานกลาง

ผลการศึกษาศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 8 พบว่า โดยรวม มีระดับความพร้อมปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่าทุกรายการมีระดับความพร้อมปานกลาง ได้แก่ การจัดสร้าง/เตรียมป้ายสื่อความหมาย ระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ตามลำดับ

5) ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 9 ด้านการจัดการของบุคลากรและการจัดการในพื้นที่

ตารางที่ 32 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 9 ด้านการจัดการของบุคลากรและการจัดการในพื้นที่

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพร้อม
1. มีกลุ่มองค์กรอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	2.42	0.94	ต่ำ
2. มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลการท่องเที่ยว	2.12	0.96	ต่ำ
3. มีการจัดตั้งและประสานเครือข่ายวัฒนธรรม	2.22	1.01	ต่ำ
4. การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมให้แก่เยาวชน	2.20	0.88	ต่ำ
5. มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวก่อนเที่ยวชม	1.96	0.69	ต่ำ
6. การจัดเตรียมเอกสารเผยแพร่	1.96	0.66	ต่ำ
7. มีมาตรการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว	1.98	0.74	ต่ำ
8. มีเจ้าหน้าที่ ดูแลรักษา	1.78	0.88	ต่ำ*
9. มีการตรวจสอบ ซ่อมบำรุงและปรับปรุงส่วนที่เสียหายอย่างต่อเนื่อง	2.12	0.84	ต่ำ
ระดับความพร้อมโดยรวม ตามองค์ประกอบที่ 9	2.08	0.84	ต่ำ

ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 9 โดยรวมมีระดับความพร้อมต่ำ เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า ทุกรายการมีระดับความพร้อมต่ำ ได้แก่ การจัดตั้งกลุ่มองค์กรอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดตั้งและประสานเครือข่ายวัฒนธรรม กิจกรรมการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมให้แก่เยาวชน มีการตรวจสอบ ซ่อมบำรุง

และปรับปรุงส่วนที่เสียหายอย่างต่อเนื่อง การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลการท่องเที่ยว การมีมาตรการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว การจัดเตรียมเอกสารเผยแพร่ และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ก่อนเที่ยวชม และการจัดมีเจ้าหน้าที่ ดูแลรักษา

3.6 ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 10 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

ตารางที่ 33 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการดำเนินงานพร้อมและศักยภาพของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 10 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพร้อม
1. โอกาสทำงานของประชาชนในท้องถิ่น	1.58	1.05	ต่ำ
2. โอกาสในการหารายได้จากการท่องเที่ยว	1.40	0.96	ต่ำที่สุด
3. การได้ประโยชน์จากสาธารณูปโภคที่เกิดขึ้น	1.30	0.81	ต่ำที่สุด
4. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ	1.20	0.72	ต่ำที่สุด
5. การเปิดโอกาสให้องค์กรภายนอกเข้ามามีบทบาทสนับสนุน	1.28	0.70	ต่ำที่สุด
ระดับความพร้อมโดยรวม ตามองค์ประกอบที่ 10	1.35	0.84	ต่ำที่สุด

ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำในจังหวัดเชียงราย ตามองค์ประกอบที่ 10 โดยรวม มีระดับความพร้อมต่ำที่สุด เมื่อพิจารณา เป็นรายรายการ พบว่า มีระดับความพร้อมต่ำ ได้แก่ โอกาสทำงานของประชาชนในท้องถิ่น มีระดับความพร้อมต่ำที่สุด ได้แก่ โอกาสในการหารายได้จากการท่องเที่ยว การได้ประโยชน์จากสาธารณูปโภคที่เกิดขึ้น การเปิดโอกาสให้องค์กรภายนอกเข้ามามีบทบาทสนับสนุน และ การมีส่วนร่วมในการบริหาร

7) ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ของพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำในจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 34 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำในจังหวัดเชียงราย

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพร้อม
1.ด้านความดึงดูดใจและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว	2.88	1.21	ปานกลาง
2. ด้านความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว	3.28	0.78	ปานกลาง
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว	3.02	0.72	ปานกลาง
4.ด้านบุคลากรและการจัดการในพื้นที่	2.08	0.84	ต่ำ
5.ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน	1.38	0.84	ต่ำที่สุด
ระดับความพร้อมโดยรวมของทั้ง 5 องค์ประกอบ	2.52	0.88	ปานกลาง

ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำในจังหวัดเชียงราย ทั้งหมด 5 องค์ประกอบ โดยรวม มีระดับความพร้อมปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า มีระดับความพร้อมปานกลางในด้านความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ด้านความดึงดูดใจและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว

มีระดับความพร้อมระดับต่ำ ได้แก่ ด้านบุคลากรและการจัดการในพื้นที่ และ ด้านที่มีระดับความพร้อมต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายพื้นที่การท่องเที่ยวที่ศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำ (อำเภอแม่ลาว พญาเม็งราย ป่าแดด เทิง กิ่งอำเภอเวียงเชียงรุ้ง และกิ่งอำเภอดอยหลวง) มีระดับความพร้อมปานกลางค่อนข้างต่ำ สิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนและจริงจัง คือ การพัฒนาบุคลากรและการจัดการการท่องเที่ยว การเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

8) ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว เชิง
ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ของพื้นที่จังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 35 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศักยภาพและความพร้อมของ
ภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ใน
จังหวัดเชียงราย

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพร้อม
1. ด้านความตั้งใจและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว	3.32	1.01	ปานกลาง
2. ด้านความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว	3.61	0.77	มาก
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว	3.23	0.72	ปานกลาง
4. ด้านบุคลากรและการจัดการในพื้นที่	2.29	0.80	ต่ำ
5. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน	1.75	0.88	ต่ำ
ความพร้อมโดยรวมทั้ง 5 องค์ประกอบ	2.83	0.82	ปานกลาง

ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ
วัฒนธรรม พื้นที่ในจังหวัดเชียงราย ทั้งหมด 5 องค์ประกอบ โดยรวม มีระดับความพร้อมปาน
กลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า มีระดับความพร้อมมากในด้านความสะดวกใน
การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว รองลงมา คือ ด้านความตั้งใจและความสวยงามของแหล่ง
ท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

ระดับความพร้อมระดับต่ำ ได้แก่ ด้านบุคลากรและการจัดการในพื้นที่ และ ด้านการ
มีส่วนร่วมของประชาชน

แสดงให้เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย ได้รับการ
พัฒนาในด้านพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เส้นทางการเดินทาง หรือระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ
จากหน่วยงานภาครัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ยังขาดการอบรมบุคลากรด้านการ
ท่องเที่ยวในพื้นที่ การสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

4.5 แนวทางการจัดการของภาคีเครือข่าย ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

การศึกษาแนวทางการจัดการของภาคีเครือข่าย ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย ได้ทำการศึกษา ดังนี้

1. การวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน ด้านการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย โดยวิเคราะห์จาก (1) ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย (2) บทบาทสำคัญของวัดต่อการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย (3) ความสนใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย (4) ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

2. แนวทางการจัดการของภาคีเครือข่ายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย โดยศึกษาแนวทางจากเอกสารทางวิชาการ และได้นำมาวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาและแก้ไขปัญหาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

1. การวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน ด้านการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

ปัจจัยที่นำมากำหนดจุดแข็ง-จุดอ่อน หรือกำหนดศักยภาพหรือความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ได้แก่คุณลักษณะสำคัญ คือ ความน่าดึงดูดใจของสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกของสถานที่ ความสะดวกในการเข้าถึง ภาพลักษณ์ของสถานที่ หมายถึง ความมีชื่อเสียง ความสวยงาม ความมีเอกลักษณ์เฉพาะ ความสะอาด ความปลอดภัย และโอกาสในการเรียนรู้และประสบการณ์

1) จุดแข็งด้านการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

1.1 มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาหลายแห่งที่มีชื่อเสียง เช่น วัดพระธาตุดอยตุง วัดพระแก้ว วัดร่องขุ่น วัดพระธาตุผาเงา วัดพระธาตุเจดีย์หลวง วัดพระสิงห์ เป็นต้น

1.2 มีสิ่งก่อสร้างที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ดังเช่นวัดร่องขุ่น ซึ่งเป็นงานก่อสร้างที่ออกแบบโดยศิลปินชื่อดังชาวเชียงราย อาจารย์เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ หรือดุงหลวง อนุสาวรีย์พ่อขุนเม็งรายมหาราช เป็นต้น

1.3 มีวัดที่เก่าแก่ที่ทรงคุณค่าการเรียนรู้เชิงประวัติศาสตร์ในเขตเมืองโบราณเชียงใหม่ ซึ่งมีอายุยาวนานมาก่อนสุโขทัย หรืออยุธยา รวมถึงมีความมีคุณค่าทั้งด้านประวัติศาสตร์และความเก่าแก่ งดงามของโบราณวัตถุที่เก็บรวบรวมไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงใหม่

1.4 ความมีชื่อเสียงของพื้นที่บนดอยตุง ซึ่งประกอบด้วยความเก่าแก่และเป็นพระธาตุเจดีย์คู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดเชียงรายดังเช่นพระธาตุดอยตุง ความสวยงามของพระตำหนักดอยตุง

1.5 กิจกรรมการนั่งเรือยนต์ล่องตามแม่น้ำกก และการทัวร์ช้างชมวิถีชีวิตของชาวไทยกระเหรี่ยง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มาเป็นกลุ่มนิยมใช้บริการ

1.6 กิจกรรมการนั่งสามล้อถีบชมเมือง โดยกลุ่มสามล้อถีบ ซึ่งเป็นกลุ่มอาชีพบริการที่เก่าแก่ของจังหวัดเชียงราย โดยนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มาเป็นกลุ่มนิยมที่จะมาใช้บริการเพื่อนั่งชมความเป็นเมืองของเชียงราย ซึ่งสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว เพราะปัจจุบันสามล้อถีบบริการนักท่องเที่ยวจะถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของจังหวัดเชียงราย

1.7 การศึกษาวิถีชีวิตที่มีวัฒนธรรมที่หลากหลายของเมืองการค้าชายแดนแม่สาย ซึ่งมีความหลากหลายทางชนเผ่า ที่อาศัยอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบ

1.8 ตลาดเชียงรายไนท์บาซาร์ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว มีการแสดงวัฒนธรรม และมีของที่ระลึกพื้นเมืองที่หลากหลายสำหรับให้นักท่องเที่ยวได้เลือกซื้อหา

1.9 ความงดงาม ความโอบอ้อมอารี อหิยาภัยไมตรีของประชาชนชาวเชียงราย มีเอกลักษณ์พิเศษที่แตกต่างจากภูมิภาคอื่นๆ คือ มีความนุ่มนวล อ่อนหวาน รักสงบ มีความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยวที่มาเยือน ถือได้ว่าเป็นเสน่ห์ที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย หรือชาวต่างประเทศให้มาเยือน

1.10 การมีเส้นทางคมนาคมที่เหมาะสมและสะดวกในการเดินทาง ทั้งเส้นทางไปเมืองโบราณเชียงใหม่ ด้านชายแดนแม่สาย หรือพระธาตุดอยตุง โดยเดินทางได้ทุกฤดูกาล ทั้งรถยนต์ส่วนตัว รถยนต์เช่า หรือรถยนต์สาธารณะ สามารถเข้าไปถึงยังแหล่งท่องเที่ยวได้

1.10 มีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานในสถานที่ท่องเที่ยว เช่น สถานที่พัก ร้านอาหาร ความปลอดภัยในการบริการนักท่องเที่ยวทั้งชีวิตหรือทรัพย์สิน เป็นต้น

2) จุดอ่อนด้านการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

ในด้านที่เป็นจุดอ่อนที่อาจมีผลต่อการส่งเสริมและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย เมื่อวิเคราะห์จากผลการศึกษาดังที่กล่าวมาข้างต้น มีผลปรากฏ ดังนี้

2.1 ความโดดเด่นของการจัดงานประเพณี หรือวัฒนธรรม ไม่สามารถสร้างความสนใจหรือดึงดูดใจนักท่องเที่ยวมากนัก เช่น งานวัฒนธรรม 4 ชาติ งานลอยกระทง งานสงกรานต์ การแห่เทียนพรรษา เป็นต้น อาจจะเนื่องมาจากการขาดการวางแผนดำเนินงานร่วมกันของภาคราชการ ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน

2.2 จำนวนศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมมีจำนวนน้อย และแม้ว่าจะมีศูนย์บริการ แต่ไม่สามารถที่จะให้ข้อมูลรายละเอียดเชิงลึกที่เป็นสาระความรู้ให้กับนักท่องเที่ยวที่สนใจได้

2.3 การบริการห้องสุขา/ห้องน้ำส่วนใหญ่ ไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าขาดเจ้าหน้าที่ดูแลหรือไม่มีงบประมาณในการจ้างคนดูแลความสะอาดห้องน้ำโดยเฉพาะ เช่น แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นวัดต่างๆ ก็อาศัยพระสงฆ์ทำหน้าที่ดูแล เป็นต้น

2.4 ขาดมัคคุเทศก์ท้องถิ่น/มัคคุเทศก์พื้นี่ในการนำชมหรือให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว

2.5 การจัดสภาพภูมิทัศน์ภายในสถานที่ท่องเที่ยวไม่โดดเด่น สวยงาม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการขาดงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐในเรื่องการตกแต่งสถานที่

2.6 ขาดการดูแลในเรื่องของความสะอาดและความเป็นระเบียบในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

2.7 ขาดป้ายความรู้ที่จะอธิบายรายละเอียดของสิ่งสำคัญในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การอธิบายลักษณะของรูปทรงเจดีย์ การอธิบายลักษณะของวิหาร เป็นต้น

2.8 การกระจายตัวของสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ เช่น วัดร่องขุ่น วัดพระแก้ว วัดพระธาตุดอยตุง เมืองโบราณเชียงแสน ซึ่งต้องใช้เวลาในการเดินทาง อาจทำให้นักท่องเที่ยวบางคนเมื่อยล้า และอาจตัดสินใจยกเลิกเดินทางไปเที่ยวชม

2.9 การขาดจิตสำนึกในการดูแลรักษาสถานที่ท่องเที่ยวร่วมกันของผู้ที่มาค้าขายในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ เช่น บริเวณตลาดสดเทศบาล 1 เป็นต้น

2.10 ความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ยังไม่มีชื่อเสียงในระดับชาติ หรือระดับสากล

2.11 ศักยภาพและความพร้อมด้านบุคลากรและการจัดการในพื้นที่ ยังขาดความเข้าใจในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความสนใจกับนักท่องเที่ยว ซึ่งอาจจะนำรายได้เข้าสู่ท้องถิ่น

2.12 ประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้อย ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าขาดการส่งเสริมสนับสนุนของภาครัฐ หรืออาจเป็นเพราะว่าประชาชนขาดความเข้าใจคิดว่าเป็นหน้าที่ของภาครัฐในการจัดการทั้งหมด

2.13 สร้างโอกาสในการหารายได้ของประชาชนในพื้นที่น้อย ซึ่งอาจเป็นเพราะขาดการประสานงานหรือการรวมกลุ่มของธุรกิจในพื้นที่กับบริษัทนำเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมในพื้นที่

3) โอกาสของการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย

แม้ว่าการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม จะมีจุดด้อยหลายประการดังกล่าว แต่โอกาสในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย เมื่อวิเคราะห์และพิจารณาภาพโดยรวม สามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 องค์ประกอบโครงสร้างส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาลนครเชียงราย เทศบาลตำบลต่างๆ เป็นต้น เริ่มเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยว โดยได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมประเพณีหรือวัฒนธรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

3.2 ความเป็นเมืองชายแดน อย่างน้อยด่านชายแดนแม่สาย หรือสามเหลี่ยมทองคำ สามารถเป็นจุดที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยวในจังหวัดเชียงราย

3.3 สภาพอากาศที่ดี อากาศดีไม่ตรีที่เป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว จะเป็นจุดที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ในการเข้ามาเที่ยวชมจังหวัดเชียงราย

3.4 การมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกและไม่ไกลจากจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นเมืองท่องเที่ยวหลักของภาคเหนือ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางขึ้นมาเที่ยวจังหวัดเชียงรายได้อย่างสะดวก

4) ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดหมายถึง ปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรคขวางกั้น ทำให้การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวต้องเพิ่มความพยายามทุกด้านมากขึ้น ผลการศึกษาและวิเคราะห์ สามารถสรุปปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัด ได้ดังนี้

4.1 การพัฒนาและยกระดับของเมืองโบราณเชียงแสน ให้เป็นเมืองมรดกโลกทำได้ยาก เนื่องจากปัญหาการรุกล้ำพื้นที่ในเขตเมืองโบราณของประชาชนในพื้นที่ และความไม่ร่วมมือของชาวบ้านในพื้นที่

4.2 ปัญหาการขาดความรู้ ความเข้าใจ การมีจิตสำนึกการดูแลความเป็นระเบียบ และความสะอาดของประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

4.3 ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมประเพณี วัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีการจัดงานเน้นลักษณะด้านการหารายได้จากการจัดงาน มากกว่าที่ต้องการสื่อหรือแสดงออกถึงประเพณี วัฒนธรรมที่จัดขึ้นในงาน เช่น การจัดงานวัฒนธรรม 4 ชาติ การจัดงานประจำปี พ่อขุนเม็งราย เป็นต้น

4.4 ปัญหาด้านการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรมจากการท่องเที่ยว โดยผู้บริการรายย่อย เช่น สามล้อถีบรับจ้าง ไม่มีโอกาสได้เป็นกลุ่มภาคีเครือข่ายร่วมกันกับผู้ประกอบการท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ ขาดการประสานงานในการจะนำนักท่องเที่ยวนั่งรถชมเมือง ถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้ประกอบการรายใหญ่ๆ เป็นต้น

5) สภาพปัญหาจากการสำรวจพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และ วัฒนธรรม

ตัวอย่างของสภาพปัญหาที่สำรวจพบเห็นในพื้นที่ที่ศักยภาพการท่องเที่ยวสูง

5.1 ปัญหาด้านการจัดการภูมิทัศน์

- การปิดประตูทางเข้า ด้านที่อยู่ตรงหน้าพระอุโบสถของวัดพระแก้ว บดบังความงดงาม และความโดดเด่นของพระอุโบสถ เมื่อมองผ่านเข้าไปจากภายนอกวัด

ภาพที่ 43 ประตูทางเข้าที่ถูกปิดบดบังทัศนียภาพ

5.2 ปัญหาด้านการจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยว

- ตลาดสดเทศบาล 1 เป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดเชียงราย มีนักท่องเที่ยวเข้ามาแวะเวียนอยู่เป็นประจำ เพื่อชมวิถีชีวิตของคนเชียงราย และเลือกซื้ออาหาร ผลไม้ การตั้งจุดทิ้งถังขยะดังกล่าว ทำให้เสียภาพลักษณ์ของจังหวัดเชียงราย

ภาพที่ 44 ขยะบริเวณ ตลาดสดเทศบาล 1

- การจัดการขยะบนทางเดินเท้าที่ไม่เรียบร้อย ทำให้เป็นภาพลักษณ์ที่ไม่ดีในสายตานักท่องเที่ยวที่เดินผ่านไปมา

ภาพที่ 45 ถังขยะบนทางเท้าในเขตเทศบาล

5.3 ปัญหาด้านการบริการ

- การขาดการดูแลเอาใจใส่ทำเรือเทศบาลนครเชียงราย อยู่ในสภาพที่ทรุดโทรมลงไปมาก ทั้งที่เป็นจุดที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มานั่งรอขึ้นเรือเพื่อไปท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ตามสถานที่ท่องเที่ยวริมฝั่งแม่น้ำกก

ภาพที่ 46 ความทรุดโทรมของท่าเรือบริเวณสะพานแม่ฟ้าหลวง

ภาพที่ 47 สามล้อถีบบริการนำเที่ยว
ในตัวเมืองเชียงราย

-การขาดการช่วยเหลือในการยกระดับ

มาตรฐานการบริการทำให้กลุ่มรถสามล้อถีบ
เชียงราย มีระดับมาตรฐานต่ำ ทั้งในด้านของ
สภาพของผู้ให้บริการ สภาพของรถโดยสาร
ทั้งๆที่การนั่งรถสามล้อถีบชมเมืองเชียงราย
เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมา
ใช้บริการเป็นจำนวนมาก

2. แนวทางการจัดการของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

แนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่น่าเสนอนี้ ได้ศึกษาและวิเคราะห์ภายใต้
กรอบของการจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและเหมาะสม โดยรูปแบบการบริหารจัดการการ
ท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย ควรจะมี 2 กลุ่ม โดยกลุ่มแรกจะเป็นคณะกรรมการบริหารจัดการ
การท่องเที่ยวฯ กลุ่มที่ 2 เป็นคณะทำงานที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการบริหารจัดการการ
ท่องเที่ยวฯ ดังนี้

คณะกรรมการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย ควรจะเป็นรูปแบบของ
ภาคีเครือข่ายร่วมของภาคราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ องค์กรพัฒนา
เอกชน และนักวิชาการจากสถาบันการศึกษา นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

- ผู้ว่าราชการจังหวัด	ประธานกรรมการ
- รองผู้ว่าราชการจังหวัด (2 ท่าน)	กรรมการ
- ปลัดจังหวัดเชียงราย	กรรมการ
- นายอำเภอ (พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูง)	กรรมการ
- นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย	กรรมการ
- นายกเทศมนตรีนครเชียงราย	กรรมการ
- นายกเทศบาลตำบล	กรรมการ
(พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูง)	
- นายกองค์การบริหารส่วนตำบล	กรรมการ
(พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูง)	

- ประชาสัมพันธ์จังหวัดเชียงราย	กรรมการ
- ผู้อำนวยการสำนักงานประสานงานโครงการพัฒนาอยตุง	กรรมการ
- ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	กรรมการ
ภาคเหนือ เขต 2 เชียงราย	
- ประธานหอการค้าจังหวัดเชียงราย	กรรมการ
- ประธานสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย	กรรมการ
- อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	กรรมการ
- อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	กรรมการ
- สารวัตรสถานีตำรวจท่องเที่ยวเชียงราย	กรรมการ
- ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย	กรรมการ
- ผู้อำนวยการศูนย์การท่องเที่ยว ฯ	กรรมการ-
จังหวัดเชียงราย	และเลขานุการ

หน้าที่และบทบาทของคณะกรรมการฯ มีหน้าที่ดังนี้

1. กำหนดนโยบาย พิจารณาแผนงาน โครงการของการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย
 2. ให้การสนับสนุน ให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหาในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว
 3. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ/คณะทำงานด้านการท่องเที่ยว
 4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
- โดยควรมีการประชุมทุกๆ เดือนเพื่อติดตามผลการทำงาน

คณะอนุกรรมการ/คณะทำงานของจังหวัด ประกอบด้วย

1. คณะทำงานด้านการพัฒนาพื้นที่และกิจกรรมการท่องเที่ยว

โครงสร้างของคณะทำงานตามรูปแบบของ RASI ซึ่งหมายถึง ความรับผิดชอบ (Responsibility) อำนาจหน้าที่ (Authority) การสนับสนุน (Support) และข่าวสารข้อมูล (Information) และตามรัฐธรรมนูญ ระบุหน้าที่ มาตรา 289 องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่น ย่อมมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น มาตรา 290 เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อม ดังนั้นองค์ประกอบของส่วนท้องถิ่น ย่อมมีอำนาจในการจัดการทั้งการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และงานด้านโครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว จากโครงสร้างตามรูปแบบดังกล่าว องค์ประกอบ

ส่วนท้องถิ่น จะต้องทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการทำงาน โดยมีหน่วยงานภาคราชการที่มีความรู้ ความสามารถ ในเรื่องของด้านการท่องเที่ยว ด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม เป็นที่ปรึกษาการทำงาน

กรณีของจังหวัดเชียงราย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาลนครเชียงราย องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องเป็นหน่วยงานหลักในการจัดกิจกรรม การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง โดยประสานความร่วมมือกับสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคเหนือ เขต 2 เชียงราย สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย สำนักงานพระพุทธศาสนาเชียงราย ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการจังหวัดเชียงราย หรือหน่วยงานราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้นคณะทำงานด้านการพัฒนาพื้นที่และกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรจะประกอบไปด้วย

- รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย	ประธานกรรมการ
(ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว)	
- ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย	กรรมการ
- ปลัดเทศมณฑลนครเชียงราย	กรรมการ
- ปลัดเทศบาลตำบล	กรรมการ
(พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูง)	
- ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	กรรมการ
(พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูง)	
- ตัวแทนสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย	กรรมการ
- ตัวแทน ททท. ภาคเหนือ เขต 2	กรรมการ
- ตัวแทนของศูนย์การท่องเที่ยว ฯ จังหวัดเชียงราย	กรรมการ
- ตัวแทนจากภาคราชการที่เกี่ยวข้อง	กรรมการ
- นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา (2-3 คน)	กรรมการ
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยว (2-3 คน)	กรรมการ
- องค์กรพัฒนาเอกชน	กรรมการ
- ตัวแทนของสำนักงานจังหวัดเชียงราย	กรรมการและเลขานุการ

- ตัวแทนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย กรรมการและ-
ผู้ช่วยเลขานุการ

บทบาทของคณะกรรมการด้านการพัฒนาพื้นที่และกิจกรรมการท่องเที่ยว

1. จัดทำแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย โดยให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาของเทศบาลนครเชียงราย/องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบล หรือผนวกแผนดังกล่าวเข้าไว้ในแผนปฏิบัติการ โดยแผนปฏิบัติการจะต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ โดยแผนพัฒนาดังกล่าวนี้นี้ควรที่จะให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการ โดยอาจจะทำในรูปแบบของการทำเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อนำข้อมูลจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น นำมาเขียนเป็นแผนปฏิบัติการต่อไป
 2. จัดทำแผนกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยให้มีเจ้าภาพหลักในการจัดกิจกรรม และมี การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม
 3. จัดให้มีการดูแลบริการสาธารณะทั้งถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ระบบการเก็บ และกำจัดขยะ เป็นต้น
 4. จัดให้มีการดูแลมาตรฐานบริการ และให้ความช่วยเหลือกลุ่มผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจท่องเที่ยวท้องถิ่น เช่น กลุ่มรถสามล้อถีบ รถสามล้อเครื่อง รถสี่ล้อรับส่งผู้โดยสาร กลุ่มเดินเรือแม่น้ำกก เป็นต้น
 5. จัดให้มีการระบบการดูแลรักษาความปลอดภัยในแหล่งพื้นที่ให้กับนักท่องเที่ยว
 6. จัดหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่/กิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ และนำเสนอเป็นแผนเสนอ คณะกรรมการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย
 7. สร้างภาพลักษณ์ของจังหวัดเชียงราย ให้เป็นเมืองสะอาด ร่มรื่น น่าอยู่ คนมีน้ำใจ บริการมาตรฐาน สะอาดปลอดภัย เป็นต้น
 8. ประสานกับคณะทำงานฝ่ายอื่นๆ ในการบูรณาการทำงานร่วมกัน
- โดยคณะกรรมการด้านการพัฒนาพื้นที่และกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรจะทำงานภายในกรอบของการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้
- มีการสำรวจและปรับปรุงพัฒนาพื้นที่ หรือจัดกิจกรรม เพื่อทำให้เกิดสิ่งดึงดูดใจให้กับนักท่องเที่ยวได้เกิดความประทับใจ และให้นักท่องเที่ยวได้รับการศึกษาเรียนรู้ โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม สร้างกิจกรรมที่ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

เคารพวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน สร้างมิตรภาพ ความเข้าใจอันดีต่อกัน แม้จะต่างภูมิภาค หรือต่างชนชาติก็ตาม

- จัดสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐานการบริการ
- เส้นทางเดินทางที่สะดวกปลอดภัยในการเดินทาง เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
- เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมตั้งแต่บทบาทการวางแผน การกำกับดูแลควบคุมการท่องเที่ยว การรับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรม การร่วมประเพณีผล เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่น เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ เกิดความรักหวงแหน มีจิตสำนึกในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว และสภาพแวดล้อมให้ยั่งยืน

2. คณะทำงานด้านการตลาด ประชาสัมพันธ์ และโฆษณา

จากการที่หน่วยงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการด้านการพัฒนาพื้นที่และกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ดูแล ในส่วนของด้านการจัดการตลาด ประชาสัมพันธ์ และโฆษณา จะต้องมีการวางแผนร่วมกันของกับภาคีเครือข่าย ทั้งในส่วนของภาคราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้ประกอบการ และประชาชนในพื้นที่

โดยในส่วนของแผนการตลาดนั้น ผู้ประกอบการเอกชนจะต้องจัดทำแผนการตลาดให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของคณะทำงานด้านการพัฒนาพื้นที่และกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้น หมายความว่า ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวทุกประเภทในจังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นผู้ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการท่องเที่ยว จะต้องจัดทำแผนการตลาดร่วมกันกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคเหนือ เขต 2 เชียงราย เพื่อให้มีความสอดคล้องกัน

ด้านประชาสัมพันธ์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่ประสานงานกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคเหนือ เขต 2 เชียงราย ประชาสัมพันธ์จังหวัดเชียงราย และสื่อมวลชนท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยให้การเผยแพร่ข่าวสารกันออกสู่สาธารณชนได้อย่างกว้างขวาง

ด้านศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว จากการศึกษาพบว่า จังหวัดเชียงรายมีศูนย์การท่องเที่ยวของจังหวัดอยู่ 2 แห่ง คือ ศูนย์บริหารจัดการการท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคเหนือ เขต 2 ซึ่งทั้ง 2 ศูนย์นี้ เป็นเพียงแค่การให้บริการข้อมูลกับนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงรายเท่านั้น

ภาพที่ 48 Peace Memorial Museum เมืองฮิโรชิมา

จากการศึกษาข้อมูลทาง Internet online พบว่าในเมืองใหญ่ ๆ ที่มีชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นด้านประวัติศาสตร์ เช่น เมืองฮิโรชิมา ซึ่งเป็นเมืองที่ถูกทิ้งระเบิดปรมาณูจนได้รับความเสียหาย คงเหลือโดม ที่ตั้งเป็นสัญลักษณ์ ทางเมืองฮิโรชิมา จึงได้สร้าง Peace Memorial Museum เป็นพิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดงนิทรรศการเรื่องราวของเมืองฮิโรชิมา ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 แสดงถึงการนำเอาเรื่องราวประวัติศาสตร์ของเมือง มานำเสนอให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเมืองฮิโรชิมา โดยเปรียบเสมือนว่า พิพิธภัณฑ์เป็นก้าวแรกของการมาเยือนเมืองฮิโรชิมา

จากกรณีดังกล่าว จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีความโดดเด่นในเรื่องราวของประวัติศาสตร์จากการศึกษา พบว่าเรื่องราวของจังหวัดเชียงรายตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นหลาย ๆ เหตุการณ์ แต่ไม่มีหน่วยงานใด ๆ ที่ได้นำเสนอเป็นข้อมูล ให้กับนักท่องเที่ยวได้ศึกษาหาความรู้ ดังนั้นการบริหารจัดการในรูปแบบของศูนย์การท่องเที่ยวของจังหวัด ในลักษณะที่เป็นพิพิธภัณฑ์ ที่จัดแสดงเรื่องราวประวัติศาสตร์จังหวัดเชียงราย วัฒนธรรม ประเพณี รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัด รวมถึงเป็นศูนย์กลางของข้อมูลการท่องเที่ยวของจังหวัด สำหรับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเชียงราย เพื่อที่นักท่องเที่ยวจะได้ศึกษาเรียนรู้ ประวัติ และความโดดเด่น

ภาพที่ 49 หอวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

ของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละแห่ง เพื่อที่จะเป็นความรู้ ความเข้าใจ ในการเข้าไปเยี่ยมชมสถานที่จริง โดยในการประชุมกลุ่มได้วิเคราะห์ในศักยภาพและความพร้อมของสถานที่แล้ว พื้นที่เหมาะสมในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ คือ หอวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย ซึ่งจะต้องมีการก่อสร้างพื้นที่ตัวอาคารเพิ่มเติมโดยยังคงความโดดเด่นของอาคารหลังเดิมไว้ ปรับภูมิทัศน์โดยรอบ จัดให้เป็นสัดส่วนที่ลงตัว เพื่อความ

สวยงามและเป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดเชียงราย โดยหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบ

โดยตรงในการจัดการและสนับสนุนงบประมาณคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย รวมถึงสนับสนุนจากจังหวัดเชียงราย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย รวมถึงภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป เพื่อสร้างสิ่งที่เป็นที่โดดเด่นของจังหวัดเชียงราย

ดังนั้นคณะทำงานด้านการตลาด ประชาสัมพันธ์ และโฆษณา ควรจะประกอบไปด้วย

- ประชาสัมพันธ์จังหวัดเชียงราย	ประธานกรรมการ
- ประธานสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย	รองประธาน
- ตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย	กรรมการ
- ตัวแทนจากเทศบาลนครเชียงราย	กรรมการ
- ตัวแทนจากเทศบาลตำบล	กรรมการ
(พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูง)	
- ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบล	กรรมการ
(พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูง)	
- ตัวแทน ททท. ภาคเหนือ เขต 2	กรรมการ
- ตัวแทนของศูนย์การท่องเที่ยว ๙ จังหวัดเชียงราย	กรรมการ
- ตัวแทนจากสมาคมโรงแรมจังหวัดเชียงราย	กรรมการ
- นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา	กรรมการ
- นายกสมาคมสื่อสารมวลชนจังหวัดเชียงราย	กรรมการ
- ตัวแทนของสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดเชียงราย	กรรมการและเลขานุการ
- ตัวแทนของสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย	กรรมการและ

ผู้ช่วยเลขานุการ

บทบาทของคณะทำงานด้านการตลาด ประชาสัมพันธ์ และโฆษณา

1. จัดทำแผนการตลาดการท่องเที่ยวทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ
2. จัดทำเว็บไซต์การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย เพื่อการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ และการตลาด เพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ มาเที่ยวจังหวัดเชียงราย โดยจัดทำเป็นทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และให้เผยแพร่โฆษณาชื่อของเว็บไซต์ตามแหล่งที่มีนักท่องเที่ยวเข้าไปใช้บริการต่างๆ
3. จัดเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ เป็นต้น ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

4. นำเสนอภาพลักษณ์ด้านบวกของจังหวัดเชียงราย เพื่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการมาเยือนจังหวัดเชียงราย

4. ประสานกับคณะทำงานฝ่ายอื่นๆ ในการบูรณาการทำงานร่วมกัน

คณะทำงานด้านการตลาด ประชาสัมพันธ์ และโฆษณา ทำงานภายใต้หลักการนำเสนอจินตภาพสถานที่แหล่งท่องเที่ยว ให้กับนักท่องเที่ยวโดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น สิ่งที่ได้นำเสนอขายให้กับนักท่องเที่ยวนั้น นักท่องเที่ยวไม่สามารถตรวจสอบสถานที่จริง ก่อนที่จะตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวได้ นักท่องเที่ยวมีแต่จินตภาพที่ได้รับรู้ความสวยงาม หรือความน่าสนใจสื่อโฆษณา ประชาสัมพันธ์

ดังนั้น การที่จะทำให้ให้นักท่องเที่ยวรู้สึกประทับใจ เมื่อมาได้เห็นสถานที่จริงๆ คณะทำงานด้านการตลาด ประชาสัมพันธ์ และโฆษณา จะต้องมีการตรวจสอบ ติดตามประเมินผลกับความพร้อมในแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ชูประเด็นเป็นจุดขายอยู่เสมอ เพราะการที่นักท่องเที่ยวมาพบเห็นในสิ่งที่แตกต่างกันอย่างมาก จากจินตภาพและสภาพของจริง ทำให้นักท่องเที่ยวเข็ดขยาด และอาจมีการนำข้อมูลที่พบเห็นไปเล่าให้กับเพื่อน หรือญาติพี่น้อง ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเยือนของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ จากรายงานผลการศึกษาวิจัยของจริยพร บุญแต่ง (2547) ได้ศึกษาพบว่า ที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ก่อนเดินทางเข้ามาประเทศไทย ส่วนใหญ่รู้จักประเทศไทยจากญาติพี่น้อง เพื่อน รองลงมาเป็นสื่ออินเทอร์เน็ต แผ่นพับ และข้อมูลจากนักท่องเที่ยวอื่นๆ ตามลำดับ ดังนั้นการทำให้ให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ เป็นเหมือนกับมีผู้ประชาสัมพันธ์ให้โดยทางอ้อม

3. คณะทำงานด้านการบริการนักท่องเที่ยว

ด้านการบริการ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการอำนวยความสะดวก ส่งเสริมสนับสนุน กำกับดูแล เช่น กลุ่มธุรกิจด้านที่พัก ร้านอาหาร บริการนำเที่ยว หรือกลุ่มอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจบริการให้นักท่องเที่ยวได้มีความพึงพอใจในการมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย ซึ่งจากการศึกษาโดยการสังเกตและสอบถาม พบว่าการให้บริการบางอย่างไม่มีมาตรฐาน ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มบริการสามล้อถีบนำเที่ยวในเมืองเชียงราย ผู้ขับสามล้อนำเที่ยว ไม่มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ การแต่งกายที่ไม่เรียบร้อยและไม่สะอาด บางครั้งมีการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เวลามาให้บริการนำเที่ยว ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อจังหวัดเชียงราย ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องจัดการดูแล โดยการสนับสนุน และเป็นผู้ประสานงานให้มีการจัดตั้งเป็นกลุ่มบริการแต่ละประเภท เช่น กลุ่มผู้ประกอบการรถตุ๊ก กลุ่มผู้ประกอบการที่พัก กลุ่มสามล้อถีบ กลุ่ม

3. ตรวจสอบและดูแลด้านการบริการรถเช่า รถสามล้อถีบ รถสามล้อเครื่อง เรือยนต์ให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย และสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ

4. จัดระบบการดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ

5. ดูแลให้มีการเฝ้าระวังเปรียบเทียบนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการในด้านต่างๆ

6. จัดวางระบบภาคีเครือข่ายของกลุ่มผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวทุกๆ ชุมชน เพื่อการเชื่อมโยงในการให้บริการนักท่องเที่ยว ประสานผลประโยชน์ร่วมกันในการให้บริการ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบาย เกิดความพึงพอใจสูงสุด

7. ประสานกับคณะทำงานฝ่ายอื่นๆ ในการบูรณาการทำงานร่วมกัน

การบริการให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจนั้น จะต้องเพิ่มศักยภาพการบริการด้านที่พัก ขนส่ง อาหาร ความสะอาดปลอดภัย ความซื่อสัตย์ การไม่เฝ้าระวังเปรียบเทียบ การบริการที่ได้มาตรฐานสูง เป็นสิ่งที่คณะทำงานด้านการบริการนักท่องเที่ยว ต้องยึดถือเป็นหัวใจหลักในการอบรม กลุ่มผู้ประกอบการภาคีเครือข่ายด้านการให้บริการ เพราะสิ่งต่างๆ เหล่านี้ เมื่อนักท่องเที่ยวได้รับความประทับใจ จะต้องมีการนำกลับไปเล่าให้คนที่รู้จัก เปรียบเสมือนกับการช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

4. คณะทำงานด้านการวิจัยและอบรบบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

คณะทำงานด้านการวิจัยและอบรบบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่จะมาจากสถาบันการศึกษาในจังหวัดเชียงราย จะทำหน้าที่เป็นภาคีเครือข่ายร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาครัฐ ผู้ประกอบการเอกชน ประชาชนในชุมชน และองค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อความร่วมมือกันในการทำวิจัย เพื่อประเมินผลจากการปฏิบัติงาน และการพัฒนาบุคลากร

จากการศึกษาพบว่าในจังหวัดเชียงราย มีสถานศึกษาที่มีนักวิชาการสาขาต่าง ๆ ที่มีศักยภาพ ในบทบาทร่วมเป็นภาคีเครือข่าย เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพาน วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย เป็นต้น

ดังนั้นคณะทำงานด้านการวิจัยและอบรบบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ควรประกอบด้วย

- รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	ประธานกรรมการ
- รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	รองประธานกรรมการ

- ตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย กรรมการ
- ตัวแทนจากเทศบาลนครเชียงราย กรรมการ
- ตัวแทนจากเทศบาลตำบล
(พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูง) กรรมการ
- ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบล
(พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูง) กรรมการ
- ตัวแทน ททท. ภาคเหนือ เขต 2 กรรมการ
- ตัวแทนของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ฯ กรรมการ
- ตัวแทนของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย กรรมการ
- ตัวแทนขององค์กรพัฒนาเอกชน กรรมการ
- นักวิชาการอิสระ (ผู้ทรงคุณวุฒิ) กรรมการ
- ตัวแทนของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง กรรมการและเลขานุการ
- ตัวแทนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย กรรมการและ

ผู้ช่วยเลขานุการ

บทบาทของคณะทำงานด้านการวิจัยและอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

- ให้คำปรึกษาต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างถูกวิธีและยั่งยืน
 - มีส่วนร่วมในการประเมินผลและแก้ไขปัญหาจากการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว การตลาด ประชาสัมพันธ์ และโฆษณา การบริการนักท่องเที่ยว และผลกระทบต่อสังคม วัฒนธรรม ประเพณี และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
- ให้ความร่วมมือกันกับภาคีเครือข่ายในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
 - ให้ความร่วมมือต่อการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับภาคีเครือข่ายทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคราชการ และผู้ประกอบการ
 - ทำการศึกษาวิจัยด้านการท่องเที่ยว เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลในการบริหารการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

นอกจากนี้คณะทำงานด้านการวิจัยและอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยวการให้ความรู้ความเข้าใจกับชุมชนในท้องถิ่น ให้เห็นถึงความสำคัญของการดูแลแหล่งท่องเที่ยว/ทรัพยากรการท่องเที่ยว ให้เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว ให้ความเข้าใจอย่างเป็นเหตุเป็นผลถึง การท่องเที่ยวเป็นที่มาของรายได้สู่ชุมชน ช่วยเพิ่มคุณภาพ

ชีวิตของคนในชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากมีรายได้ที่นักท่องเที่ยวเข้ามา
จับจ่ายซื้อของ และก่อให้เกิดมีการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ศักยภาพและความพร้อมของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาลักษณะผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาบทบาทสำคัญของวัดต่อการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย
3. เพื่อศึกษาความสนใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย
4. เพื่อศึกษาศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย
5. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการของภาคีเครือข่าย ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย ในการรองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

ประชากร

1. นักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดเชียงราย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ นักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยข้อมูลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ เขต 2 เชียงราย พบว่า จังหวัดเชียงรายมีจำนวนนักท่องเที่ยวตลอดทั้งปี 1,072,872 คน เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 792,961 คน นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 279,911 คน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ เขต 2. 2547)

2. กลุ่มภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย ได้แก่ องค์การภาครัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนในพื้นที่ และองค์กรเอกชนในพื้นที่

กลุ่มตัวอย่าง

1. ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย โดยกำหนดจาก

1.1 เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวนิยมไปเที่ยวมาก

1.2 เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ทางจังหวัดเชียงราย และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีความเห็นว่า สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดได้

1.3 เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เริ่มเสื่อมโทรมเนื่องจากขาดการดูแล แต่สามารถพัฒนาได้

2 นักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดเชียงราย โดยเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 400 ตัวอย่าง และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 400 ตัวอย่าง

3. กลุ่มภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย จำนวน 200 ตัวอย่าง

ในการสุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว และภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว ใช้วิธีการเลือกแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยแบ่งกลุ่มของพื้นที่เป้าหมายทางการท่องเที่ยวออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่หนึ่ง พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูง คือ อำเภอเมืองเชียงราย อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ

กลุ่มที่สอง พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวระดับปานกลาง คือ อำเภอแม่สรวย อำเภอพาน อำเภอแม่จัน อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอแม่ฟ้าหลวง

กลุ่มที่สาม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำ คือ อำเภอแม่ลาว อำเภอพญาเม็งราย กิ่งอำเภอเวียงเชียงรุ้ง อำเภอป่าแดด อำเภอเทิง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. แบบบันทึกการสำรวจข้อมูลผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย มีโครงสร้างของการบันทึกประกอบด้วย สถานที่ตั้ง ประวัติหรือลักษณะทั่วไป จุดเด่น และจุดด้อย

2 แบบสอบถามความสนใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย แบ่งเป็นแบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทย 400 ชุด และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 400 ชุด

3. แบบสอบถามศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย 200 ชุด

2. ผลการศึกษา

2.1 ผลกระทบทางการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัด เชียงราย

1. กลุ่มของวัด หรือพระธาตุเจดีย์

พระธาตุดอยตุง วัดพระแก้ว วัดพระสิงห์ วัดดอยจำเมือง วัดกลางเวียง วัดมิ่งเมือง วัดมุงเมือง วัดเจ็ดยอด วัดร่องขุ่น องค์พระธาตุทั้ง 9 จอม วัดดอยจอมทอง วัดเจดีย์หลวง วัดพระธาตุผาเงา วัดป่าสัก วัดพระธาตุจอมกิติ วัดพระเจ้าล้านทอง วัดพระธาตุดอยปู่เข้า วัดพระบาทวข วัดมุงเมือง พระพุทธรูป 4 แผ่นดิน วัดพระธาตุดอยเวา พระบรมธาตุเจดีย์ศรีนครินทราสถิต มหาสันติคีรี วัดหมื่นพุทธ เมตตาคุณาราม

2. กลุ่มของเมืองโบราณ

เมืองโบราณเชียงแสน

3. กลุ่มของพิพิธภัณฑ์

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเชียงแสน พิพิธภัณฑ์อุปัคำ อุทยานสามเหลี่ยมทองคำ

4. กลุ่มศิลปะ

พิพิธภัณฑ์ผ้าทอล้านนาเชียงแสน พระตำหนักดอยตุง อนุสาวรีย์พ่อขุนเม็งรายมหาราช พิพิธภัณฑ์บ้านดำ ไร่แม่ฟ้าหลวง

5. กลุ่มของงานประเพณี

ประเพณีมัสการและสรงน้ำพระธาตุดอยตุง ประเพณีสงกรานต์ จังหวัดเชียงราย ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา งานไหว้สาแม่ฟ้าหลวง งานยี่เป็ง (ประเพณีลอยกระทง) ประเพณีแห่พระเวดเวียง

6. กลุ่มของการเที่ยวชมวัฒนธรรม

การเดินทางวิถีชีวิตคนพื้นเมืองตลาดสดเทศบาล 1 พิพิธภัณฑ์ชาวเขา งานวัฒนธรรมสัมพันธ์ลุ่มน้ำโขง การท่องเที่ยวศึกษาวัฒนธรรมชาวไทยภูเขา การท่องเที่ยวหมู่บ้านกระเหรี่ยงรวมมิตร ไนท์บาซาร์

แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง และเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว

1. วัดพระแก้ว มีความงดงามขององค์พระประธาน “ พระเจ้าล้านทอง “ และพระหยก เชียงราย
2. ความโดดเด่นอลังการงานสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ ของวัดร่องขุ่น

3. ความเก่าแก่และมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีของเมืองโบราณเชียงแสน
4. งานศิลปะและสถาปัตยกรรมของพระตำหนักดอยตุง
5. ความงามล้ำค่าของพระธาตุดอยตุง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดเชียงราย
6. พิพิธภัณฑ์บ้านฝิ่น เป็นศูนย์แสดงเรื่องราวของความชั่วร้ายของฝิ่น
7. การทัวรช้างชมวิถีชีวิตของชาวไทยภูเขา หมู่บ้านกะเหรี่ยงรวมมิตร
8. อัญมณีไม้ตรีที่ขี้ม้ายิ้มและเป็นมิตรกับผู้มาเยือนของชาวเชียงราย ที่พบเห็นได้ทั่วไป
9. อนุสาวรีย์พ่อขุนเม็งรายมหาราช ซึ่งเป็นที่เคารพของชาวเชียงราย
10. เชียงรายไนท์บาซาร์ มีการแสดงวัฒนธรรมล้านนาทุกคืน และมีสินค้าของที่ระลึกหลากหลายให้นักท่องเที่ยวได้เลือกชมและซื้อเป็นของที่ระลึก

2.2 บทบาทสำคัญของวัดต่อการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย

จังหวัดเชียงรายมีประวัติการสร้างเมืองมาหลายร้อยปี มีวัดต่างๆ มากมาย จากการศึกษาบทบาทสำคัญของวัดต่อการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย มีดังนี้

1. บทบาทการท่องเที่ยวในด้านความเชื่อและความศรัทธา ซึ่งได้แก่ กิจกรรมสักการะพระธาตุ 9 จอม กิจกรรมไหว้พระมงคลนาม 9 วัด
2. บทบาทการท่องเที่ยวในด้านความเป็นข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ที่เชื่อมโยงกันกับพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ของชาติ ได้แก่ กิจกรรมตามรอยพระแก้วมรกต
3. บทบาทการท่องเที่ยวในด้านสถาปัตยกรรมสมัยใหม่และจิตรกรรมฝาผนังของวัดร่องขุน
4. บทบาทการท่องเที่ยวศึกษาในด้านสถาปัตยกรรมล้านนา
5. บทบาทการท่องเที่ยวศึกษาในด้านศิลปะงานหัตถกรรมผ้าทอ
6. บทบาทการท่องเที่ยวในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและศาสนา
7. บทบาทการท่องเที่ยวในด้านการศึกษาประวัติศาสตร์
8. บทบาทการท่องเที่ยวในด้านประเพณี

ข้อค้นพบที่เสนอแนะให้วัดมีการปรับปรุงเพิ่มเติม ดังนี้

1. การจัดทำแผ่นป้ายความรู้ให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาประกอบกับการเยี่ยมชม
2. ให้ความรู้ด้านของสถาปัตยกรรมของอุโบสถกับนักท่องเที่ยว

3. การใช้พื้นที่บางส่วนของวัดที่ไม่รบกวนเขตพระสงฆ์สร้างศูนย์ที่พักเยาวชน
4. การจัดตั้งศูนย์ศิลปะพื้นบ้าน เพื่อจัดแสดงให้นักท่องเที่ยวได้ชื่นชม
5. นำเสนอเส้นทางชมวัดในเขตศักยภาพการท่องเที่ยวสูง พื้นที่อำเภอเมืองและอำเภอเชียงแสน
6. นำเสนอความรู้สถาปัตยกรรมขององค์พระเจดีย์ พระพุทธรูป เป็นต้น
7. มีมัคคุเทศก์ประจำวัด

2.3 ความสนใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

2.3.1 ความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

มีผู้ตอบแบบสอบถาม 400 คน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาและมีอายุน้อยกว่า 25 ปี มีถิ่นที่อยู่เป็นชาวภาคเหนือมากที่สุด รองลงมาเป็นชาวภาคกลาง กลุ่มนักท่องเที่ยวเดินทางมาเป็นครอบครัว รองลงมาเดินทางมากับกลุ่มเพื่อน โดยพบว่าส่วนใหญ่เดินทางโดยรถส่วนตัว ระยะเวลาที่การมาเยือน 3-4 วัน รองลงมาเป็น 1-2 วัน และส่วนใหญ่มีจุดหมายมาเยือนเพื่อการพักผ่อน รองลงมาเพื่อเยี่ยมญาติ หรือเพื่อน

เหตุผลหลักในการมาเยือนจังหวัดเชียงราย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยให้น้ำหนักมากของเหตุผลถึงความคุ้มค่าของค่าใช้จ่ายในการมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย รองลงมา ก็คือ เพื่อการเที่ยวชมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรม ธรรมชาติและภูเขา ตามลำดับ

ความสนใจในการมาเยือนจังหวัดเชียงรายของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า ได้ให้ความสนใจมากในเรื่องของสภาพภูมิอากาศที่ดี และเป็นจังหวัดที่อยู่เหนือสุดของประเทศ รองลงมาได้ความสนใจในระดับปานกลาง ในเรื่องของการเที่ยวชมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรม

เมื่อสอบถามถึงความสนใจในประเภทของการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสนใจในระดับมากกับประเภทของการท่องเที่ยวทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม และให้ความสนใจในระดับปานกลางกับประเภทของการท่องเที่ยวเพื่อชมวิถีชีวิตของคนพื้นเมืองถิ่น หรือชาวไทยภูเขา และสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์

ความสนใจในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสนใจในระดับมากกับการเที่ยวชมวัดต่างๆ ในจังหวัดเชียงราย และให้ความสนใจ

ในระดับปานกลางกับกิจกรรมประเพณี วิธีชีวิตของชาวไทยพื้นเมือง และชาวไทยภูเขาตามลำดับ

ความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยประทับใจในระดับมากกับความเก่าแก่/ความมีคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม ความหลากหลายของวัฒนธรรมเชียงราย อรรถาศัยไม้ตรีของคนเชียงราย การมีเอกลักษณ์ของจังหวัดเชียงราย

2.3.2 ความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

มีผู้ตอบแบบสอบถาม 400 คน พบว่าเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุ 25-34 ปี รองลงมาอายุน้อยกว่า 25 ปี เป็นนักวิชาชีพโดยส่วนใหญ่ มีถิ่นที่อยู่ในแถบยุโรป รองลงมาเป็นนักท่องเที่ยวจากอเมริกา ส่วนใหญ่เดินทางมาเที่ยวคนเดียว รองลงมาเดินทางมากับกลุ่มเพื่อน ในการเดินทางเที่ยวชมส่วนใหญ่ใช้รถโดยสารประจำทางท้องถิ่น ระยะเวลาในการอยู่ในเชียงราย 3-4 วัน รองลงมาเป็น 1-2 วัน มีจุดมุ่งหมายในการมาเยือนจังหวัดเชียงราย เพื่อการศึกษาเที่ยวชมวัฒนธรรม รองลงมาเป็นการพักผ่อน

เหตุผลหลักของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มาเยือนเชียงราย พบว่า ให้น้ำหนักมากของเหตุผลในเรื่องธรรมชาติ และภูเขา และให้น้ำหนักในระดับปานกลางกับเรื่องของประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรม

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้ความสนใจในระดับมากที่สุด กับเรื่องราวของสามเหลี่ยมทองคำ และให้ความสนใจในระดับมากกับการชมวัฒนธรรมของเชียงราย และการชมทัศนียภาพของจังหวัดเชียงราย

ในประเภทของการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้ความสนใจในระดับมากกับประเภทของการท่องเที่ยวที่แสดงถึงวิถีชีวิตของคนพื้นเมือง รองลงมา ได้ให้ความสนใจในระดับปานกลางกับประเภทของการท่องเที่ยวที่แสดงวิถีชีวิตของชาวไทยภูเขา สถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม และสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ตามลำดับ

ความสนใจในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ให้ความสนใจในระดับปานกลางค่อนข้างมากกับสถานที่ท่องเที่ยวที่แสดงถึงวิถีชีวิตของคนพื้นเมือง รองลงมา ได้ให้ความสนใจในระดับปานกลางกับการเที่ยวชมวิถีชีวิตของ

ชาวไทยภูเขา วัด และพิพิธภัณฑ์ต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงราย และให้ความสนใจในระดับน้อยกับกิจกรรมประเพณีต่าง ๆ ของจังหวัดเชียงราย

เมื่อสอบถามถึงความประทับใจในการมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศประทับใจในระดับมากกับความมีอัธยาศัยไมตรีของคนในท้องถิ่น รองลงมาประทับใจในระดับปานกลางกับเรื่องของวัฒนธรรมที่หลากหลาย ความเก่าแก่ คุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม การมีเอกลักษณ์ของตนเอง ความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย

4. ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

4.1 ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูง

ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 80 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุ 35-44 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีอาชีพเป็นข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่

เมื่อศึกษาศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงจังหวัดเชียงราย พบว่า

ความพร้อมตามองค์ประกอบที่ 6 ด้านความดึงดูดใจและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ในภาพรวมมีระดับความพร้อมมาก เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า ทุกรายการมีระดับความพร้อมมาก คือ เป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่น รองลงมา ได้แก่ มีสิ่งดึงดูดใจด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม มีคุณค่าหรือเอกลักษณ์พิเศษเชิงการท่องเที่ยว มีความเหมาะสมของการใช้ที่ดินในบริเวณวัด มีความสวยงามโดยรอบและสภาพภูมิทัศน์เหมาะสม มีสิ่งก่อสร้างของวัดเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม และมีความกลมกลืนกับวัฒนธรรมหรือสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ

ความพร้อมตามองค์ประกอบที่ 7 ด้านความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ในภาพรวมมีระดับความพร้อมมาก เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า ทุกรายการมีระดับความพร้อมมาก คือ มีความเหมาะสมกับการท่องเที่ยวทุกฤดูกาล รองลงมา ได้แก่ ความปลอดภัยในการเดินทาง ทางเข้าตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม สภาพของถนนที่เข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยว ความชัดเจนของป้ายบอกทาง และบริการของรถโดยสารไปยังแหล่งท่องเที่ยว ตามลำดับ

ความพร้อมตามองค์ประกอบที่ 8 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ในภาพรวมมีระดับความพร้อมมาก เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า ทุกรายการมีระดับความพร้อมมาก คือ สาธารณูปการ (ถนน ทางเดิน ลานจอดรถ) รองลงมา ได้แก่ การจัดสร้าง/เตรียมป้ายสื่อความหมาย และสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า โทรศัพท์ ตามลำดับ

ความพร้อมตามองค์ประกอบที่ 9 ด้านบุคลากรและการจัดการในพื้นที่ ในภาพรวมมีระดับความพร้อมปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า ทุกรายการมีระดับความพร้อมปานกลาง คือ มีกลุ่มองค์กรอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น รองลงมา ได้แก่ มีการตรวจสอบ ซ่อมบำรุงและปรับปรุงส่วนที่เสียหายอย่างต่อเนื่อง การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมให้แก่เยาวชน จัดตั้งและประสานเครือข่ายวัฒนธรรม มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลการท่องเที่ยว มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษา มีมาตรการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว และมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวก่อนเที่ยวชม ตามลำดับ

ตามองค์ประกอบที่ 10 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ในภาพรวมมีระดับความพร้อมต่ำ เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า มีระดับความพร้อมปานกลาง คือ การเปิดโอกาสให้องค์กรภายนอกเข้ามามีบทบาทสนับสนุน รองลงมา ได้แก่ โอกาสทำงานของประชาชนในท้องถิ่น โอกาสในการหารายได้จากการท่องเที่ยว และการได้ประโยชน์จากสาธารณูปโภคที่เกิดขึ้น และมีระดับความพร้อมต่ำ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

ดังนั้นศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมในพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงในจังหวัดเชียงราย ทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ในภาพรวมมีระดับความพร้อมปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า มีระดับความพร้อมมาก คือ ด้านความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว รองลงมา ได้แก่ ด้านความดึงดูดใจและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว มีระดับความพร้อมปานกลาง คือ ด้านบุคลากรและการจัดการในพื้นที่ และระดับความพร้อมต่ำ คือ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

4.2 ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะและ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลางในจังหวัดเชียงราย

ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 70 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุ 35 – 44 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และมีอาชีพเป็นข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่

เมื่อศึกษาศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลางในจังหวัดเชียงราย พบว่า

ความพร้อมตามองค์ประกอบที่ 6 ด้านความดึงดูดใจและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ในภาพรวมมีระดับความพร้อมปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า ทุกรายการมีระดับความพร้อมปานกลาง คือ สิ่งดึงดูดใจด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม รองลงมา ได้แก่ มีคุณค่าหรือเอกลักษณ์พิเศษเชิงการท่องเที่ยว มีความเหมาะสมของการใช้ที่ดินในบริเวณวัด ความสวยงามโดยรอบและสภาพภูมิทัศน์เหมาะสม ความกลมกลืนกับวัฒนธรรมหรือสิ่งแวดล้อม เป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่น และสิ่งก่อสร้างของวัดเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

ความพร้อมตามองค์ประกอบที่ 7 ด้านความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ในภาพรวมมีระดับความพร้อมปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า ทุกรายการมีระดับความพร้อมปานกลาง คือ สภาพของถนนที่เข้าไปยังแหล่งเที่ยว รองลงมา ได้แก่ ความปลอดภัยในการเดินทาง ทางเข้าตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม มีความเหมาะสมในทุกฤดูกาล ความชัดเจนของป้ายบอกทาง และบริการของรถโดยสารไปยังแหล่งท่องเที่ยว ตามลำดับ

ความพร้อมตามองค์ประกอบที่ 8 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ในภาพรวมมีระดับความพร้อมปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่าทุกรายการมีศักยภาพปานกลาง คือ มีการจัดสร้าง/เตรียมป้ายสื่อความหมาย รองลงมา ได้แก่ สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ตามลำดับ

ความพร้อมตามองค์ประกอบที่ 9 ด้านการจัดการของบุคลากรและการจัดการในพื้นที่ ในภาพรวมมีระดับความพร้อมต่ำ เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า ทุกรายการมีระดับความพร้อมต่ำ คือ กลุ่มองค์กรอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการจัดตั้งและประสานเครือข่ายวัฒนธรรม มีการจัดตั้งและประสานเครือข่ายวัฒนธรรม การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมให้แก่เยาวชน มีการตรวจสอบ ซ่อมบำรุงและปรับปรุงส่วนที่เสียหายอย่างต่อเนื่อง มีมาตรการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว การจัดเตรียมเอกสารเผยแพร่ มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ก่อนเที่ยวชม และมีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษา ตามลำดับ

ความพร้อมตามองค์ประกอบที่ 10 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ในภาพรวมมีระดับความพร้อมต่ำที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า มีระดับความพร้อมต่ำ คือ โอกาสทำงานของประชาชนในท้องถิ่น โอกาสในการหารายได้จากการท่องเที่ยว มีระดับความ

พร้อมต่ำที่สุด คือ การเปิดโอกาสให้องค์กรภายนอกเข้ามามีบทบาทสนับสนุน การได้ประโยชน์จากสาธารณูปโภคที่เกิดขึ้น และการมีส่วนร่วมในการบริหาร

ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลางในจังหวัดเชียงราย ทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ในภาพรวมมีระดับความพร้อมปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า มีระดับความพร้อมปานกลาง คือ ด้านความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว รองลงมา ได้แก่ ด้านความดึงดูดใจและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว มีระดับความพร้อมต่ำ คือ บุคลากรและการจัดการในพื้นที่ และการมีส่วนร่วมของประชาชน

4.3 ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะและ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำในจังหวัดเชียงราย

ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 50 คน เป็นเพศชายเท่ากับเพศหญิง ส่วนใหญ่ มีอายุ 35 – 44 ปี การศึกษาระดับมัธยมศึกษา และมีอาชีพเป็นข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่

เมื่อศึกษาศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำในจังหวัดเชียงราย พบว่า

ความพร้อมตามองค์ประกอบที่ 6 ด้านความดึงดูดใจและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ในภาพรวมมีระดับความพร้อมปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า ทุกรายการมีระดับความพร้อมปานกลาง คือ สิ่งดึงดูดใจด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ความสวยงามโดยรอบและสภาพภูมิทัศน์เหมาะสม รองลงมา ได้แก่ มีความเหมาะสมของการใช้ที่ดินในบริเวณวัด ความกลมกลืนกับวัฒนธรรมหรือสิ่งแวดล้อม มีคุณค่าหรือเอกลักษณ์พิเศษเชิงการท่องเที่ยว เป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่น และ สิ่งก่อสร้างของวัดเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

ความพร้อมตามองค์ประกอบที่ 7 ด้านความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ในภาพรวมมีระดับความพร้อมปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า มีระดับความพร้อมมาก คือ มีความปลอดภัยในการเดินทาง รองลงมา ได้แก่ ความชัดเจนของป้ายบอกทาง มีระดับความพร้อมปานกลาง คือ สภาพของถนนที่เข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยว ทางเข้าตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม บริการของรถโดยสารไปยังแหล่งท่องเที่ยว และมีความเหมาะสมในทุกฤดูกาล ตามลำดับ

ความพร้อมตามองค์ประกอบที่ 8 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ในภาพรวมมีระดับความพร้อมปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ทุกรายการมีระดับความพร้อมปานกลาง คือ การจัดสร้าง/เตรียมป้ายสื่อความหมาย รองลงมา ได้แก่ สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตามลำดับ

ความพร้อมตามองค์ประกอบที่ 9 ด้านการจัดการของบุคลากรและการจัดการในพื้นที่ ในภาพรวมมีระดับความพร้อมต่ำ เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า ทุกรายการมีระดับความพร้อมต่ำ คือ มีกลุ่มองค์กรอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น รองลงมา ได้แก่ มีการจัดตั้งและประสานเครือข่ายวัฒนธรรม การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมให้แก่เยาวชน มีการตรวจสอบซ่อมบำรุงและปรับปรุงส่วนที่เสียหายอย่างต่อเนื่อง มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลการท่องเที่ยว มีมาตรการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว การจัดเตรียมเอกสารเผยแพร่ มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวก่อนเที่ยวชม และมีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษา ตามลำดับ

ความพร้อมตามองค์ประกอบที่ 10 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ในภาพรวมมีระดับความพร้อมต่ำที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่าทุกรายการ มีระดับความพร้อมต่ำ ได้แก่ โอกาสทำงานของประชาชนในท้องถิ่น มีระดับความพร้อมต่ำที่สุด ได้แก่ โอกาสในการหารายได้จากการท่องเที่ยว การได้ประโยชน์จากสาธารณูปโภคที่เกิดขึ้น การเปิดโอกาสให้องค์กรภายนอกเข้ามามีบทบาทสนับสนุน และการมีส่วนร่วมในการบริหาร

ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำในจังหวัดเชียงราย ทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ในภาพรวม มีระดับความพร้อมปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า มีระดับความพร้อมปานกลาง คือ ด้านความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว รองลงมา ได้แก่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ด้านความดึงดูดใจและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว มีระดับความพร้อมต่ำ ได้แก่ ด้านบุคลากรและการจัดการในพื้นที่ และมีระดับความพร้อมต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม พื้นที่ในจังหวัดเชียงราย ทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ในภาพรวม มีระดับความพร้อมปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า มีระดับความพร้อมมาก ในด้านความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว รองลงมา คือ ด้านความดึงดูดใจและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว และมีระดับความพร้อมต่ำ คือ ด้านบุคลากรและการจัดการในพื้นที่ และ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

5. แนวทางการจัดการของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และ วัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

5.1 การวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน ด้านการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และ วัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

1. จุดแข็งด้านการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

1.1 มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาหลายแห่งที่มีชื่อเสียง เช่น วัดพระธาตุดอยตุง วัดพระแก้ว วัดร่องขุน วัดพระธาตุผาเงา วัดพระธาตุเจดีย์หลวง วัดพระสิงห์ เป็นต้น

1.2 มีสิ่งก่อสร้างที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ดังเช่นวัดร่องขุน ซึ่งเป็นงานก่อสร้างที่ออกแบบโดยศิลปินชื่อดังชาวเชียงราย อาจารย์เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์

1.3 มีวัดที่เก่าแก่ที่ทรงคุณค่าการเรียนรู้เชิงประวัติศาสตร์ในเขตเมืองโบราณเชียงแสน ซึ่งมีอายุยาวนานมาก่อนสุโขทัย หรืออยุธยา รวมถึงความมีคุณค่าทั้งด้านประวัติศาสตร์ และความเก่าแก่ ความงดงามของโบราณวัตถุที่เก็บรวบรวมไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงแสน

1.4 ความมีชื่อเสียงของพื้นที่บนดอยตุง ซึ่งประกอบด้วยความเก่าแก่และเป็นพระธาตุเจดีย์คู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดเชียงรายนับแต่พระธาตุดอยตุง มีความสวยงามและมีชื่อเสียงของพระตำหนักดอยตุง

1.5 กิจกรรมการนั่งเรือยนต์ล่องตามแม่น้ำกก และการทัวร์ช้างชมวิถีชีวิตของชาวไทยกระเหรี่ยง

1.6 กิจกรรมการนั่งสามล้อถีบชมเมือง โดยกลุ่มสามล้อถีบ ซึ่งเป็นกลุ่มอาชีพบริการที่เก่าแก่ของจังหวัดเชียงราย ปัจจุบันสามล้อถีบบริการนักท่องเที่ยวน่าจะถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของจังหวัดเชียงราย

1.7 การศึกษาวิถีชีวิตที่มีวัฒนธรรมที่หลากหลายของเมืองการค้าชายแดนแม่สาย ซึ่งมีความหลากหลายทางชนเผ่า ที่อาศัยอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบ

1.8 ตลาดเชียงรายไนท์บาซาร์ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว มีการแสดงวัฒนธรรม และมีของที่ระลึกพื้นเมืองที่หลากหลายสำหรับให้นักท่องเที่ยวได้เลือกซื้อหา

1.9 ความงดงาม ความอบอุ่นอารี อัธยาศัยไมตรีของประชาชนชาวเชียงราย เป็นมิตรกับนักท่องเที่ยวที่มาเยือน ถือได้ว่าเป็นเสน่ห์ที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย หรือชาวต่างประเทศให้มาเยือน

1.10 การมีเส้นทางคมนาคมที่เหมาะสมและสะดวกในการเดินทาง ทั้งรถยนต์ส่วนตัว รถยนต์เช่า หรือรถยนต์สาธารณะ สามารถเข้าไปถึงยังแหล่งท่องเที่ยวได้ทุกฤดูกาล

1.10 มีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานในสถานที่ท่องเที่ยว เช่น สถานที่พัก ร้านอาหาร ความปลอดภัยในการบริการนักท่องเที่ยวทั้งชีวิตหรือทรัพย์สิน เป็นต้น

2. จุดอ่อนด้านการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

ในด้านที่เป็นจุดอ่อนที่อาจมีผลต่อการส่งเสริมและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

2.1 ความโดดเด่นของการจัดงานประเพณี หรือวัฒนธรรม ไม่สามารถสร้างความสนใจ หรือดึงดูดใจนักท่องเที่ยวมากนัก

2.2 จำนวนศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมมีจำนวนน้อย

2.3 การบริการห้องสุขา/ห้องน้ำส่วนใหญ่ ไม่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับได้

2.4 ขาดมัคคุเทศก์ท้องถิ่น/มัคคุเทศก์พื้นที่ในการนำชมหรือให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว

2.5 การจัดสภาพภูมิทัศน์ภายในสถานที่ท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ไม่สวยงามโดดเด่น

2.6 ขาดการดูแลในเรื่องของความสะอาดและความเป็นระเบียบในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

2.7 ขาดป้ายความรู้ที่จะอธิบายรายละเอียดของสิ่งสำคัญในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การอธิบายลักษณะของรูปทรงเจดีย์ การอธิบายลักษณะของวิหาร เป็นต้น

2.8 การกระจายตัวของสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ เช่น วัดร่องขุ่น วัดพระแก้ว วัดพระธาตุดอยตุง เมืองโบราณเชียงแสน ซึ่งต้องใช้เวลาในการเดินทางเที่ยวชม

2.9 การขาดจิตสำนึกในการดูแลรักษาสถานที่ท่องเที่ยวร่วมกันของประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว

2.10 ความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ยังไม่มีชื่อเสียงในระดับชาติ หรือระดับสากล

2.11 ศักยภาพและความพร้อมด้านบุคลากรและการจัดการในพื้นที่ ยังขาดความเข้าใจในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

2.12 ประชาชนในพื้นที่มีโอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้อย

2.13 สร้างโอกาสในการหารายได้ของประชาชนในพื้นที่น้อย ซึ่งอาจเป็นเพราะขาด

การประสานงาน หรือการรวมกลุ่มของธุรกิจในท้องถิ่นกับบริษัทนำเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมในพื้นที่

3) โอกาสของการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย

แม้ว่าการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม จะมีจุดด้อยหลายประการดังกล่าว แต่โอกาสในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย สามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาลนครเชียงราย เทศบาลตำบลต่างๆ เป็นต้น เริ่มเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยว โดยได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมประเพณีหรือวัฒนธรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

3.2 ความเป็นเมืองชายแดน อย่างน้อยด้านชายแดนแม่สาย หรือสามเหลี่ยมทองคำ สามารถเป็นจุดที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยวในจังหวัดเชียงราย

3.3 สภาพอากาศที่ดี อากาศเย็นสบายที่เป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว จะเป็นจุดที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ในการเข้ามาเที่ยวชมจังหวัดเชียงราย

3.4 การมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกและไม่ไกลจากจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นเมืองท่องเที่ยวหลักของภาคเหนือ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางขึ้นมาเที่ยวจังหวัดเชียงรายได้อย่างสะดวก

4) ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัด หมายถึง ปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรคขวางกั้น ทำให้การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวต้องเพิ่มความพยายามทุกด้านมากขึ้น สามารถสรุปปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัด ได้ดังนี้

4.1 การพัฒนาและยกระดับของเมืองโบราณเชียงแสน ให้เป็นเมืองมรดกโลกทำได้ยาก เนื่องจากปัญหาการรื้อล้างพื้นที่ในเขตเมืองโบราณของประชาชนในพื้นที่ และความไม่ร่วมมือของชาวบ้านในพื้นที่

4.2 ปัญหาการขาดความรู้ ความเข้าใจ การมีจิตสำนึกการดูแลความเป็นระเบียบ และความสะอาดของประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

4.3 ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมประเพณี วัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีการจัดงานเน้นลักษณะด้านการหารายได้จากการจัดงาน มากกว่าที่ต้องการสื่อหรือแสดงออก

ถึงประเพณี วัฒนธรรมที่จัดขึ้นในงาน เช่น การจัดงานวัฒนธรรม 4 ชาติ การจัดงานประจำปี ฟอซูนเม้งราย เป็นต้น

4.4 ปัญหาด้านการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรมจากการท่องเที่ยว

5.2 แนวทางการจัดการของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และ วัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

แนวคิด การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแบบยั่งยืน ที่เหมาะสมและเป็นไปได้ มีหลักการ 5 ประการ ดังนี้

1. การจัดการแหล่งท่องเที่ยวมีการดำเนินงานภายใต้ขีดจำกัดความสามารถในการรองรับของสังคม ประเพณี วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และแหล่งท่องเที่ยว
2. การจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ โดยต้องก่อให้เกิดความสมดุลทางสังคม ประเพณี วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และแหล่งท่องเที่ยว
3. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยว คือ ภาคราชการ องค์กรส่วนท้องถิ่น ประชาชน และองค์กรพัฒนาเอกชน รวมถึงผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งผู้ที่มีส่วนร่วมทุกภาคส่วน จะต้องมีการทำงานร่วมกัน เป็นไปทิศทางที่สอดคล้องและถูกต้องไปในแนวเดียวกัน
4. ผลประโยชน์จากการจัดการท่องเที่ยว ต้องกระจายให้ได้อย่างเสมอภาค และเป็นธรรม
5. มีการประเมินผลการจัดการอย่างต่อเนื่อง เพื่อการปรับปรุง แก้ไข การจัดการแหล่งท่องเที่ยว

โดยแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย ควรจะมี 2 กลุ่ม โดยกลุ่มแรก เป็นคณะกรรมการบริหารจัดการการท่องเที่ยวฯ กลุ่มที่สอง เป็นคณะทำงาน ที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการบริหารจัดการการท่องเที่ยวฯ

1. คณะกรรมการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย

ควรจะเป็นแนวทางของภาคีเครือข่ายร่วมของภาคราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ องค์กรพัฒนาเอกชน และนักวิชาการจากสถาบันการศึกษา นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดนโยบาย พิจารณาแผนงาน โครงการของการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย
2. ให้การสนับสนุน ให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหาในการบริหารการจัดการด้านการท่องเที่ยว

3. แต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานด้านการท่องเที่ยว

4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยควรมีการประชุมทุกๆ เดือนเพื่อติดตามผลการดำเนินงาน รับทราบการปฏิบัติงาน ให้ข้อเสนอแนะกับคณะทำงาน เมื่อมีปัญหาต่างๆ จะสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันที่

2. คณะอนุกรรมการ/คณะทำงานของจังหวัด ประกอบด้วย

2.1 คณะทำงานด้านการพัฒนาพื้นที่และกิจกรรมการท่องเที่ยว

โดยคณะทำงานด้านการพัฒนาพื้นที่และกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรจะทำงานภายในกรอบของการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. มีการพัฒนาพื้นที่ หรือจัดกิจกรรม เพื่อทำให้เกิดสิ่งดึงดูดใจให้กับนักท่องเที่ยว ได้เกิดความประทับใจ และให้นักท่องเที่ยวได้รับการศึกษาเรียนรู้

2. จัดสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐานการบริการ

3. เส้นทางการเดินทางที่สะดวกปลอดภัยในการเดินทาง เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

4. เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมตั้งแต่บทบาทการวางแผน การกำกับดูแล ควบคุมการท่องเที่ยว การรับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรม การร่วมประเมินผล เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่น เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ เกิดความรักหวงแหน มีจิตสำนึกในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว และสภาพแวดล้อมให้ยั่งยืน

2.2 คณะทำงานด้านการตลาด ประชาสัมพันธ์ และโฆษณา

บทบาทของคณะทำงานด้านการตลาด ประชาสัมพันธ์ และโฆษณา

1. จัดทำแผนการตลาดการท่องเที่ยวทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ

2. จัดทำเว็บไซต์การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย เพื่อการโฆษณา ประชาสัมพันธ์และการตลาด เพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศมาเที่ยว จังหวัดเชียงราย โดยจัดทำเป็นทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้เผยแพร่โฆษณาชื่อของเว็บไซต์ตามแหล่งที่มีนักท่องเที่ยวเข้าไปใช้บริการต่างๆ

3. จัดเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ เป็นต้น ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

4. ประสานกับคณะทำงานฝ่ายอื่นๆ ในการบูรณาการการทำงานร่วมกัน

2.3 คณะทำงานด้านการบริการนักท่องเที่ยว

1. ตรวจสอบและดูแลด้านบริการที่พักนักท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานความสะอาด และปลอดภัย

2. ตรวจสอบและดูแลด้านบริการภัตตาคารและร้านอาหารให้ได้มาตรฐานความสะอาดและปลอดภัย

3. ตรวจสอบและดูแลด้านการบริการรถเช่า รถสามล้อถีบ รถสามล้อเครื่อง เรือยนต์ ให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย และสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ

4. จัดระบบการดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ

5. ดูแลมิให้มีการเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการในด้านต่างๆ

6. เพิ่มศักยภาพการบริการด้านที่พัก ขนส่ง อาหาร ความสะอาดปลอดภัย ความซื่อสัตย์ การไม่เอารัดเอาเปรียบ การบริการที่ได้มาตรฐานสูง

7. จัดวางระบบภาคีเครือข่ายของกลุ่มผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวทุกๆชมรม เพื่อการเชื่อมโยงในการให้บริการนักท่องเที่ยว ประสานผลประโยชน์ร่วมกันในการให้บริการ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบาย เกิดความพึงพอใจสูงสุด

8. ประสานกับคณะทำงานฝ่ายอื่นๆ ในการบูรณาการทำงานร่วมกัน

2.4 คณะทำงานด้านการวิจัยและอบรบบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

1. ให้คำปรึกษาต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างถูกวิธีและยั่งยืน

2. มีส่วนร่วมในการประเมินผล และแก้ไขปัญหาจากการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว การตลาด ประชาสัมพันธ์ และโฆษณา การบริการนักท่องเที่ยว ผลกระทบต่อสังคม วัฒนธรรม ประเพณี และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

3. ให้ความร่วมมือกันกับภาคีเครือข่ายในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

4. ให้ความร่วมมือต่อการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวกับภาคีเครือข่ายทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคราชการ และผู้ประกอบการ

5. ทำการศึกษาวิจัยด้านการท่องเที่ยว เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลในการบริหารการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

6. ให้ความรู้ ความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ ให้เห็นถึงความสำคัญของการดูแลแหล่งท่องเที่ยว/ทรัพยากรการท่องเที่ยว

อภิปรายผลการศึกษา

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัด เชียงราย

แบ่งออกได้ทั้งหมด 5 กลุ่ม คือ กลุ่มของวัด หรือพระธาตุเจดีย์ จำนวน 23 แห่ง กลุ่มของเมืองโบราณคดี จำนวน 1 แห่ง กลุ่มพิพิธภัณฑ์ 3 แห่ง กลุ่มของศิลปะ 5 แห่ง กลุ่มของประเพณี 6 แห่ง กลุ่มของวัฒนธรรม 5 แห่ง จะเห็นได้ว่าจำนวนแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมของจังหวัดเชียงรามีจำนวนมาก เป็นจุดแข็งที่ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการของจังหวัดเชียงราย ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ และสอดคล้องกับที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้วางแผนการตลาดให้จังหวัดเชียงรายอยู่ในกลุ่มของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ร่วมกับจังหวัดเชียงใหม่ โดยจังหวัดเชียงใหม่จะมีบทบาทเป็นจังหวัดหลัก จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดรอง ในการร่วมเป็นภาคีเครือข่ายการท่องเที่ยวของกลุ่มภาคเหนือตอนบน

2. บทบาทสำคัญของวัดต่อการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย

ประกอบด้วย บทบาทการท่องเที่ยวในด้านความเชื่อและความศรัทธา ด้านความเป็นข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ที่เชื่อมโยงกันกับพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ของชาติ ด้านการศึกษา สถาปัตยกรรมสมัยใหม่และจิตรกรรมฝาผนัง ด้านการศึกษาศาสนา สถาปัตยกรรมล้านนา ด้านการศึกษาศิลปะงานหัตถกรรมผ้าทอ ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและศาสนา ด้านการศึกษาประวัติศาสตร์ และด้านประเพณี ซึ่งมีความสอดคล้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงราย ในการทำแผนการตลาดของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่ให้จังหวัดเชียงรายเป็นกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม

3. ความสนใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

3.1 ความสนใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย ของนักท่องเที่ยวชาวไทย

3.1.1 ความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อแหล่งท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสนใจมาก กับสภาพของภูมิอากาศที่ดี และที่ตั้งจังหวัดเชียงรายที่เป็นจังหวัดชายแดนอยู่เหนือสุดของประเทศ ที่ทำให้จังหวัดเชียงรายมีศักยภาพสูงด้านการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิเคราะห์ของโครงการศึกษาแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวเชียงราย พะเยา แพร่ น่าน โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โครงการศึกษาวิจัยการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3.1.2 ความสนใจในสถานที่ท่องเที่ยวที่มาเยือน

สถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม เช่น พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงแสน พิพิธภัณฑสถานบ้านผิ่ว วัดต่าง ๆ เช่น วัดพระแก้ว วัดพระธาตุตุ๋มตุง วัดร่องขุ่น วัดป่าสัก วัดพระธาตุจอมกิตติ เป็นต้น ศิลปะ ต่าง ๆ เช่น ตูมหลวงเฉลิมพระเกียรติ งานจิตรกรรม งานประติมากรรมของวัดร่องขุ่น เป็นต้น มีศักยภาพสูงในความดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งไปในทิศทางที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้จัดให้จังหวัดเชียงรายเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพสูงด้านการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม

3.1.3 ความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยว

ความเก่าแก่/คุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม ความหลากหลายทางวัฒนธรรม อรรถาธิบายไม่ตรีของคนเชียงราย เอกลักษณ์ของจังหวัดเชียงราย เป็นจุดที่มีศักยภาพสูง ในการสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ได้เข้าไปเยี่ยมชม ซึ่งสอดคล้องกับจุดแข็งด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย จากการวิเคราะห์ของโครงการศึกษาแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวเชียงราย พะเยา แพร่ น่าน โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โครงการศึกษาวิจัยการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และการวิเคราะห์ของศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการจังหวัดเชียงราย

3.2 ความสนใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงรายของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

3.2.1 ความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อแหล่งท่องเที่ยว

สามเหลี่ยมทองคำ การชมวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ธรรมชาติและที่ตั้งของจังหวัดเชียงราย รวมถึงทัศนียภาพที่สวยงามของสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ทำให้จังหวัดเชียงรายมีศักยภาพระดับสูงด้านการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลการวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย โดยศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัด

เชียงราย และสอดคล้องกับงานวิจัยของจริยัทธ บุญแต่ง (2547) ที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศประทับใจในเรื่องของวัฒนธรรมและประเพณีไทย ระหว่างที่พำนักอยู่ในประเทศไทย

3.2.2 ความสนใจในสถานที่ท่องเที่ยวที่มาเยือน

วิถีชีวิตคนพื้นเมือง และวิถีชีวิตชาวไทยภูเขาเผ่าต่างๆ วัดต่าง ๆ เช่น วัดพระแก้ว วัดพระธาตุคอกยตุง วัดร่องขุน วัดป่าสัก วัดพระธาตุจอมกิตติ เป็นต้น พิพิธภัณฑสถาน มีศักยภาพระดับปานกลาง ในด้านดึงดูดความสนใจให้กับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

นภดล ภาคพรต (2545) ได้กล่าวว่า ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว หมายถึง ความสวยงาม น่าประทับใจของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ความยิ่งใหญ่ ความเก่าแก่ และคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ ศาสนา หรือความแปลกเด่นไม่เหมือนใครของแหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม ซึ่งศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจะทำให้เห็นถึงความสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวชม

วิฑูรย์ เหลียวรุ่งเรือง, สุจินณา พานิชกุล และปัทมา จันทรวีโรจน์ (ม.ป.ป.) ได้ศึกษา เส้นทางท่องเที่ยวสถาปัตยกรรมเชิงประวัติศาสตร์ เมืองเชียงใหม่ สรุปผลการศึกษาไว้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องไว้ว่า การจัดรายการสิ่งดึงดูดใจ เพื่อการท่องเที่ยวในเส้นทางสถาปัตยกรรมเชิงประวัติศาสตร์ นอกจากจะประกอบด้วยวัด โบราณสถาน อาคาร พื้นที่สาธารณะ แล้วจะต้องมีรายการสิ่งดึงดูดอื่น ๆ เช่น เทศกาล กิจกรรมของเมืองในรอบปี ขนบธรรมเนียมประเพณี สามารถนำมาประมวลผล และสรุปเนื้อหาได้ตามข้อมูลทางประวัติศาสตร์ตามเรื่องราว ตามเส้นทางการสัญจร

ดังนั้นการที่จะสร้างความดึงดูดใจให้สถานที่ท่องเที่ยวมีศักยภาพสูง สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว ควรจัดกิจกรรมหรือรายการแสดง ที่เป็นวัฒนธรรมล้านนา นอกเหนือการปรับปรุงภูมิทัศน์ หรือสร้างความโดดเด่นแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ให้สวยงาม แต่ยังคงคุณค่าของความเป็นของเดิมๆ ของสถานที่

3.2.3 ความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยว

อัยยาศัยไมตรีของคนเชียงราย เป็นจุดที่มีศักยภาพสูง ในการสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ซึ่งเป็นจุดแข็งของจังหวัดเชียงราย จากการวิเคราะห์ของ โครงการศึกษาแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวเชียงราย พะเยา แพร่ น่าน โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โครงการศึกษาวิจัยการจัดการมนุษยกับสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของจริยัทธ บุญแต่ง (2547) ที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศประทับใจ และชื่นชมคนไทยในเรื่องของอัยยาศัยไมตรีของคนไทยที่มีต่อชาวต่างประเทศ ระหว่างที่พำนักอยู่ในประเทศไทย

4. ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

4.1 ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงในจังหวัดเชียงราย

องค์ประกอบที่มีระดับความพร้อมมาก คือ ความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว รองลงมา ได้แก่ ความดึงดูดใจและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว องค์ประกอบที่มีระดับความพร้อมปานกลาง ได้แก่ บุคลากรและการจัดการในพื้นที่ และองค์ประกอบที่มีระดับความพร้อมต่ำ ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

4.2 ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวปานกลางจังหวัดเชียงราย

องค์ประกอบที่มีระดับความพร้อมปานกลาง คือ ด้านความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว รองลงมา ได้แก่ ด้านความดึงดูดใจและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว องค์ประกอบที่มีระดับความพร้อมต่ำ ได้แก่ ด้านบุคลากรและการจัดการในพื้นที่ และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

4.3 ศักยภาพและความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมพื้นที่ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวต่ำจังหวัดเชียงราย

องค์ประกอบที่มีระดับความพร้อมปานกลาง คือ ด้านความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว รองลงมา ได้แก่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ด้านความดึงดูดใจและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว องค์ประกอบที่มีระดับความพร้อมต่ำ ได้แก่ ด้านบุคลากรและการจัดการในพื้นที่ และ องค์ประกอบที่มีความพร้อมต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากผลการศึกษาศักยภาพและความพร้อมของของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวม มีระดับความพร้อมปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีระดับความพร้อมมาก คือ ด้านความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว รองลงมา ได้แก่ ด้านความดึงดูดใจและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว และ องค์ประกอบที่มีระดับความพร้อมต่ำ ได้แก่ ด้านบุคลากรและการจัดการในพื้นที่ และ ด้าน

การมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิเคราะห์ของโครงการศึกษา แผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวเชียงราย พะเยา แพร่ น่าน โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โครงการศึกษาวิจัยการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ทัศนียภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้วิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อนของจังหวัดเชียงราย ซึ่งจังหวัดเชียงรายมีจุด แข็งในด้านความมีคุณค่า มีชื่อเสียงของสถานที่ท่องเที่ยว การคมนาคมสะดวก มีบริการพื้นฐาน สาธารณะเพียงพอ จุดอ่อน คือ ประสานงานกันของทั้งภาคราชการ องค์การปกครองส่วน ท้องถิ่น ผู้ประกอบการ ประชาชนในพื้นที่ และประชาชนในพื้นที่ ยังขาดความเข้าใจหรือการ บริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว

5. แนวทางการจัดการของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

แนวทางการจัดการของภาคีเครือข่ายชุมชน ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และ วัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย ควรมีแนวทางการจัดการดังนี้

5.1 คณะกรรมการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย ควรจะเป็น แนวทางของภาคีเครือข่ายร่วมของภาคราชการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ องค์การพัฒนาเอกชน และนักวิชาการจากสถาบันการศึกษา นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ

5.2 คณะทำงาน ประกอบด้วย คณะทำงานด้านการพัฒนาพื้นที่และกิจกรรมการ ท่องเที่ยว คณะทำงานด้านคณะทำงานด้านการตลาด ประชาสัมพันธ์ และโฆษณา คณะทำงาน ด้านการบริการนักท่องเที่ยว คณะทำงานด้านการวิจัยและอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ซึ่ง เป็นการดำเนินงานร่วมกันของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ ประชาชนในพื้นที่ องค์การพัฒนาเอกชน โดยเป้าหมายของการทำงานจะต้องเน้นการสำรวจและ สร้างแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม หรือทำให้วิถี ชีวิต วัฒนธรรมประเพณีเปลี่ยนแปลง การเพิ่มศักยภาพของการบริการทุกด้าน มีการจัดการเป็น ภาคีเครือข่ายร่วมกัน สิ่งสำคัญที่สุด คือ ทำให้นักท่องเที่ยวกล่าวถึงเชียงรายในด้านประทับใจ ซึ่งจะทำให้เกิดการประชาสัมพันธ์จากนักท่องเที่ยวให้กับญาติพี่น้อง เพื่อน ให้มาท่องเที่ยว จังหวัดเชียงราย ซึ่งสอดคล้องกับหลักแนวคิดของ ชัชพล ทรงสุนทรวงศ์ (2547) ได้ให้ ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของ นักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่น ภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติที่จะรองรับได้ และ ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีต่อกระบวนการ ท่องเที่ยว อีกทั้งประชาชนทุกส่วนต้องได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคกัน

รวมถึงมีการจัดการทรัพยากร เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในขณะที่ยังสามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และระบบนิเวศของท้องถิ่นนั้นไว้ได้ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของจริยยุทธ บุญแต่ง (2547) ที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ก่อนเดินทางเข้ามาประเทศไทยส่วนใหญ่รู้จักประเทศไทยจากญาติ พี่น้อง เพื่อน รองลงมา คือสื่อ อินเทอร์เน็ต แผ่นพับ และข้อมูลจากนักท่องเที่ยวอื่นๆตามลำดับ

3. ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

3.1 ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายชุมชน การให้ประชาชนในชุมชน หรือในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ในระดับตั้งแต่ประชาชนทั่วไป ผู้ประกอบการภาคบริการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคราชการ และองค์กรเอกชน ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการตั้งแต่การวางแผน การดำเนินกิจกรรม การตรวจสอบ จนถึงการประเมินผลร่วมกัน จะเป็นการสร้างความรู้สึกให้กับประชาชนในพื้นที่ ให้เกิดความรัก ความหวงแหน รักษา ดูแลสภาพของพื้นที่สิ่งแวดล้อม เป็นการสร้างเครือข่ายของการจัดการร่วมกันระหว่างภาครัฐกับภาคีเครือข่ายภาคส่วนต่างๆ

2) ส่งเสริมให้เป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน คณะกรรมการดำเนินการของจังหวัด จะต้องสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยว ได้เข้าใจปรัชญาที่แท้จริงของการท่องเที่ยว สร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้ เน้นการมีงานทำของประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ แบ่งผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ส่งเสริมให้มีกิจกรรมหรืองานที่เป็นธุรกิจต่อเนื่องของการท่องเที่ยว เช่น ส่งเสริมการนำผลิตภัณฑ์ OTOP มาขายในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว โดยสร้างความเข้าใจให้กับชุมชนว่า การทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในการต้อนรับ การดูแล ความซื่อสัตย์ และการขายสินค้าที่ได้มาตรฐานในราคาที่ยุติธรรม ไม่เอาเปรียบนักท่องเที่ยว จะทำให้นักท่องเที่ยวกลับมาเที่ยว ส่งผลให้การท่องเที่ยวในชุมชนเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

3) ส่งเสริมด้านการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม จากการศึกษาพบว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ได้รับการดูแลเอาใจใส่ในเรื่องของสภาพแวดล้อมน้อย ปลดปล่อยให้มีการทำลายสภาพภูมิทัศน์ โดยการทิ้งขยะในบริเวณพื้นที่

ประชาชนในพื้นที่ไม่มีจิตสำนึกในการดูแลร่วมกัน ทำให้ภูมิทัศน์ไม่สวยงาม เป็นที่น่ารังเกียจและความไม่ประทับใจของนักท่องเที่ยว

4) ส่งเสริมให้มีการวิจัยการท่องเที่ยว เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ มาพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย เพื่อที่จะได้เป็นฐานข้อมูล สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันที

5) จัดสร้างอาคารศูนย์การท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นศูนย์การเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในจังหวัดเชียงราย สำหรับการให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว ก่อนที่จะเข้าไปดูในสถานที่จริง เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจและเกิดการเรียนรู้ ควบคู่กับการเที่ยวชม

3.2 ข้อเสนอแนะระดับคณะทำงาน/ผู้ประกอบการ

1) ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ที่มีนักท่องเที่ยวเข้าชมสม่ำเสมอ ควรจัดทำสื่อความรู้ทั้งเอกสารแผ่นพับ ป้ายความรู้ และผู้นำชมพื้นที่ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้จากการเยี่ยมชม

2) แหล่งท่องเที่ยวประเภทวัด ควรให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ และเนื้อหาในการชมอุโบสถ พระประธาน หรือองค์ประกอบของวัด ด้านสถาปัตยกรรม ประติมากรรม ศิลปะเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เกิดความรู้และซาบซึ้ง มากกว่าการเดินชมเพียงอย่างเดียว

3) การให้บริการพื้นฐานกับนักท่องเที่ยว ควรมีการตรวจสอบมาตรฐาน เพิ่มศักยภาพของการให้บริการที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ผู้ให้บริการสามล้อถีบ ไปจนถึงสถานที่พักโรงแรม เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ

4) การจัดการในเรื่องความสะอาดของพื้นที่ท่องเที่ยว ห้องน้ำ เป็นสิ่งที่ควรทำโดยเร่งด่วน เพราะสภาพของแหล่งท่องเที่ยว หรือพื้นที่ในชุมชนที่เป็นเส้นทางเดินผ่านนักท่องเที่ยว มีความสกปรกมาก

5) ควรมีการให้ความรู้ ความเข้าใจกับประชาชนในแหล่งพื้นที่ที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยม ให้เข้าใจถึงการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เพื่อให้ประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการพื้นที่ และดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว

6) สื่อการประชาสัมพันธ์ควรจะเน้นทางสื่ออินเทอร์เน็ตให้มากขึ้น โดยออกแบบให้มีภาษาหลักที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางมาท่องเที่ยว เช่น อังกฤษ สเปน ญี่ปุ่น เพราะเป็นช่องทางที่นักท่องเที่ยวได้เข้าไปหาข้อมูลมากในปัจจุบัน

7) กิจกรรมการจัดงานประเพณี หรือวัฒนธรรมที่ทางจังหวัดเชียงราย ได้จัดขึ้นนั้น จากการจัดงานทุกครั้งที่ผ่านมา ไม่มีความโดดเด่น ไม่มีศักยภาพ บางงานเน้นในแนวทางการจัดแสดงสินค้ามากเกินไป ทำให้ไม่เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว

8) ผู้ประกอบการการนำเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ควรมีการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ หรือแหล่งอื่นๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีประสบการณ์หลากหลาย

9) มีการจัดตั้งภาคีเครือข่ายร่วมกันของผู้ประกอบการตั้งแต่ผู้ประกอบการขนาดเล็ก ไปจนถึงผู้ประกอบการธุรกิจขนาดใหญ่ เพื่อให้มีการดูแล ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาร่วมกัน ในการที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจมากที่สุด

10) จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวนั่งรถสามล้อถีบชมเมืองในเขตเทศบาลนครเชียงราย โดยทำเป็นเครือข่ายร่วมกันของบริษัททัวร์นำเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวมาเที่ยวจังหวัดเชียงราย กับกลุ่มสามล้อถีบ และเทศบาลนครเชียงราย โดยเทศบาลนครเชียงราย ควรจะทำหน้าที่ช่วยเหลือดูแลกลุ่มสามล้อถีบให้มีมาตรฐานการแต่งกายที่สะอาด สภาพของรถที่มีมาตรฐานความปลอดภัย และให้ได้รับรายได้ที่เป็นธรรม สามล้อถีบของเชียงราย น่าจะถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของเมืองเชียงราย และส่วนใหญ่ เป็นกลุ่มที่มีอายุมาก

3.2 ข้อเสนอแนะจากวิจัยต่อไป

การศึกษาส่งเสริมในการวิจัยและพัฒนากระบวนการสร้างภาคีเครือข่ายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

บรรณานุกรม

- กองแผนงาน. 2547. แผนการตลาดการท่องเที่ยว ปี 2548. E-TAT Tourism Journal [ออนไลน์], 2547, ฉบับที่ 3/ 2547. <http://www.tat.or.th/> .
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2549. **เยือนเมืองเหนือกราบรอยพระแก้วมรกต** [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2549. <http://www.tat.or.th/> .
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2545. **โครงการศึกษาแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวเชียงราย**
พะเยา แพร่ น่าน. รายงานการศึกษาของโครงการศึกษาวิจัยการจัดการมนุษย์กับ
สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จังหวัดเชียงราย, สำนักงาน. 2547. **คำสั่งจังหวัดเชียงราย ที่ 2366/2547 เรื่อง แต่งตั้ง**
คณะกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย (เอกสารอัดสำเนา) .
- จิรยุทธ บุญแต่ง. (ม.ป.ป.). **ทัศนคติและความประทับใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ**
ที่มีต่อประเทศไทย [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2549.
<http://www.ttresearch.org/E-Journal/>
- ชัชพล ทองสุนทรวงศ์. (ม.ป.ป.). **การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน** [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 8
เมษายน 2549. <http://www.stou.ac.th/tourism/Achieve/May/Topic2.htm>.
- ดร.ชนันท์ เอมพันธุ์. 2545. **การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว**. นนทบุรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช .
- นพดล ภาคพรต. 2545. **การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว**. นนทบุรี.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช .
- นิคม จารุมณี. 2544 . **การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว**.
กรุงเทพมหานคร. : โอ.เอส.พรี้นติ้งเฮ้าส์.
- จำไพพรรณ แก้วสุริยะ. (ม.ป.ป.). **การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน** [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ
วันที่ 8 เมษายน 2549. <http://www.stou.ac.th/tourism/Achieve/May/Topic2.htm>
- ลลิกา อังกูร. (ม.ป.ป.). **การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิ**
ปัญญาท้องถิ่น [ระบบออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2549 .
<http://www.ttresearch.org/E-Journal/>.
- วรรณา ศิลปอาษา. (2545). **การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว**. นนทบุรี .
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- วศิน อิงคพัฒนานกุล. (ม.ป.ป.). **สิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยว** [ระบบออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ วันที่ 8 เมษายน 2549. <http://www.stou.ac.th/Tourism/Achieve/June/Topic3.htm>.
- วิฑูรย์ เหลียวรุ่งเรือง, สุจิตณา พานิชกุล และปัทมา จันทรวีโรจน์. (ม.ป.ป.). **เส้นทางท่องเที่ยวสถาปัตยกรรมเชิงประวัติศาสตร์** [ระบบออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2549. <http://www.ttresearch.org/E-journal/>
- ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการจังหวัดเชียงราย . (2548). **แผนปฏิบัติการ 4 ปี พัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2548-2551 (เอกสารอัดสำเนา).**
- ศูนย์บริการจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย. (2547). **แหล่งข้อมูลการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย(ระบบออนไลน์)** . <http://www.tourismchiangrai.com/>.
- สินชัย กระบวนแสง. (2545). **การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว**. นนทบุรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย. (2548). **รายงานการประชุมแนวทางการพัฒนากิจกรรมนมัสการพระธาตุแก้วจอม จังหวัดเชียงราย ครั้งที่ 1/2548 (เอกสารอัดสำเนา)**.
- อำพร มาลัย. (ม.ป.ป). **LANNA VIHAN** [ระบบออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ วันที่ 28 สิงหาคม 2549. <http://lanna.arc.cmu.ac.th/Lanna/vihan/index.html>.